

NÚMEROS

Ya' Moisés xtz'ib'nhen te' skanh hum ti'. Hat ayayoj tzet xuh yek'ayoj heb' ya' israelita yul desierto yet x'eltij heb' ya' b'et Egipto. Ayayoj stxolil tzet xuh sb'elwi konhob' Israel yet x'eltij b'et Egipto. Hun xuh sb'elwi heb' ya' b'oj hej soldado, yalanh schejb'anil ya' Moisés b'oj ya' Aarón. Kayel el xb'islax heb' ya' israelita tu'. Xb'islax heb' ya' yet x'elnatij heb' ya' b'et Egipto b'oj yet 38 hab'ilxa yeltij heb' ya'. Hat ch'ilchakanh hunq'ahan ti' yinh capítulo 1 b'oj 26. B'et ti' xhb'ina tzet xuh yoknikoj ya' Moisés yuh Komam Yahveh, xijb'an ya' konhob' Israel yinh b'el yul desierto, yuh stoh heb' ya' yetnhenoj tx'otx' tx'otx' ta'web'ilkoj yib'anh Komam Dios ya'ni tet heb' ya'. Tx'ihalk'a el x'ah yaw heb' ya' israelita tu' yinh ya' Moisés, xinitij heb' ya' showal Komam Dios. Yaja' yuh sk'ulch'anil sk'ul Komam Dios, xa'tij nimank'ulal Komam yinh smul heb' ya'. Oxeb' majan yeyoj hune' te' hum ti': B'ab'el majan, ha' ch'alni yib'anhiløj tzet xuh swi'enhen sb'ah heb' ya' b'ab'el yik'al Israel tet Komam Dios, tzet xuh swatx'elaxkoj hej ik'ale yinh stxolal, b'aytet-taj smunil heb' ya' yik'al ya' Leví, hej chejb'anile tzet chuh stx'ahtx'elax b'ay ch'ehayoj heb' ya' israelita, tzet xuh spohlaxkaniløj te' Pat xikiltaj yeh yetoj Komam Dios b'oj tzet xuh yok-kanøj heb' ya' yik'al ya' Leví yinh smunil. Yinh skab' majan, ayayoj chejb'anile yib'anhiløj xahanb'al, yib'anhiløj sábadø xewb'al tz'ayik, tzet xuh yinikanh sb'ah ya' Coré b'oj heb' naj yetb'i, hej itah yetwanøj ay ya'lax tet

heb' ya' sacerdote. Yinh syox majan, ayayoj tzet xuh ya'ni Komam Yahveh ha' ha' yuk'u' anma, tzet xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj ya' Aarón ta matxa ch'okojtoj heb' ya' sat tx'otx' Canaán b'oj hej chejb'anile ch'alni ta yilal stanhtzelaxiloj sunil heb' naj cananeo. Nixhtejtajnhe xuh yiniloj Komam heb' ya' israelita xpohiloj sb'ah yinh Komam Dios xol heb' ya' tzujan yinh sb'eyb'al Komam, xinitoj Komam Dios heb' ya' k'ul sb'eyb'al tu' b'ay tx'otx' Moab yetk'ulal tx'otx' Canaán ta'web'ilkoj yib'anh Komam Dios yuh ya'ni tet heb' ya' israelita.

X'ah sb'isil heb' ya' israelita b'et Sinaí

1 ¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés yul desierto Sinaí, b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, yinh sb'ab'el tz'ayik yet skab' x'ahaw, yet skab'xa hab'il yeltij heb' ya' b'et Egipto, xalni Komam tet ya': ² «Ikanh sb'isil sunil heb' ya' israelita yinh maktaj sfamilia sb'ah, yinh hej yatut smam smi'. Hununtajnhe hatz'ib'nhenojayoj sb'ih sunil heb' naj winaj. ³ Chab'isa' heb' naj winaj b'oj ya' Aarón, sunil heb' naj winaj israelita xahuh stoh yinh howal, heb' naj 20 hab'il sq'inal b'oj heb' naj xhpalk'ontoj sq'inal yib'anh 20. ⁴ Xhkolwahoj hunun heb' ya' winaj yinh huntaj majan ik'ale teyinh, hunun heb' ya' ijb'alom yinh yatut smam smi'. ⁵ Ha' ti' sb'ih heb' ya' winaj xhkolwahoj teyinh:

»Yinh yik'al ya' Rubén, ya' Elisur sk'ahol ya' Sedeur.

⁶ »Yinh yik'al ya' Simeón, ya' Selumiel sk'ahol ya' Zurisadai.

⁷Yinh yik'al ya' Judá, ya' Naasón sk'ahol ya' Aminadab.

⁸»Yinh yik'al ya' Isacar, ya' Natanael sk'ahol ya' Zuar.

⁹»Yinh yik'al ya' Zabulón, ya' Eliab sk'ahol ya' Helón.

¹⁰»Yinh heb' naj sk'ahol ya' José: Yinh yik'al ya' Efraín, ya' Elisama sk'ahol ya' Amiud. Yinh yik'al ya' Manasés, ya' Gamaliel sk'ahol ya' Pedasur.

¹¹»Yinh yik'al ya' Benjamín, ya' Abidán sk'ahol ya' Gedeoni.

¹²»Yinh yik'al ya' Dan, ya' Ahiezer sk'ahol ya' Amisadai.

¹³»Yinh yik'al ya' Aser ya' Pagiél sk'ahol ya' Ocrán.

¹⁴»Yinh yik'al ya' Gad, ya' Eliasaf sk'ahol ya' Deuel.

¹⁵»Yinh yik'al ya' Neftalí, ya' Ahira sk'ahol ya' Enán», xhi Komam.

¹⁶Ha' heb' ya' ti' xsik'lelax xol konhob', yuh yok heb' ya' ijb'alomal yinh hunun yik'al hej smam smi' b'oj yahawoj yinh smilal heb' naj soldado yet Israel.

¹⁷Xitoj ya' Moisés b'oj ya' Aarón heb' ya' winaj xsik'lelax tu' yinh. ¹⁸Xyamikoj sunil anma yinh sb'ab'el tz'ayik yet skab' x'ahaw, xyeniltoj sb'ah huntaj majan heb' naj sfamilia sb'ah, yinh huntaj majan yik'al yatut hej smam smi'. Hununtajnhe xuh yalaxayoj sb'ih heb' naj k'ahole 20 hab'il sq'in al b'oj heb' naj xhpalk'ontoj sq'in al yib'anh 20. ¹⁹Haka' xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés, haktu' xute ya' sb'isni heb' naj tu' yul desierto Sinaí.

²⁰Heb' naj yik'al ya' Rubén, ya' b'ab'el winaj yet Israel. Hej yik'al heb' naj yinh hej sfamilia, yinh yatut hej smam smi', hununtajnhe xuh stz'ib'nhelaxayoj

sb'ih sunil heb' naj winaj 20 hab'il sq'in al b'oj heb' naj xhpalk'ontoj sq'in al yib'anh 20, ha' sunil heb' naj winaj xahuh stoh yinh howal. ²¹ Heb' naj xb'islax yinh yik'al ya' Rubén: 46 mil 500 heb' naj.

²²⁻²³ Haka' xuh sb'islax heb' naj yik'al ya' Rubén, haktu' xuh sb'islaxpax yaq'b'ilxa heb' naj. Yinh yik'al ya' Simeón: 59 mil 300 heb' naj.

²⁴⁻²⁵ Yinh yik'al ya' Gad: 45 mil 650 heb' naj.

²⁶⁻²⁷ Yinh yik'al ya' Judá: 74 mil 600 heb' naj.

²⁸⁻²⁹ Yinh yik'al ya' Isacar: 54 mil 400 heb' naj.

³⁰⁻³¹ Yinh yik'al ya' Zabulón: 57 mil 400 heb' naj.

³²⁻³⁵ Yinh heb' naj sk'ahol ya' José: Yinh yik'al ya' Efraín: 40 mil 500 heb' naj. Yinh yik'al ya' Manasés: 32 mil 200 heb' naj.

³⁶⁻³⁷ Yinh yik'al ya' Benjamín: 35 mil 400 heb' naj.

³⁸⁻³⁹ Yinh yik'al ya' Dan: 62 mil 700 heb' naj.

⁴⁰⁻⁴¹ Yinh yik'al ya' Aser: 41 mil 500 heb' naj.

⁴²⁻⁴³ Yinh yik'al ya' Neftalí: 53 mil 400 heb' naj.

⁴⁴ Ha' ti' sb'isil heb' naj xb'is ya' Moisés b'oj ya' Aarón b'oj heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel. 12 heb' ya' ijb'alom tu', hunun heb' ya' yinh hunun yatut hej smam smi'. ⁴⁵ Sunil heb' naj israelita 20 hab'il sq'in al b'oj heb' naj xhpalk'ontoj sq'in al yib'anh 20, sunil heb' naj xahuh stoh yinh howal, xtz'ib'nhelaxkanayoj sb'ih heb' naj yinh sfamilia, yinh yatut hej smam smi'. ⁴⁶ Sunil heb' naj xb'islax tu': 603 mil 550 heb' naj.

Smunil heb' ya' yik'al ya' Leví

⁴⁷ Wal heb' ya' yik'al ya' Leví, mach xb'islax heb' ya' xol heb' naj tu'. ⁴⁸ Haxkam ha' Komam Yahveh xtzotel tet ya' Moisés, xalni Komam: ⁴⁹ «Mach

chab'isa' yik'al ya' Leví. Mach chawaha'koj heb' ya' xol sb'isil heb' ya' israelita. ⁵⁰ Haxkam chawaha'koj heb' ya' yik'al ya' Leví tu' munlahoj yinh te' Pat xikiltaj yeyi, yinh sunil hej stzetal te' b'oj yinh sunil tzetet ch'oknojkoj yinh te'. Chiha'toj heb' ya' te' Pat xikiltaj yeyi b'oj sunil hej stzetal te'. Ha' heb' ya' xhtanhenoj te', kat yehoj heb' ya' shoyanil te'. ⁵¹ Yet xhek'laxoj b'ay ch'ehoj te' Pat xikiltaj yeyi, ha' heb' ya' yik'al ya' Leví tu' xhuchanojajoj te'. Ha' yet xhwatx'elaxojpaxkanh te' Pat tu', hatik'apax heb' ya' xhwatx'enojapaxkanh te'. Xhkamoj komon anma xhitzojkoj b'et tu'. ⁵² Hat ch'ehojajoj heb' ya' israelita b'ay chaha'kanh spat tu'. Lapan ch'ehoj heb' ya' sk'atanh sbandera,^a haka' stxolal huntaj majan soldado heb' ya'. ⁵³ Wal heb' ya' yik'al ya' Leví, hat ch'ehoj heb' ya' shoyanil te' Pat xikiltaj yeyi, haximwal mach xhwaha'ajoj hin-howal yib'anh heb' ya' israelita ti' hayin Yahveh hin ti' han. Ha' heb' ya' yik'al ya' Leví tu' xhtanhenoj te' Pat xikiltaj yeyi», xhi Komam.

⁵⁴ Haktu' xuh syijyen heb' ya' israelita tu' yuni sunil tzet xal Komam Yahveh tet ya' Moisés.

X'itxq'alaxtoj heb' ya' israelita b'ay ch'ehajoj

2 ¹ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón, xalni Komam tet heb' ya':

² «Hat ch'ehojajoj heb' ya' israelita shoyanil te' Pat xikiltaj yeyi. Sk'atanh sbandera heb' ya' ch'ehoj hunun, lapan ch'okoj yechel spat smam smi' heb' ya' yinh.

^a1:52 *sbandera* Ha' hune' q'ap q'ape xhyeniloj tzet ik'alehal heb' ya' israelita.

³»Heb' ya' ch'ehojayoj b'oj sbandera yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik, oxeb' ik'alehal heb' ya': heb' ya' yik'al ya' Judá. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Judá ti': ha' ya' Naasón sk'ahol ya' Aminadab. ⁴Sb'isil soldado heb' ya' xb'islohi: 74 mil 600. ⁵Heb' ya' ch'ehojayoj sk'atanh heb' ya' ti', ha' heb' ya' yik'al ya' Isacar; ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Isacar ti': ha' ya' Natanael sk'ahol ya' Zuar. ⁶54 mil 400 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ⁷Sk'atanh heb' ya' ti' ch'ehojpax heb' ya' yik'al ya' Zabulón: Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Zabulón ti', ha' ya' Eliab sk'ahol ya' Helón. ⁸57 mil 400 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ⁹Sunil heb' naj soldado xb'islo yinh b'ay ch'ehojayoj ya' Judá ti': 186 mil 400 heb' naj, ha' heb' naj ti' xhb'elwoj b'ab'el.

¹⁰»Yetk'ulal sur, hat ch'ehoj oxeb'xa ik'ale b'oj sbandera, yinh yik'al ya' Rubén, haka' stxolal soldado heb' ya'. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Rubén ti': ha' ya' Elisur sk'ahol ya' Sedeur. ¹¹46 mil 500 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ¹²Heb' ya' ch'ehojayoj sk'atanh heb' ya' ti', ha' heb' ya' yik'al ya' Simeón. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Simeón, ha' ya' Selumiel sk'ahol ya' Zurisadai. ¹³59 mil 300 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ¹⁴Sk'atanh heb' ya' ti' ch'ehojpax heb' ya' yik'al ya' Gad. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Gad ti'; ha' ya' Eliasaf sk'ahol ya' Reuel. ¹⁵45 mil 650 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ¹⁶Sunil heb' ya' xb'islo yinh b'ay ch'ehojayoj ya' Rubén: 151 mil 450 heb' ya'. Ha' heb' ya' ti' skab' xhb'elwoj, haka' stxolil sb'elwi heb' naj soldado.

¹⁷»Lawitu' kat stoj te' Pat xikiltaj yeyi b'oj spat heb' ya' yik'al ya' Leví; ha' heb' ya' ti' xhb'elwoj yiktajb'al hej te' pat tu'. Haka'tik'a stxolil chuh yehojayoj

heb' ya', haktu' chuh sb'elwoj heb' ya' sk'atanh hej sbandera.

¹⁸»Yetk'ulal b'ay xhtoh tz'ayik, hat ch'ehoj oxeb'xa ik'ale b'oj sbandera yinh yik'al ya' Efraín, haka' stxolil soldado heb' ya'. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Efraín, ha' ya' Elisama sk'ahol ya' Amiud. ¹⁹ 40 mil 500 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ²⁰ Sk'atanh heb' ya' ti' ch'ehoj yik'al ya' Manasés. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Manasés ti', ha' ya' Gamaliel sk'ahol ya' Pedasur. ²¹ Heb' naj soldado xb'islo yinh hunxa majan heb' ya' ti': 32 mil 200 heb' naj. ²² Sk'atanh heb' ya' ti' ch'ehojpax yik'al ya' Benjamín: Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Benjamín, ha' ya' Abidán sk'ahol ya' Gedeoni. ²³ 35 mil 400 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ²⁴ Sunil heb' ya' xb'islo b'ay ch'ehoj ya' Efraín tu': 108 mil 100 heb' ya' haka' stxolil soldado; ha' heb' ya' ti' syox xhb'elwoj.

²⁵»Yetk'ulal norte, hat ch'ehoj oxeb'xa ik'ale b'oj sbandera, heb' ya' yik'al ya' Dan, haka' stxolil heb' naj soldado. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Dan ti', ha' ya' Ahiezer sk'ahol ya' Amisadai. ²⁶ 62 mil 700 heb' naj soldado xb'islo yinh heb' ya' ti'. ²⁷ Heb' ya' ch'ehojayoj sk'atanh heb' ya' ti', ha' yik'al ya' Aser. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Aser ti', ha' ya' Pagiél sk'ahol ya' Ocrán. ²⁸ 41 mil 500 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ²⁹ Hat ch'ehojpax yik'al ya' Neftalí sk'atanh heb' ya' ti'. Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Neftalí ti', ha' ya' Ahira sk'ahol ya' Enán. ³⁰ 53 mil 400 sb'isil soldado heb' ya' ti'. ³¹ Heb' ya' xb'islo b'ay ch'ehojayoj ya' Dan ti': 157 mil 600 heb' ya' yinh sunil. Stzujanilxa xhb'elwoj heb' ya' ti' b'oj sbandera», xhi Komam.

³²Ha' heb' ya' israelita ti' xb'islo yinh yatut hej smam smi'. Heb' ya' xb'islo yinh b'ay ch'ehojayoj heb' ya' tu' b'oj yinh stxolil soldado: 603 mil 550 heb' ya' yinh sunil. ³³Yaja' wal heb' ya' yik'al ya' Leví, mach xb'islax heb' ya' xol heb' ya' israelita haka' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés.

³⁴Haktu' xuh syijyen heb' ya' israelita sunil tzet xaltij Komam Yahveh tet ya' Moisés. X'ehayoj heb' ya' sk'atanh hej sbandera, xb'elwi hunun heb' ya' b'oj sfamilia, haka'tik'a stxolil yatut hej smam smi' heb' ya'.

Smunil heb' ya' yik'al ya' Leví

3¹Ha' hunq'ahan ti' yik'al ya' Aarón b'oj yik'al ya' Moisés, yinh stz'ayikalil b'ay xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés b'et witz Sinaí. ²Ha' ti' sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' Aarón: ya' Nadab, ha' ya' b'ab'el k'ahole, ya' Abiú, ya' Eleazar b'oj ya' Itamar. ³Ha' ti' sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' Aarón x'ok sacerdotahal, xpohlaxkaniloj heb' ya' yuh ya'ni q'ana' sb'ah heb' ya' yinh sacerdotahal. ⁴Yaja' wal ya' Nadab b'oj ya' Abiú, xkam heb' ya' yinh sat Komam Yahveh, haxkam xakoj heb' ya' hune' q'a' q'a' mach yetwanoj ay yanikoj xahanb'alil tet Komam Yahveh yul desierto Sinaí. Mach sk'ahol heb' ya' kawanh ti', yuxin haxanhe ya' Eleazar b'oj ya' Itamar xmunlanhen sacerdotahal b'oj ya' Aarón smam heb' ya' tu'.

⁵Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam: ⁶«Itij heb' ya' yik'al ya' Leví, kat hawinitoj heb' ya' yinh sat ya' Aarón sacerdote, yuh skolwahoj heb' ya' yinh ya'. ⁷Xhmunlahoj heb' ya'

yinh ya', kat yunujpax heb' ya' smunil sunil anma yet konhob' Israel yinh sat te' Pat xikiltaj yeyi. Chaha' q'ana' sb'ah heb' ya' yinh yunuj smunilal b'ay xikiltaj yeyi. ⁸ Stanhe' heb' ya' sunil hej stzetetal te' Pat xikiltaj yeyi, kat yunujpax heb' ya' smunil heb' ya' israelita, haktu' chuh ya'noj q'ana' sb'ah heb' ya' yinh smunilal b'ay xikiltaj yeyi. ⁹ Chawaha' heb' ya' yik'al ya' Leví tet ya' Aarón b'oj tet heb' ya' sk'ahol, haxkam ha' heb' ya' xsik'lelax xol heb' ya' israelita, yuh ya'ni q'ana' sb'ah heb' ya' wet han. ¹⁰ Kat hawanojkoj ya' Aarón tu' b'oj heb' ya' sk'ahol tu' yinh munil yet sacerdotetal. Maktik'a mach sacerdotehoj, kat shitzojkoj b'ay xikiltaj yeyi, yilal skamoj», xhi Komam.

Yet Komam yeh heb' ya' yik'al ya' Leví

¹¹ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

¹² Hayin kaw xin sik'le heb' ya' yik'al ya' Leví ti' xol heb' ya' israelita han, xwiloj heb' ya' shelb'aloj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole pitzk'anaj xol heb' ya' israelita han, yuxin wet yeh heb' ya' yik'al ya' Leví ti' han, ¹³ haxkam wet yeh sunil heb' naj b'ab'el k'ahole han, yet-taxtik'a stz'ayikalil b'ay xwa' kamoj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole sat tx'otx' Egipto han. Xax hinpohiloj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole ti' wetoj han. Haka'tik'a xuh hinpohniloj heb' naj b'ab'el k'ahole han, hakpaxtu' xuh hinpohniloj no' noq' han, yuxin wet heb' naj han, hayin Yahveh hin ti' xhwal han», xhi Komam.

Sb'isil heb' ya' yik'al ya' Leví

¹⁴Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés yul desierto Sinaí, xalni Komam tet ya': ¹⁵«Ikanh sb'isil heb' ya' yik'al ya' Leví, haka' sb'isil yatut smam smi' heb' ya' yinh sfamiliato sb'ah b'oj yinh sfamilia heb' ya'. Chab'isa' sunil heb' naj ch'ichitij sq'inal yinh hune' x'ahaw», xhi Komam.

¹⁶Yuxin xb'is ya' Moisés heb' ya' ti' haka' yalni stzoti' Komam Yahveh, haka' kaw xute Komam yalni tet ya'.

¹⁷Sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' Leví: ya' Gersón, ya' Coat b'oj ya' Merari.

¹⁸Sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' Gersón yinh hej sfamilia: ya' Libni b'oj ya' Simei.

¹⁹Sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' Coat, yinh hej sfamiliato sb'ah: ya' Amram, ya' Izhar, ya' Hebrón b'oj ya' Uziel.

²⁰Sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' Merari yinh hej sfamiliato sb'ah: ya' Mahli b'oj ya' Musi. Ha' ti' yik'al ya' Leví yinh hej sfamiliato sb'ah yinh yatut hej smam smi'.

²¹Yinh ya' Gersón titnaj yik'al ya' Libni b'oj ya' Simei; ha' hunq'ahan tu' yik'al ya' Gersón. ²²Heb' naj xb'islo yinh heb' naj tu', yinh x'ichitij sb'islax sunil heb' naj winaj hune' x'ahaw sq'inal; sunil heb' naj xb'islo tu': 7 mil 500 heb' naj. ²³Hat x'ehayoj heb' ya' yik'al ya' Gersón ti' yinhtaj b'ay q'a' xikiltajto yeyi, yetk'ulal b'ay xhtoh tz'ayik. ²⁴Ya' ijb'alom yinh heb' ya' yik'al ya' Gersón ti', ha' ya' Eliasaf sk'ahol ya' Lael. ²⁵Yul sq'ab' heb' ya' yik'al ya' Gersón ti' aykankoj smunilal te' Pat xikiltaj yeyi, hej q'ap q'ape

xhmajchentoj te' Pat xikiltaj yeyi b'oj q'ap cortina aykanh sti' te' Pat tu', ²⁶ hej q'ap cortina aykoj yamaq'il te' Pat tu' b'oj q'ap yet spultahil amaq' tu', ha' q'ap tu' xhoyni b'ay q'a' xikiltajto yeyi b'oj b'ay ch'ahtoj xahanb'al; yul sq'ab' heb' ya' tu' aypaxkoj tx'anh tx'anh ch'oknikoj yinh hej munil.

²⁷ Yinh ya' Coat, xtit yik'al ya' Amram, yik'al ya' Izhar, yik'al ya' Hebrón b'oj yik'al ya' Uziel, ha' heb' ya' ti' yik'al ya' Coat. ²⁸ Sb'isil sunil heb' naj winaj ch'ichitij sq'inal yinh hune' x'ahaw: 8 mil 300^b heb' naj, ha' heb' naj ti' xhtanhen b'ay xikiltaj yeyi. ²⁹ Hat x'ehayoj heb' ya' yik'al sk'ahol ya' Coat ti' sq'axepal b'ay q'a' xikiltajto yeyi, yetk'ulal sur. ³⁰ Ya' ijb'alom yinh sfamilia yinh yik'al ya' Coat ti', ha' ya' Elizafán sk'ahol ya' Uziel. ³¹ Yul sq'ab' heb' ya' ti' aykankoj stanhen te' Kaxhah, te' mexhah, ch'en b'atxob'al hej candil, hej b'ay ch'ahtoj xahanb'al, hej tzetet ch'oknikoj yinh smunilal b'ay xikiltaj yeyi, q'ap velo b'oj sunil hej smunilal.

³² Ya' swi'al yekoj yinh heb' ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Leví, ha' ya' Eleazar sk'ahol ya' Aarón sacerdote, ha' ya' ti' ijb'alom yinh heb' ya' xhtanhen b'ay q'a' xikiltajto yeyi.

³³ Yinh ya' Merari xtit yik'al ya' Mahli b'oj yik'al ya' Musi, ha' ti' yik'al sfamilia ya' Merari: ³⁴ 6 mil 200 sb'isil sunil heb' naj winaj xb'islo yinh heb' naj ti', heb' naj xhpalk'ontoj sq'inal yib'anh hune' x'ahaw. ³⁵ Ya' ijb'alom yinh yik'al sfamilia ya' Merari, ha' ya' Zuriel sk'ahol ya' Abihail. Hat x'ehayoj heb' ya' sq'axepal te' Pat xikiltaj yeyi, yetk'ulal norte. ³⁶ Yul

^b3:28 8 mil 300 Hakti' yeyoj te' Biblia Griega Septuaginta. Ilwejk'anab' sb'isil sunil heb' naj yinh versículo. 39

sq'ab' heb' ya' yik'al ya' Merari ti' aykankoj yinh stanhen hej te' marco yet te' Pat xikiltaj yeyi, te' aykoj yoyaloj te', nixhtej ste'al te', te' b'ay stz'onhi hej te' oy b'oj sunil hej tzetet stz'aj munil tu' yekoj.

³⁷ Stanhepax heb' ya' hej te' te' aykoj shoyanil yamaq'il te' Pat tu', te' aykoj yoyaloj te', te' b'ay stz'onhi hej te' oy tu', yestacahil te' b'oj sunil hej tx'anh tx'anh yet te' Pat tu'.

³⁸ Heb' ya' x'ehayoj yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik, yinh sat te' Pat xikiltaj yeyi, ha' ya' Moisés, ya' Aarón b'oj heb' ya' sk'ahol ya' Aarón tu'. Ha' heb' ya' ch'ilni kat stanhen heb' ya' b'ay q'a' xikiltajto yeyi yinh sb'ih heb' ya' israelita. Maktik'a xhitzkoj b'et tu', ta mach sacerdotehoj, yilal skami.

³⁹ Sunil heb' ya' yik'al sfamilia ya' Leví xb'is ya' Moisés b'oj ya' Aarón tu' haka' yalni stzoti' Komam Yahveh, heb' naj winaj ch'ichitij sq'inal yinh hune' x'ahaw: 22 mil heb' naj yinh sunil.

Shelb'aloj heb' naj b'ab'el k'ahole

⁴⁰ Xalpax Komam Yahveh tet ya' Moisés: «Ipaxkanh sb'isil sunil heb' naj b'ab'el k'ahole israelita, ch'ichitij yinh heb' naj hune' x'ahaw sq'inal, kat hatz'ib'nhenkanayoj sb'ih heb' naj. ⁴¹ Lawitu' kat hapohnojiloj heb' ya' yik'al ya' Leví wet han, chapoho'iloj heb' ya' shelb'aloj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole israelita; chapoho'paxiloj hej snoq' heb' ya' yik'al ya' Leví, shelb'aloj sunil sb'ab'el snoq' heb' ya' israelita, hayin Yahveh hin ti' xhwal han», xhi Komam.

⁴² Yuxin xb'is ya' Moisés tu' sunil heb' naj b'ab'el k'ahole israelita, haka' xuh yalni Komam Yahveh tet

ya' haktu' xute ya' sb'isni heb' naj. ⁴³ Sunil heb' naj b'ab'el k'ahole ch'ichitij sq'inal yinh hune' x'ahaw: 22 mil 273 heb' naj xtz'ib'nhelaxkanayoj sb'ih.

⁴⁴ Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ⁴⁵ «Pohiloj heb' ya' yik'al ya' Leví wet han, ha' heb' ya' chapoho'iloj shelb'aloj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole israelita. Chapoho'iloj hej snoq' heb' ya' yik'al ya' Leví shelb'aloj hej snoq' heb' ya' israelita, haxkam wet yeh heb' ya' yik'al ya' Leví tu' han, hayin Yahveh hin ti' xhwal han. ⁴⁶ Yaja' yuh skol-laxkanoj heb' naj 273 b'ab'el k'ahole israelita tu', heb' naj ch'ek'b'alnitoj yinh heb' ya' yik'al ya' Leví, ⁴⁷ chaq'ana' howeb' ch'en melyuh plata tet hunun heb' naj, haka' smalil ch'en melyuh ch'a'lax b'ay xikiltaj yeyi; lahunheb' gramo^c yalil hunun ch'en. ⁴⁸ Kat hawa'noj ch'en melyuh tu' tet ya' Aarón b'oj tet heb' ya' sk'ahol ya', ha' ch'en melyuh tu' skolb'anil heb' naj ch'ek'b'alnitoj», xhi Komam.

⁴⁹ Haktu' xuh sq'an-ni ya' Moisés ch'en melyuh skolb'aniloj heb' naj ch'ek'b'alnitoj sb'isil yinh heb' naj kolb'ilxakanoj yuh heb' ya' yik'al ya' Leví tu'.

⁵⁰ Mil 365 ch'en melyuh plata tu' xchah ya' tet heb' naj b'ab'el k'ahole israelita tu' yinh sunil, haka' smalil ch'en melyuh ch'a'lax b'ay xikiltaj yeyi.

⁵¹ Lawitu' xa'ni ya' Moisés ch'en melyuh tu' tet ya' Aarón b'oj tet heb' ya' sk'ahol ya', haka' xuh yalni Komam Yahveh tet ya'.

^c3:47 lahunheb' gramo Ha' hune' mal ch'al-lax 20 geras hil. Ilwejk'anab' yinh Lv. 27:25

Smunil heb' ya' yik'al ya' Leví

4¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón, xalni Komam tet heb' ya':

² «Iwejkanh sb'isil heb' ya' yik'al ya' Coat xol heb' ya' yik'al ya' Leví, yinh maktaj sfamiliato heb' ya', yinh stxolil sfamilia yatut smam smi'. ³ Ch'ichitoj yinh heb' naj uninale 30 hab'il sq'inal, masanta yinh heb' naj 50 hab'il sq'inal, sunil heb' naj xahuh ya'ni q'ana' sb'ah yuh smunla yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi.

⁴ »Ha' ti' smunil heb' ya' yik'al ya' Coat yinh te' Pat xikiltaj yeyi, b'ay kaw xikiltaj yeyi. ⁵ Yet yelojxa b'el yuh heb' ya' israelita, kat yokojoj ya' Aarón b'oj heb' ya' sk'ahol b'ay xikiltaj yeyi, kat yinojajoj heb' ya' q'ap velo b'ay q'a' xikiltajto yeyi, kat smajchenojtoj heb' ya' te' Kaxhah yet lahk'ulal yuh q'ap velo tu'.

⁶ Kat smajchenojtoj heb' ya' te' Kaxhah tu' yuh hune' stz'umal no' tejón^d kaw tx'utx'u', slib'anojtoj heb' ya' hune' q'ap q'ape kaj morado yib'anh te' Kaxhah tu', kat yanojkoj heb' ya' te' te' xhb'atxnojtoj te'.

⁷ »Yib'anh te' mexhah b'ay ch'ahtoj ixim pan pohb'ililoj wet han, hat slib'a'toj heb' ya' hune' q'ape azul, kat yanojajoj heb' ya' hej ch'en sek' hokan yeh yib'anh te' mexhah tu', hej ch'en cuchara, hej ch'en copa b'oj hej xhaluh b'ay ch'aytoj hej vino b'oj ixim pan yehnhetik'a ya'lax xahanb'alil wet han.

⁸ Slib'a'paxtoj heb' ya' hune' q'ap q'ape kaj hatz'o yib'anh te' mexhah tu', smajche'toj heb' ya' te' yinh stz'umal no' tejón kaw tx'utx'u', kat yanojkoj heb' ya' te' te' xhb'atxnojtoj te' mexhah tu'. ⁹ Chiha'tij

^d4:6 tejón Hakti' sb'ih hune' no' noq' kaw tx'utx'u' stz'umal.

heb' ya' hune' q'ap q'ape azul, kat spichnojtoj heb' ya' ch'en b'atxob'al candil, hej candil, ch'en xhk'upni swi' smechahil no' haq'b'al, te' nixhtej ste'al b'oj sunil hej tzetet ch'oknikoj yinh te' aceite. ¹⁰ Lawitu' kat yanojiktoj heb' ya' ch'en b'atxob'al candil tu' yul hune' pichb'ale nab'a' tz'um, stz'umal no' tejón b'oj sunil hej stzetetal ch'en ch'oknikoj yinh, lawitu' kat yanojatoj heb' ya' hunq'ahan tu' yib'anh hej te' te' yunhe sb'atxlaxojtoj.

¹¹ »Sleb'a'toj heb' ya' hune' q'ap q'ape azul yib'anh hune' b'ay ch'ahtoj xahanb'al b'ay xhnhuslax incienso watxeb'il yinh nab'a' oro, kat spichnojtoj heb' ya' yuh hune' tz'um kaw tx'utx'u', kat yanojkoj heb' ya' te' te' yinh hune' tu' yunhe sb'atxlaxojtoj.

¹² Lawitu' kat yinojtoj heb' ya' sunil hej tzetet ch'oknikoj b'ay xikiltaj yeyi, yanojiktoj heb' ya' yul hune' q'ap q'ape azul, kat spichnojtoj heb' ya' yul hune' tz'um kaw tx'utx'u', kat yanojatoj heb' ya' yib'anh hej te' te' yunhe sb'atxlaxojtoj.

¹³ Chiha'aytij heb' ya' tanh yib'anh hune' b'ay ch'ahtoj xahanb'al nab'a' bronce kat slib'anojtoj heb' ya' hune' q'ap q'ape kaj morado yib'anh hune' b'ay ch'ahtoj xahanb'al tu'. ¹⁴ Yib'anh hune' b'ay ch'ahtoj xahanb'al tu', hat chaha'toj heb' ya' sunil hej tzetet ch'oknikoj yinh munil: te' paleta, ch'en b'ay xhikutxi tanh, ch'en tenedor, ch'en tenaza, hej b'ay ch'aytoj tzaq'a', hej sek' hokan yeyi b'oj sunil hej stzetetal b'ay ch'ahtoj xahanb'al, kat spichnojtoj heb' ya' yuh hune' tz'um kaw tx'utx'u', kat yanojkoj heb' ya' te' te', yuh sb'atxlaxojtoj.

¹⁵ »Yet xax tanhk'o ya' Aarón b'oj heb' ya' sk'ahol spichnitoj b'ay xikiltaj yeyi b'oj sunil hej stzetetal tu',

kat yokoj b'el yuh heb' ya' heyet konhob' israelita, kat yuluj heb' ya' sk'ahol ya' Coat, yuh yinojtoj heb' ya' hej tzetet tu'; yaja' mach chuh stzab'noj heb' ya' tzet xikiltaj yeyi, ta mach xin, xhkamoj heb' ya'. Hej tzetet ti' chija'k'oj heb' ya' yik'al ya' Coat yinh te' Pat xikiltaj yeyi.

¹⁶»Yul sq'ab' ya' Eleazar sk'ahol ya' Aarón sacerdote, ch'ok-kanoj te' aceite ch'oknojkoj yuh smujluj hej candil, incienso^e xuq' sam, ixim pan sab'ehal yeh hunun tz'ayik wet han, te' aceite ch'alaxatoj yinh swi' mak ch'ok-kanoj wetoj han. Stanhe'pax ya' te' Pat xikiltaj yeyi b'oj sunil hej stzetal b'ay xikiltaj yeyi», xhi Komam.

Sb'isil heb' ya' sfamilia ya' Coat

¹⁷Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón, xalni Komam tet heb' ya':

¹⁸«Mach chechab' stanhojiloj sfamilia ya' Coat xol heb' ya' yik'al ya' Leví. ¹⁹Ha' ti' cheyub' yinh heb' ya', yunhe mach xhkamoj heb' ya' yet xhitzojkoj heb' ya' sk'atanh hej tzetet kaw xikiltaj yeh machne hanik'oj: Chuluj ya' Aarón b'oj heb' ya' sk'ahol, kat yanojkoj heb' ya' hunun heb' ya' tu' yinh smunil yetwanoj ay yuni b'oj tzet yetwanoj ay yijnojk'oj heb' ya'. ²⁰Yaja' mach ninoj ch'okojtoj heb' ya' tu' yila' hej tzetet xikiltaj yeyi, ta mach xin, xhkamoj heb' ya'», xhi Komam.

^e4:16 *incienso* Yinh sq'olal te' te' kaw xuq' sam, hat watx'eb'il hune' ti'. Kalb'il b'oj te' aceite yet no' noq' mato yet te' te'; ha' yet ch'ok q'a' yinh, kaw xuq' sam.

Smunil heb' ya' sfamilia ya' Gersón

²¹ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ²² «Ipaxkanh sb'isil heb' ya' sfamilia ya' Gersón yinh stxolil yatut smam smi'. ²³ Ch'ichitij yinh heb' naj 30 hab'il sq'inah, masanta yinh heb' naj 50 hab'il sq'inah; sunil heb' naj chuh ya'ni q'ana' sb'ah yuh smunla yinh te' Pat xikiltaj yeyi.

²⁴ »Ha' ti' smunil heb' naj yik'al ya' Gersón: tzet smunla'nhe' heb' naj b'oj tzet chija'k'oj heb' naj. ²⁵ Chiha'toj heb' naj q'ap cortina yet te' Pat xikiltaj yeyi, hune' smajil te' nab'a' tz'um kaw tx'utx'u' xhmajchentoj te' b'oj q'ap cortina aykanh sti' spultahil te' Pat xikiltaj yeyi. ²⁶ Hej q'ap cortina yet yamaq'il te' Pat tu', q'ap cortina aykanh sti' yamaq'il te' Pat tu', ha' q'ap aykoj shoyanil b'ay te' Pat xikiltaj yeyi b'oj b'ay ch'ahtoj xahanb'al b'oj tx'anh tx'anh ch'oknikoj yinh te', ha' heb' naj ch'ilnoj sunil hej stzetetal munil tu' b'oj sunil hej tzetet ch'oknojkoj yinh munil. ²⁷ Yalanh schejb'anil ya' Aarón b'oj heb' ya' sk'ahol tu' ch'ulaxoj sunil b'ay chaha' q'ana' sb'ah heb' naj yik'al ya' Gersón: yinh sunil smunil heb' naj b'oj yinh sunil hej tzetet ch'okoj yul sq'ab' heb' naj yunuj, yinh yijnoj'oj heb' naj sunil hej tzetet tu'. ²⁸ Ha' ti' munil b'ay chaha' q'ana' sb'ah heb' naj yik'al ya' Gersón yinh te' Pat xikiltaj yeyi; yalanh schejb'anil ya' Itamar, sk'ahol ya' Aarón sacerdote chub' heb' naj smunil tu'.

Smunil heb' ya' sfamilia ya' Merari

²⁹ »Lawitu' chawiha'paxkanh sb'isil heb' naj sfamiliato ya' Merari b'oj sfamilia heb' naj yinh

stxolil yatut smam smi'. ³⁰ Ch'ichojtoj yinh sunil heb' naj winaj 30 hab'il sq'inal, masanta yinh heb' naj 50 hab'il, sunil heb' naj chuh ya'ni q'ana' sb'ah yuh smunla yinh te' Pat xikiltaj yeyi. ³¹ Ha' ti' yetwanoj ay yunuj heb' naj yik'al ya' Merari yinh sunil smunilal te' Pat xikiltaj yeyi: Chija'k'oj heb' naj smarcohal te' Pat xikiltaj yeyi, ste'al te', te' aykoj yoyaloj te' b'oj te' b'ay stz'onhoj te' oy tu', ³² te' oy aykoj shoyanil b'ay yamaq'il te' Pat tu', stz'onhob'al te' oy tu', hej te' estaca b'oj hej tx'anh tx'anh yet te' Pat b'oj sunil stzetetal te', sunil tzetet ch'oknojkoj yinh smunilal te'. Hach chawaha'koj hunun heb' naj yinh hej tzetet yetwanoj ay yijnoj'koj. ³³ Ha' ti' b'ay chaha' q'ana' sb'ah heb' naj yik'al ya' Merari yinh te' Pat xikiltaj yeyi. Yalanh schejb'anil ya' Itamar sk'ahol ya' Aarón sacerdote chub' heb' naj smunil tu'», xhi Komam.

³⁴⁻⁴⁸ Ya' Moisés b'oj ya' Aarón b'oj heb' ya' ijb'alom yinh konhob', ha' heb' ya' xb'isni heb' naj yik'al ya' Leví x'a'ni q'ana' sb'ah yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi. Haka' stxolil yatut hej smam smi' heb' naj b'oj sfamilia, haktu' xuh sb'islax heb' naj. X'ichitij sb'islax heb' naj 30 hab'il sq'inal, masanta yinh heb' naj 50 hab'il. Ha' heb' naj ti' xb'islaxi: heb' naj yik'al ya' Coat, heb' naj yik'al ya' Gersón b'oj heb' naj yik'al ya' Merari. Ha' ti' stxolil tzet xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés ta xhb'islax heb' naj:

Heb' naj titnaj yinh sfamilia ya' Coat: 2 mil 750 heb' naj.

Heb' naj sfamilia ya' Gersón: 2 mil 630 heb' naj.

Heb' naj sfamilia ya' Merari: 3 mil 200 heb' naj.

Sunil heb' naj xb'islo yinh heb' naj yik'al ya' Leví, heb' naj xb'is ya' Moisés, ya' Aarón b'oj heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel; xb'islo heb' naj yinh stxolil sfamilia, yinh yatut hej smam smi': x'ichitij yinh heb' naj ik'ale 30 hab'il sq'inal, masanta yinh heb' naj 50 hab'il. Sunil heb' naj xahuh ya'ni q'ana' sb'ah yuh smunla yinh te' Pat xikiltaj yeyi. Heb' naj xb'islo tu': 8 mil 580 heb' naj yinh sunil.

⁴⁹Haka' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés, haktu' xuh sb'islax hunun heb' naj, x'alaxkankoj smunil heb' naj yul sq'ab' b'oj hej tzetet chija'k'oj. Haka' xutij schejb'anil ya' Moisés yuh Komam Yahveh, haktu' xuh sb'islax heb' naj sunil.

X'ilaxiltij heb' naj kistal yeyi

5 ¹Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

²«Chej yi'altij heb' ya' israelita sunil mak ayatij yab'il yinh snimanil, sunil heb' naj ch'el q'ilq'on tzetet yinh snimanil b'oj heb' naj ch'el saj yinh snimanil, sunil heb' naj kistal yetoj yuh stzab'ni kamom, ilaxojab'iltij heb' naj b'ay chex ehayoj. ³Ta winaj mato ix, cheyi'altij yinhtaj b'ay chex ehayoj tu', yunhe mach sb'aka'toj heb' naj b'ay chin ehayoj hexol han», xhi Komam.

⁴Haktu' xute heb' ya' israelita yinihaltij heb' naj tu' yinhtaj b'ay ch'ehayoj heb' ya', haka' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés.

Chejb'anile tzet chuh stanhtzen heb' ya' israelita smul

⁵ Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ⁶ «Al tet heb' ya' israelita ta ay hunuj naj winaj mato hunuj ix ix ch'anojkoj tzantik'a tzet mulehal yinh hej mule b'ay xanhmaloj heb' naj winaj hinchejb'anil hayin Yahveh hin ti' han, yilal stanhtzenoj smul chaha'koj tu'. ⁷ Yilal yalnojiloj smul, tz'ajan stohla' smul tu', kat-to stz'ajb'anojpaxkoj yib'anh tzet chaha' tu', kat ya'noj tet hune' mak tet xakoj smul tu'. ⁸ Yaja' ta mach hunuj sfamilia naj b'ay x'ulax stx'ojal tu' b'ay chuh ya'lax paxoj shelel hej tzetet, wet hayin Yahveh ti' ch'a'laxoj han; ch'alaxojk'oj hej tzetet tu' tet ya' sacerdote b'oj no' winaj kaneluh ch'okoj xahanb'alil yuh stanhoj smul naj xakoj tu'.

⁹ »Sunil hej ofrenda spoho'iloj heb' ya' israelita yuh ya'noj heb' ya' tet ya' sacerdote, yet ya' yeh hunq'ahan ofrenda tu'. ¹⁰ Hej ofrenda spoho'iloj heb' ya' hawet konhob' tu', yet heb' ya' yeyi; yaja' hunq'ahan ch'a'laxoj tet ya' sacerdote, yet ya' sacerdote tu' yeyi», xhi Komam.

Chejb'anile yib'anhiløj sawenal

¹¹ Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ¹² «Tzotelanh tet heb' ya' israelita, kat hawalni tet heb' ya' ta ay hunuj ix ixale ch'etanojtoj sb'eyb'al, kat saynoj ix hunujxa naj winaj yinh, ¹³ kat swayoj ix b'oj hune' naj tu', yaja' mach x'il-lax ix yuh yichamil yet xkistalnhentøj sb'ah ix yinh ewantajnje. Mach mak x'ilni tzet

xuh ix b'oj mach x'ilcha ix yet lanhan sway ix b'oj naj tu'; ¹⁴ ta chul sawenal yinh yichamil ix tu', kat yok naj sawenal yinh ix, ta xkistalnhetoj sb'ah ix, mato machoj. ¹⁵ Yinh haktu', chiha'tij naj yixal tet ya' sacerdote, kat yinojtij naj yofrenda ix: kanheb' libra ixim harina yet ixim cebada chiha'tij naj. Mach ch'alaxojkoj aceite yib'anh ixim, mach ch'okoj incienso yib'anh ixim, haxkam yet sawenal yeh hune' ofrenda tu'; ha' hune' ofrenda tu' xhiltx'onojiløj mule.

¹⁶ »Chaha' hitzojtij ya' sacerdote tu' ix ix tu' yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han, ¹⁷ kat yinojatij ya' ha' ha' yul hune' tx'otx' netb'al, ha' pohb'ililøj wet han, kat yinojkanh ya' ninøj pojøj sat tx'otx' tx'otx' b'ay lugar xikiltaj yeyi, kat yanojaytoj ya' tx'otx' tx'otx' tu' xol ha' ha' tu'. ¹⁸ Lawitu' kat ya'noj linhoj ya' sacerdote tu' ix ix tu' yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han. Swejb'a'ayøj ya' xil swi' ix, kat yanojkoj ya' ofrenda xhiltx'onojiløj mule tu' yib'anh sq'ab' ix, ha' ofrenda yet sawenal. Yul sq'ab' ya' sacerdote tu' chaha'koj hune' netb'al b'ay ayaytoj ha' k'ahla ha' ch'initij tz'akti', ¹⁹ kat schejnoj ya' ix skayeb'nhenøj tzoti' yuh yalnojiløj ix syelal, kat yalnoj ya' tet ix: «Ta mach hunujxa naj winaj b'ay xach wayi b'øj ta maxhto chapohiloj hab'ah yinh hawichamil yinh hawuni hej stx'ojal, chach kolchahojkanoj tet hunq'ahan ha' k'ahla ha' ch'initij tz'akti' ti'. ²⁰ Yaja' ta xapohiloj hab'ah yinh hawichamil, xakistalnhentoj hab'ah yinh haway b'øj hunujxa mak yinhtajiloj hawichamil; ²¹ ha' hojab' Komam Yahveh chach tz'akti'nhenkanoj xol hakonhob', xhmalojkanøjkanh hak'ul, kat matxa chuh hawilnoj yinh hawunin. ²² Yet

chawuk'nujtuj hunq'ahan ha' ha' ch'initij tz'akti' ti', ch'ayojtoj ha' yul hak'ul, sch'ib'ojiloj hak'ul yuh ha', kat matxa chuh hawilnoj yinh hawunin”, xhinahoj ya' tet ix, kat sta'woj ix: “Yub'ab' haktu', yub'ab'kanoj haktu'”, xhinahoj ix.

²³»Stz'ib'nhe'ayoj ya' sacerdote hunq'ahan tz'akti' tu' sat hunuj tz'um, kat sunujpaxkanh ya' yinh ha' k'ahla ha' tu', yunhe yayojtoj xol ha'. ²⁴Kat ya'noj ya' ha' k'ahla ha' tu' yuk'u' ix ix tu', ha' ch'initij tz'akti'. Ch'ayojtoj ha' yul sk'ul ix, kat sk'ahnhenojkantoj ha' yul sk'ul ix. ²⁵Lawitu' kat schanojk'oj ya' sacerdote tu' hune' ofrenda yet sawenal tet ix, kat sb'atxb'enojkanh ya' ixim yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han, kat yanojatoj ya' ixim tu' xahanb'alil yib'anh b'ay ch'ahtoj xahanb'al. ²⁶Chiha'kanh ya' sacerdote tu' hune' pul ixim ofrenda xhnanitij yaq'b'ilxa ixim ofrenda tu', kat snhusnujtuj ya' ixim yib'anh b'ay ch'ahtoj xahanb'al.

»Lawitu' kat yuk'nuj ix ha' ha' tu'. ²⁷Yet xax yuk'tuj ix ha' ha' tu', ta xkistalnhetoj sb'ah ix yinh sayni swinaj, ch'ayojtoj ha' yul sk'ul ix, kat sk'ahb'ojkantoj yul sk'ul ix yuh ha'. Xhmalojkanojkanh sk'ul ix, kat matxa chuh yilnoj ix yinh yunin; tz'akti'nheb'il chub'kanoj ix xol skonhob'. ²⁸Yaja' ta mach xkistalnhetoj sb'ah ix yinh sayni hunujxa naj winaj yinh, xhkolchahojkanoj ix b'oj chuh yilnoj ix yinh yunin.

²⁹»Ha' ti' sleyal yet sawenal, yet saynoj ix ixale hunujxa naj winaj yinh, kat skistalnhenojtoj sb'ah ix; ³⁰mato yet chuluj sawenal yinh naj ichamile, kat yokoj naj sawenal yinh yixal, chiha'toj naj yixal tu' yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han, ya' sacerdote

ch'unuj hune' ti' yinh ix, haka' yalni chejb'anile.

³¹ Xhkolchahojkanoj naj ichamile tu' tet mule, yet chunuj naj hune' ti'; yaja' wal ix ixale tu', ch'ek'oj ya' yanma ix yuh smul», xhi Komam.

Heb' naj nazareo

6 ¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ² «Tzotelanh tet heb' ya' israelita, kat hawalni tet heb' ya' yet ay hunuj naj winaj mato hunuj ix ix spoho'iloj sb'ah kat yokoj wetoj han, kat sta'wenojkoj yib'anh yinh yok nazareohal,^f ³ hune' mak tu', skacha' sb'ah yuk'nuj vino, yuk'nuj hej tzetet k'uhinajxa. Skacha' sb'ah yuk'nuj vinagre yet vino b'oj vinagre k'uhinajxa. Mach chuk'u' hej tzetet yal te' uva b'oj mach slob' hej te' yaxla uva b'oj hej te' tajinh uva. ⁴ Sunilb'al tz'ayik yet aykoj hune' mak tu' yinh nazareohal, sunil hej tzetet xhwatx'elax yinh yoj te' uva, ch'ichitij yinh yinhatil te', masanta yinh stz'umal te', mach ninoj tzet chuh slonoj hune' mak tu'. ⁵ Mach sk'upu'iltoj xil swi', masantotik'a xhtanhk'ohoj stz'ayikal b'ay pohb'ililoj sb'ah yuh wet hayin Yahveh hin ti' han. ⁶ Sunilb'al tz'ayik b'ay pohb'ililoj sb'ah hune' mak tu' wet hayin Yahveh hin ti' han, mach chuh shitzojkoj sk'atanh hunuj kamom; ⁷ waxamkami smam hune' mak tu', mato smi', mato yuxhtaj, mato yanab', mach chuh sb'aknojtoj sb'ah yuh hunq'ahan tu', haxkam pohb'ililoj hune' mak tu' wet hayin Yahveh hin ti' han. ⁸ Sunilb'al tz'ayik yet aykoj hune' mak tu' yinh nazareohal, yilal spohnojiloj sb'ah wet hayin Yahveh hin ti' han.

^f6:2 *nazareohal*, Ha' hune' mak pohb'ililoj sb'ah yuh tetnhe Komam Yahveh, yuh stx'ahtx'en sq'inal tet Komam.

⁹ »Yaja' ta ay hunuj mak xhkamayoj sk'atanh naj tu' yinh lemb'ilnhenahi, kat sb'aklotoj swi' naj pohb'ililtoj, yilal yinojiltoj naj xil swi' yinh shuj tz'ayik, yinh stz'ayikal b'ay stx'ahtx'e' sb'ah naj.

¹⁰ Yinh swaxajeb' tz'ayik, chiha'tij naj kak'onhoj no' palamuxh mato kak'onhoj no' muk' tet ya' sacerdote b'ay spultahil te' Pat xikiltaj yeyi. ¹¹ Ya' sacerdote tu' ch'anojkoj hune' no' xahanb'alil yuh stanhoj mule, yok hune'xa no' xhnhuslaxojkantoj sunil xahanb'alil. Hakti' chuh yanojkoj ya' sacerdote xahanb'al yuh stanhoj smul naj nazareo tu', haxkam xakoj naj smul yuh hune' kamom. Yinhtik'a hune' tz'ayik tu' xikiltajnhe' naj xil swi' tu', ¹² kat spohnoj paxiloj sb'ah naj wetoj hayin Yahveh hin ti' han; yinojtij naj hune' no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, yuh yokoj no' xahanb'alil yuh stanhoj mule tu'. Hej tz'ayik b'ay xpohiloj sb'ah naj yalanhto tu', matxa ch'okoj stz'ajoj, haxkam xb'aklotoj hunq'ahan tz'ayik tu'.

¹³ »Ha' ti' chejb'anile yet naj nazareo yet stz'ajnahojkanoj stz'ayikalil b'ay xpohiloj sb'ah naj wet han: Chuluj naj b'ay spultahil te' Pat xikiltaj yeyi, ¹⁴ kat yinojtij naj hune' no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal tz'ajanlahan yeyi, yuh yokoj no' xahanb'alil wet hayin Yahveh hin ti' han; xhnhuslaxojkantoj sunil no' tu' xahanb'alil, yok hune' no' q'opoh kaneluh hune' hab'il sq'inal tz'ajanlahan yeyi, yuh yokoj no' xahanb'alil yuh stanhoj mule; yok hunxa no' winaj kaneluh tz'ajanlahan yeyi, yuh yokoj no' xahanb'alil, ha' ofrenda yet aq'ank'ulal. ¹⁵ Chaha'pax naj hune' motx ixim pan machkoj sipk'ab'anil wet han, ixim watx'eb'il yinh kok'la harina somb'il b'oj te' aceite b'oj ixim q'antzeb'il wok'ox machkoj

sipk'ab'anil, masb'ilkoj te' aceite yinh, hej ofrenda yet ixim trigo b'oj vino. ¹⁶Lawitu' kat ya'noj ya' sacerdote hunq'ahan tu' xahanb'alil yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han, kat yanojkoj ya' xahanb'al yuh stanhoj mule b'oj xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil. ¹⁷Chaha'koj ya' no' winaj kaneluh xahanb'alil wet han, haka' xahanb'al yet aq'ank'ulal b'oj hune' motxal ixim pan machkoj sipk'ab'anil, kat ya'noj pax ya' yaq'b'ilxa hej ofrenda yet ixim trigo b'oj vino wet han.

¹⁸»Lawitu' kat yinojiltoj naj nazareo tu' xil swi' pohb'ililoj yuh, hat chiha'loj naj b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, kat yanojiktoj naj xol q'a' q'a' ay yalanh xahanb'al yet aq'ank'ulal. ¹⁹Lawi yinojiloj naj nazareo tu' xil swi', kat yinojtij ya' sacerdote sb'ul no' winaj kaneluh tahnajxa, hune' ixim pan machkoj sipk'ab'anil ayaytoj yul motx, yok hune' ixim q'antzeb'il wok'ox machkoj sipk'ab'anil, kat yanojkoj ya' hunq'ahan tu' yul sq'ab' naj nazareo tu', ²⁰kat sb'atxb'enojkanh ya' hunq'ahan ofrenda tu' yinh hinsat han. Xikiltaj yeh sunil hunq'ahan ofrenda tu', yet ya' sacerdote yeyi; yetpax ya' yeh stxam sk'ul no' xhb'atxb'elaxojkanh yinh hinsat tu' han b'oj pax sb'ul no' yanheb'ililoj tu'. Yet xax ulax hunq'ahan ti', xahuh yuk'nuj naj nazareo tu' vino.

²¹»Ha' hunq'ahan tzetet ti' yilal yunuj mak xhta'wenojkoj yib'anh yokoj nazareohal. Ha' ti' ofrenda chaha' wet han, yinh mach yok yaq'b'ilxa hej ofrenda xhwayojtij yinh yanma ya'noj wet han; haka' sleyal nazareo ti', haktu' yetwanoj ay yunuj», xhi Komam.

Stxahyeb'al heb' ya' sacerdote

²² Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

²³ «Tzotelanh tet ya' Aarón b'oj tet heb' ya' sk'ahol, kat hawalni tet heb' ya' ta hakti' chuh hetxahyenoj heb' ya' israelita, kat heyalnoj tet heb' ya':

²⁴ »«Ha' hojab' Komam Yahveh chex stxahyenoj, kat hex stanhenoj YA'.

²⁵ Ha' hojab' Komam Yahveh chex ilnoj yinh sk'ulch'anil,

kat yanojayoj YA' sk'ulch'anil sk'ul heyib'anh.

²⁶ Ha' hojab' Komam Yahveh xhyenoj sk'ulch'anil sk'ul teyet,

kat yanojkoj YA' aq'ank'ulal yinh heyanna», kachinahoj tet heb' ya'.

²⁷ »Hakti' chuh yalnoj heb' ya' hinb'ih yib'anh heb' ya' israelita tu' han, yunhe hintxahyenoj heb' ya' han», xhi Komam.

Hej ofrenda x'a'lax b'ay ch'ahtoj xahanb'al

7¹ Yet xtanhk'o ya' Moisés yanikanh te' Pat xikiltaj yeyi, xpohkaniloj ya' te', xikiltaj xukanoj te'. Xakoj ya' te' aceite yinh te' b'oj yinh sunil hej stzetetal te', b'ay ch'ahtoj xahanb'al b'oj sunil hej stzetetal b'ay ch'ahtoj xahanb'al tu'. ² Xitzkoj heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel, ha'tik'apax heb' ya' swi'al yinh hunun ik'ale xkolwa yinikanh sb'isil yet konhob'. ³ Xitij heb' ya' yofrenda yinh sat Komam Yahveh: Katajwanh heb' ya' x'initij hunun carreta aykoj smajil, yok hunun no' buey xitij heb' naj

hunun; 12 no' buey yok waje'b' carreta ofrenda tu' xitij heb' ya' yinh sunil.

⁴Lawitu' xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ⁵«Chak'oj hunq'ahan ofrenda ti' tet heb' ya', ch'oknojkoj yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi. Chawaha' tet heb' ya' yik'al ya' Leví, haka'tik'a hej tzetet ch'oknojkoj yinh smunil heb' ya' b'ay chaha' q'ana' sb'ah, haktu' chawaha'», xhi Komam.

⁶Xchak'oj ya' Moisés tu' hej carreta b'oj no' buey tu', xanik'oj ya' tet heb' ya' yik'al ya' Leví. ⁷Kab' carreta yok kanhk'onh no' buey tu' xa' ya' tet heb' ya' yik'al ya' Gersón, haka'tik'a ch'oknikoj yinh smunil heb' ya' b'ay cha' q'ana' sb'ah. ⁸Kanheb' carreta yok waxajk'onh no' buey xa' ya' tet heb' ya' yik'al ya' Merari, haka'tik'a ch'oknikoj yinh smunil heb' ya' b'ay cha' q'ana' sb'ah. Sunil heb' ya' ti' ayiktoj yalanh schejb'anil ya' Itamar sk'ahol ya' Aarón sacerdote. ⁹Yaja' matzet xa' ya' tet heb' ya' yik'al ya' Coat, haxkam smunil heb' ya' ti', ha' swixik'nhenojk'oj heb' ya' hej tzetet kaw xikiltaj yeh machnhe hanik'oj.

¹⁰Yet x'ok-kanoj b'ay ch'ahtoj xahanb'al yinh smunilal, xitij heb' ya' ijb'alom tu' yofrenda yinh sat b'ay ch'ahtoj xahanb'al. ¹¹Lawitu' xalnipax Komam Yahveh tet ya' Moisés: «Nanantajnhe heb' ya' ijb'alom tu' ch'inojtij yofrenda hunun tz'ayik, yuh yok yinh smunilal b'ay ch'ahtoj xahanb'al», xhi Komam.

¹²⁻⁸³Ya' x'initij yofrenda yinh sb'ab'el tz'ayik, ha' ya' Naasón sk'ahol ya' Aminadab, ijb'alom yinh yik'al ya' Judá.

Ya' x'initij yofrenda yinh skab' tz'ayik, ha' ya' Natanael sk'ahol ya' Zuar, ijb'alom yinh yik'al ya' Isacar.

Ya' x'initij yofrenda yinh syox tz'ayik, ha' ya' Eliab sk'ahol ya' Helón, ijb'alom yinh yik'al ya' Zabulón.

Ya' x'initij yofrenda yinh skanh tz'ayik, ha' ya' Elisur sk'ahol ya' Sedeur, ijb'alom yinh yik'al ya' Rubén.

Ya' x'initij yofrenda yinh sho' tz'ayik, ha' ya' Selumiel sk'ahol ya' Zurisadai ijb'alom yinh yik'al ya' Simeón.

Ya' x'initij yofrenda yinh swaj tz'ayik, ha' ya' Eliasaf sk'ahol ya' Deuel, ijb'alom yinh yik'al ya' Gad.

Ya' x'initij yofrenda yinh shuj tz'ayik, ha' ya' Elisama sk'ahol ya' Amiud, ijb'alom yinh yik'al ya' Efraín.

Ya' x'initij yofrenda yinh swaxajeb' tz'ayik, ha' ya' Gamaliel sk'ahol ya' Pedasur, ijb'alom yinh yik'al ya' Manasés.

Ya' x'initij yofrenda yinh sb'alunheb' tz'ayik, ha' ya' Abidán sk'ahol ya' Gedeoni, ijb'alom yinh yik'al ya' Benjamín.

Ya' x'initij yofrenda yinh slahunheb' tz'ayik, ha' ya' Ahiezer sk'ahol ya' Amisadai, ijb'alom yinh yik'al ya' Dan.

Ya' x'initij yofrenda yinh tz'ayik 11, ha' ya' Pagiel sk'ahol ya' Ocrán, ijb'alom yinh yik'al ya' Aser.

Haxa yinh tz'ayik 12, ya' x'initij yofrenda ha' ya' Ahira sk'ahol ya' Enán, ijb'alom yinh yik'al ya' Neftalí.

Lahan-nhetik'a yofrenda heb' ya' ti' xa' hunun: Xa' heb' ya' hunun ch'en sek' nab'a' plata, ek'b'al ni'an oxeb' libra yalil hunun ch'en; hunun ch'en xhaluh nab'a' plata, etza kab' libra yalil hunun ch'en, haka' yalil ch'en ch'a'lax b'ay xikiltaj yeyi; ch'en sek' b'oj ch'en xhaluh ti', nohnaj ch'en yinh ixim harina somb'il b'oj te' aceite ch'a'lo ofrendahil. Hunun heb' naj x'a'ni hunun ch'en cuchara nab'a' oro, kanheb' onza yalil hunun ch'en, nohnaj ch'en yinh incienso xuq' sam. Xa'pax hunun heb' ya' hunun no' tzeh wakax, hunun no' winaj kaneluh, hunun no' kaneluh hune' hab'il sq'inal yuh snhuslaxojkantoj no' sunil xahanb'alil. Xa'pax heb' ya' hunun no' winaj kaplaxh yuh yokoj no' xahanb'alil yuh stanhoj mule. Xa'pax hunun heb' ya' kak'onh no' toro, hok'onh no' winaj kaneluh, hok'onh no' winaj kaplaxh, yok hok'onh no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, yuh ya'lax no' xahanb'alil yuh yok aq'ank'ulal; haktu' yofrenda heb' ya' xa' hunun.

⁸⁴ Ha' ti' sunil ofrenda xa' heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel, yet x'ok-kanoj yinh smunilal b'ay ch'ahtoj xahanb'al: 12 ch'en sek' nab'a' plata, 12 ch'en xhaluh nab'a' plata, yok 12 ch'en cuchara nab'a' oro. ⁸⁵ Ek'b'al ni'an oxeb' libra yalil hunun ch'en sek' tu'; etza kab' libra yalil hunun ch'en xhaluh tu'; yuxin 60 libra yalil sunil ch'en plata yinh hej netb'al tu', haka' smalil ch'en ch'a'lax b'ay xikiltaj yeyi. ⁸⁶ Ch'en 12 cuchara nab'a' oro nohnaj yinh incienso xuq' sam tu', kanheb' onza yalil hunun ch'en, haka' smalil ch'en ch'a'lax b'ay xikiltaj yeyi; yuxin sunil ch'en oro yinh ch'en cuchara tu': oxeb' libra yalil ch'en.

⁸⁷ Sunil hej no' noq' xhnhuslaxkantoj xahanb'alil: 12 no' tzeh wakax, 12 no' winaj kaneluh, yok 12 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal b'oj ixim trigo x'a'lax ofrendahil, yok 12 no' winaj kaplaxh x'a'lax xahanb'alil yuh stanh mule. ⁸⁸ Sunil no' noq' ch'ok xahanb'alil yuh yok aq'ank'ulal: 24 no' winaj wakax, 60 no' winaj kaneluh, 60 no' winaj kaplaxh, yok 60 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal. Ha' hunq'ahan ofrenda ti' x'a'laxi yet x'ok-kanoj yinh smunilal b'ay ch'ahtoj xahanb'al, yet x'ok-kanoj yetoj Komam Yahveh.

⁸⁹ Yet ch'oktoj ya' Moisés yul te' Pat xikiltaj yeyi yuh stzotel ya' b'oj Komam Dios, chab'e ya' yul snuq' Komam yib'anh smajil te' Kaxhah yet lahk'ulal, yiktajb'al kawanh querubín; haktu' chuh stzotel Komam b'oj ya'.

Tzet chuh stzujb'alax hej candil

8 ¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ² «Tzotelanh tet ya' Aarón, kat hawalni tet ya': Yet chatzujb'anoj hej shujeb'al candil, hat xhtij smujlub'al ch'en yinh sat ch'en b'atxob'al candil», xhi Komam.

³ Haktu' xute ya' Aarón stzujb'an hej candil tu', hat xtit smujlub'al ch'en yinh sat ch'en b'atxob'al candil, haka' xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés.

⁴ Nab'a' oro xuh ch'en b'atxob'al candil tu', chak'b'il xuh ch'en yinh ch'en martillo; ch'ichikantij yinh yoj ch'en, masanta yinh swi' ch'en b'ay ch'el nixhtej haka' yaq'b'alil ch'en; haka' yechel ch'en xyeh Komam Yahveh tet ya' Moisés, haktu' xuh swatx'elax ch'en.

X'ok heb' ya' yik'al ya' Leví yinh smunil

⁵ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

⁶ «Pohiloj heb' ya' yik'al ya' Leví yinh heb' ya' israelita, kat hatx'ahtx'enkanoj heb' ya'. ⁷ Hakti' chuh hatx'ahtx'enoj heb' ya': Chatxiha'koj ha' ha' stx'ahtx'en mule yib'anh heb' ya', kat hachejnoj sk'upnujiltoj heb' ya' sunil xil snimanil, kat stx'ahnoj heb' ya' xil sq'ap, haktu' chuh stx'ahtx'elaxojkanoj heb' ya'. ⁸ Lawitu' kat yinojtij heb' ya' hune' no' tzeh wakax b'oj hej ofrenda yet ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite. Chawiha'tij hune'xa no' tzeh wakax, kat hawanojkoj no' xahanb'alil yuh stanhoj mule. ⁹ Chawiha'tij heb' ya' yik'al ya' Leví b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, kat hayamb'anojkoj sunil heb' ya' israelita. ¹⁰ Lawitu' kat hawinojtij heb' ya' yik'al ya' Leví yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han, kat yanojkoj heb' ya' israelita tu' sq'ab' yib'anh heb' ya'. ¹¹ Haktu' chuh yinojtij ya' Aarón heb' ya' yik'al ya' Leví tu' yinh hinsat han, haka' ofrenda yet heb' ya' heyet konhob' tu', kat ya'noj q'ana' sb'ah heb' ya' yinh hinmunil hayin Yahveh hin ti' han. ¹² Lawitu' kat yanojkoj heb' ya' yik'al ya' Leví tu' sq'ab' yib'anh swi' hej no' tzeh wakax, kat hawanojkoj hune' no' xahanb'alil yuh stanh mule yok hune'xa no' chanhusu'kantoj sunil xahanb'alil wet han. ¹³ Chawiha'tij heb' ya' yik'al ya' Leví yinh sat ya' Aarón b'oj yinh sat heb' ya' sk'ahol ya', kat hawa'noj heb' ya' haka' ofrenda xhb'atxb'elaxkanh yinh hinsat han. ¹⁴ Haktu' chuh hapohnojiltoj heb' ya' yik'al ya' Leví tu' xol heb' ya' israelita tu', kat

yokojkanoj heb' ya' wetoj han. ¹⁵ Yet xax hatx'ahtx'e heb' ya' yik'al ya' Leví tu' b'oj yet xax hawa' heb' ya' yinh haka' hunuj ofrenda xhb'atxb'elaxkanh wet han, kat yuluj heb' ya' munlahoj b'ay te' Pat xikiltaj yeyi. ¹⁶ Wet yeh heb' ya' yik'al ya' Leví tu' han, ha' heb' ya' ofrenda kaw ay yelapnoj al yeh ab'il wet han. Ha' heb' ya' pohb'ililoj wuh xol sunil heb' ya' israelita han, shelb'aloj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole israelita. ¹⁷ Wet yeh sunil heb' naj b'ab'el k'ahole israelita b'oj hej no' b'ab'el noq' han. Yet-taxtik'a xwa'ni kamoj sunil heb' naj b'ab'el winaj ah Egipto han, hataxtu' xin pohnikaniloj heb' naj wetoj han. ¹⁸ Yuxin xwiloj heb' ya' yik'al ya' Leví ti' shelb'aloj sunil heb' naj b'ab'el k'ahole yinh heb' ya' israelita han. ¹⁹ Hayin xwakankoj heb' ya' yik'al ya' Leví ti' tet ya' Aarón b'oj tet heb' ya' sk'ahol han, haka' hunuj sab'ehal, yunhe ya'noj q'ana' sb'ah heb' ya' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi. Ha' heb' ya' xhmunlahoj shelb'aloj heb' ya' israelita, kat stx'ahtx'enoj heb' ya', heb' ya' israelita tu', haximwal mach yab'il ch'ayoj yib'anh heb' ya' israelita yet xhitzojkoj heb' ya' b'ay xikiltaj yeyi», xhi Komam.

²⁰ Haktu' xuh ya' Moisés, ya' Aarón b'oj sunil heb' ya' israelita yinh heb' ya' yik'al ya' Leví. Haka' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés yib'anhiloj heb' ya' yik'al ya' Leví tu', haktu' x'utelax heb' ya'. ²¹ Xtx'ahtx'e sb'ah heb' ya' yik'al ya' Leví tu', xtx'ahnipax heb' ya' hej xil sq'ap, lawitu' xinitoj ya' Aarón heb' ya' yinh haka' ofrenda xhb'atxb'elaxkanh yinh sat Komam Yahveh, xanikoj ya' xahanb'al yuh stanh smul heb' ya', xtx'ahtx'elaxkanoj heb' ya'. ²² Lawitu' xtoh heb' ya' yik'al ya' Leví tu' b'ay te'

Pat xikiltaj yeyi, yuh ya'ni q'ana' sb'ah heb' ya' yinh smunilal te', yalanh schejb'anil ya' Aarón b'oj heb' ya' sk'ahol. Haktu' xuh syijyelax sunil hej tzetet xaltij Komam Yahveh tet ya' Moisés yib'anhihoj heb' ya' yik'al ya' Leví.

Stiempohal b'ay chuh ya'ni q'ana' sb'ah heb' ya' yik'al ya' Leví

²³ Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

²⁴ «Ha' ti' chejb'anile yib'anhihoj heb' ya' yik'al ya' Leví: Heb' ya' 25 hab'il sq'inál, mato xhpalk'ontoj sq'inál yib'anh 25, chuluj heb' ya' yaha' q'ana' sb'ah yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi. ²⁵ Yaja' xhtanhk'ohoj heb' ya' ya'noj q'ana' sb'ah yinh munil tu' yet 50 hab'ilxa heb' ya'. Matxa b'aq'inh chuh smunlahoj heb' ya' yinh hune' munil tu'. ²⁶ Chuh skolwahoj heb' ya' yinh hej yuxhtaj yinh te' Pat xikiltaj yeyi, yinh stanhenoj heb' ya' b'et tu', yaja' matxa chuh ya'noj q'ana' sb'ah heb' ya' yinh hune' smunil xtik'a smunlanhe. Hakti' chawub' yinh heb' ya' yik'al ya' Leví yib'anhihoj smunil», xhi Komam.

Q'inh Pascua

9 ¹ Yet xax el hune' hab'il yeltij heb' ya' israelita b'et tx'otx' Egipto, xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés yul desierto Sinaí, yinh sb'ab'el x'ahaw yet hune' hab'il tu', xalni Komam tet ya':

² «Chek'tze' heb' ya' israelita q'inh Pascua yinh stz'ayikalil b'ay yetwanoj ay yek'tzelaxi. ³ Yinh tz'ayik 14 yet hune' x'ahaw tu', yinh sk'ejb'alil, cheyek'tze' hune' q'inh tu' yinh stz'ayikalil b'ay

yetwanoj ay yek'tzelaxi, haka' yalni sunil syijyeb'anil b'oj haka' yalni sunil schejb'anil», xhi Komam.

⁴Lawitu' xalni ya' Moisés tet heb' ya' israelita, ta yilal yek'tzenoj heb' ya' Pascua. ⁵Xek'tze heb' ya' q'inh Pascua tu' yul desierto Sinaí, yinh tz'ayik 14 yinh sk'ejb'alil yet sb'ab'el x'ahaw, ha' tu' xek'tzen heb' ya'; haka' yalni sunil hej tzetet xaltij Komam Yahveh tet ya' Moisés, haktu' xute heb' ya' yek'tzeni.

⁶Yaja' ay hunq'ahan heb' naj kistal yetoj yuh kamom, mach xuh yek'tzen heb' naj Pascua hune' tz'ayik tu', yuxin yinhtik'a hune' tz'ayik tu' xul heb' naj yinh sat ya' Moisés b'oj yinh sat ya' Aarón, ⁷xalni heb' naj tet heb' ya':

—Hayonh ti' han, kistal jetoj yuh kamom han, ζtzet yuh chonh kachlax ja'ni jofrenda tet Komam Yahveh yinh stz'ayikal b'ay alb'ilkanoj xol heb' ya' israelita ti' han, ta cha' heb' ya' yofrenda?, xhi heb' naj.

⁸Xta'wi ya' Moisés:

—Echmawej, xhwab'e' han tzet chute' Komam Yahveh yalnojtij heyib'anhiloj, xhi ya'.

⁹Haktu' xuh stzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

¹⁰«Tzotelanh tet heb' ya' israelita, kat hawalni tet heb' ya' ta tzantik'a mak hexol, mato heyik'al kistal yetoj yuh hunuj kamom, mato mak aytoj yul hunujxa konhob', chuh yek'tzenoj Pascua wet han.

¹¹Yinh tz'ayik 14, yinh sk'ejb'alil, yet skab' x'ahaw tu', cheyek'tze' hune' q'inh ti'. Chelob'toj no' tzeh kaneluh b'oj ixim pan machkoj sipk'ab'anil b'oj te' k'ahla telaj. ¹²Matxa ninoj no' tzeh kaneluh tu' cheyaha'kanoj yinh hunxa tz'ayik, mach cheq'aha'toj sb'ajil no'. Haka' yalni sunil hej syijyeb'anil Pascua,

haktu' chuh heyek'tzenoj. ¹³ Yaja' ta ay hunuj mak mach kistaloj yetoj b'oj mach b'ay aytoj yul hunujxa konhob', kat sb'ejnikanoj yek'tzen Pascua ti'; hune' anma tu', ch'ilaxojiloj xol skonhob', haxkam mach xa' yofrenda wet han, mach xa' yinh stz'ayikalil b'ay alb'ilkanoj ta yilal ya'ni. Yuxin yilal yek'oj ya' yanma yuh smul.

¹⁴ »Yaja' ta ay hunuj mak nan konhob'al ch'ehayoj hexol, kat yochen yek'tzenoj Pascua ti', haka' yalni syijyeb'anil b'oj schejb'anilal, haktu' chute' yek'tzenoj. Hune'nhetik'a syijyeb'anil teyet, haka'tik'a tet mak nan konhob'al, hakpaxtu' tet mak hat elnajkoj sat tx'otx' tx'otx' tu'», xhi Komam.

Xmajchekantoj hune' moyan te' Pat xikiltaj yeyi

¹⁵ Yinh stz'ayikalil yet x'ah te' Pat xikiltaj yeyi, xmajikantoj b'ay kaw xikiltaj yeh yuh moyan. Haka' q'a' q'a' yilot tzet ayayoj yib'anh te' Pat tu' yinh sk'ejb'alil, masanta yinh sab'sahk'alil.

¹⁶ Haknhetik'atu' yeyi: Yinh tz'ayikalil, moyan xhmajchentoj te' Pat, wal yinh aq'b'alil, hune' haka' q'a' q'a', ha' ayayoj yib'anh te'. ¹⁷ Yet ch'ah moyan tu' yib'anh b'ay q'a' xikiltajto yeyi, kat yok b'el yuh heb' ya' israelita; b'ay xhkan linhnoj moyan tu', hat ch'ehayoj heb' ya'. ¹⁸ Yalanh schejb'anil Komam Yahveh ch'el b'el yuh heb' ya', yalanhpax schejb'anil Komam xhkan heb' ya' b'ay ch'ehayoj. Sunilb'al tz'ayik yet ayayoj moyan tu' yib'anh b'ay q'a' xikiltajto yeyi, chakanh heb' ya' spat b'ay ch'ehayoj. ¹⁹ Yet tx'ihal tz'ayik linhankanoj moyan tu' yib'anh b'ay q'a' xikiltajto yeyi, syijye heb' ya' israelita tu' schejb'anil Komam Yahveh, mach ch'el b'el yuh

heb' ya'. ²⁰ Hakpaxtu' yet hayeb'nhe tz'ayik ayayoj moyan yib'anh b'ay q'a' xikiltajto yeyi, yalanh schejb'anil Komam Yahveh ch'ehayoj heb' ya' b'ay spat tu' b'oj yalanhpax schejb'anil Komam Yahveh ch'el b'el yuh heb' ya'. ²¹ Yet aykanayoj moyan yib'anh te' Pat tu', yet ch'ichikantoj yinh sk'ejb'alil masanta sab'sahk'alil, kat yinhxa sab'sahk'alil ch'ah moyan tu', ch'el b'el yuh heb' ya' israelita; mato yet ch'ehayoj moyan tu' hune' tz'ayik, haxa yinh aq'b'alil ch'ahi, ch'elpax b'el yuh heb' ya'. ²² Waxamkami nahatil aykanayoj moyan tu' yib'anh b'ay q'a' xikiltajto yeyi, ta kab' tz'ayik, hune' x'ahaw, mato hune' hab'il, yehnhe yekanayoj heb' ya' israelita tu' b'ay spat, mach ch'el b'el yuh heb' ya'; yaja' yet ch'ah moyan tu', kat yelpax b'el yuh heb' ya'. ²³ Yalanh schejb'anil Komam Yahveh ch'ehayoj heb' ya' b'ay spat, yalanh schejb'anil Komam Yahveh ch'elpax b'el yuh heb' ya'. Haktu' xuh syijyen heb' ya' schejb'anil Komam Yahveh, haka' xuh yalni Komam tet ya' Moisés.

Hej ch'en trompeta

10 ¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ² «Chawatx'e' kab'oj ch'en trompeta nab'a' plata; chak'b'il chawute' ch'en yinh ch'en martillo. Ha' ch'en ch'oknojkoj hawuh yinh hawawtenojkoj anma b'oj yet xhek'laxoj b'ay ch'ehojayoj hawet konhob'. ³ Yet ch'oq'tzelaxoj skab'il ch'en trompeta tu', ha' tu' xhyamojkoj sunil anma yinh hasat b'ay spultahil te' Pat xikiltaj yeyi. ⁴ Yaja' yet hune'nhe ch'en ch'oq'tzelaxoj, hanhe heb' ya' ijb'alom yinh hunun ik'ale xhyamojkoj,

heb' ya' ijb'alom yinh smilal heb' ya' israelita.

⁵ Yet cheyoq'tzenoj ch'en trompeta yuh yeloj b'el heyuh, ha' tu' ch'eloj b'el yuh hej ik'ale ch'ehayoj yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik. ⁶ Yet cheyoq'tzenoj ch'en yinh skayel yuh yeloj b'el, ha' tu' ch'eloj b'el yuh hej ik'ale ch'ehayoj yetk'ulal sur. ⁷ Yaja' yet cheyamb'anojkoj anma, nan slow chuh heyoq'tzenoj skab'il ch'en trompeta tu'. ⁸ Heb' ya' sacerdote sk'ahol ya' Aarón, ha' heb' ya' ch'oq'tzenoj ch'en. Ha' hune' ti' syijyeb'anil xhkankanoj teyet b'oj tet heyik'al yinh stohb'al q'inal.

⁹ »Yet hat-xa ayex b'ay hetx'otx', kat heyelajtij yinh howal yinh heb' naj heyenemigo ch'a'noj howal teyinh, nan slow chuh heyoq'tzenoj ch'en trompeta; haktu' chuh hex hin nanojtij hayin Yahveh hin heDiosal ti' han, kat hex hinkolnoj tet heb' naj han. ¹⁰ Yinh stz'ayikalil b'ay tzalalal heyeyi, yet q'inh heyeyi b'oj yichob'al x'ahaw, cheyoq'tze' ch'en trompeta yuh hepujb'anojk'oj ta lanhan heyanikoj xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil b'oj hej xahanb'al yet aq'ank'ulal. Haktu' chuh hex hin nanojtij hayin Yahveh hin heDiosal ti' han», xhi Komam.

X'el heb' ya' israelita b'et Sinaí

¹¹ Yet tz'ayik 20, yet skab' x'ahaw yinh skab' hab'il, x'ah moyan yib'anh b'ay q'a' xikiltajto yeyi. ¹² Haktu' xuh yel b'el yuh heb' ya' israelita yul desierto Sinaí, masanta b'et desierto Parán, hat xtukb'a sb'ah moyan tu'. ¹³ Haka' yalni schejb'anil Komam Yahveh xatij tet ya' Moisés, haktu' xuh yel b'el yuh heb' ya' israelita yinh sb'ab'elal. ¹⁴ B'ab'el x'el b'el yuh hune' majan hej ik'ale ch'ehayoj hun b'oj heb' ya'

yik'al ya' Judá b'oj sbandera, haka' stxolil soldado heb' ya'. Ya' Naasón sk'ahol ya' Aminadab, ha' ya' ijb'alomal yinh heb' ya' tu'. ¹⁵ Ya' aykoj ijb'alomal yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Isacar, ha' ya' Natanael sk'ahol ya' Zuar. ¹⁶ Ya' ijb'alomal yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Zabulón, ha' ya' Eliab sk'ahol ya' Helón. ¹⁷ Lawi shuchalaxayoj b'ay q'a' xikiltajto yeyi, x'el b'el yuh heb' ya' yik'al ya' Gersón b'oj heb' ya' yik'al ya' Merari yalanh hunq'ahan tu', haxkam ha' heb' ya' ch'inik'oj.

¹⁸ Lawitu' x'el b'el yuh hune'xa majan hej ik'ale ch'ehayoj hun b'oj heb' ya' yik'al ya' Rubén b'oj sbandera, yinh haka' stxolil soldado heb' ya'. Ya' ijb'alomal yinh heb' ya' tu', ha' ya' Elisur sk'ahol ya' Sedeur. ¹⁹ Ya' ijb'alomal yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Simeón, ha' ya' Selumiel sk'ahol ya' Zurisadai. ²⁰ Ya' ijb'alomal yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Gad, ha' ya' Eliasaf sk'ahol ya' Deuel. ²¹ Lawitu' x'el b'el yuh heb' ya' sfamilia ya' Coat, ha' heb' ya' xhwixik'nhenk'oj hej tzetet kaw xikiltaj yeyi. Yalanhto maxhto ch'apni heb' ya' b'ay ch'ehi, watz'eb'ilxanakanojkanh b'ay xikiltaj yeyi.

²² Lawitu' x'el b'el yuh hunxa majan hej ik'ale ch'ehayoj hun b'oj heb' ya' yik'al ya' Efraín b'oj sbandera, yinh haka' stxolil soldado heb' ya'. Ya' ijb'alomal yinh heb' ya', ha' ya' Elisama sk'ahol ya' Amiud. ²³ Ya' ijb'alomal yinh heb' ya' yik'al ya' Manasés, ha' ya' Gamaliel sk'ahol ya' Pedasur. ²⁴ Ya' ijb'alomal yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Benjamín, ha' ya' Abidán sk'ahol ya' Gedeoni.

²⁵ Stzujanilxa x'el b'el yuh hej ik'ale ch'ehayoj hun b'oj heb' ya' yik'al ya' Dan, yinh yaq'b'ilxa hej

ik'ale. X'el b'el yuh heb' ya' b'oj sbandera, haka' stxolil soldado heb' ya'. Ya' ijb'alom yinh heb' ya', ha' ya' Ahiezer sk'ahol ya' Amisadai. ²⁶ Ya' ijb'alom yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Aser, ha' ya' Pagiél sk'ahol ya' Ocrán. ²⁷ Ya' ijb'alom yinh heb' naj soldado yinh yik'al ya' Neftalí, ha' ya' Ahira sk'ahol ya' Enán. ²⁸ Ha' ti' stxolil tzet xuh sb'elwi heb' ya' israelita, yet ch'el b'el yuh heb' ya'; lapan itxq'ab'iltoj sb'ah heb' ya' yinh huntaj majan hej soldado.

Xtoh ya' Hobab sb'ax ya' Moisés yetb'ihoj

²⁹ Xalni ya' Moisés tet ya' Hobab ah Madián, ya' sk'ahol ya' Reuel^g smam yixal ya' Moisés tu':

—Hayonh ti' han, chonh toh b'ay tx'otx' tx'otx' alb'il yuh Komam Yahveh han ta chaha' YA' tx'otx' jet han. Tonh jinh han, k'ul chach jila' han, haxkam ta'web'ilkoj yib'anh Komam yuh, ta k'ul chila' YA' konhob' Israel ti', xhi ya'.

³⁰ Xta'wi ya' Hobab, xalni ya':

—Machoj, mach chin toh han; hat chin toj b'ay hintx'otx' b'ay ay wet konhob' han, xhi ya'.

³¹ Xalnipax ya' Moisés tu':

—Machoj, chin q'an tawet han ta mach chonh hawakanoj han, haxkam kaw hawohtaj b'aytajtu' chonh kanoj ehoy yul desierto han, hach chach ijb'aloy jinh han. ³² Ta chach toh jinh han, yet cha'noj Komam Yahveh sk'ulal jet han, xhjaha'pax hawet yinh tzet chaha' YA' jet tu' han, xhi ya'.

^g10:29 *Reuel* Ha'tik'apax ya' Jetro smam yixal ya' Moisés. Ilwejk'anab' yinh Éx. 2:18

³³ Haktu' xuh yel b'el yuh heb' ya' israelita b'ay witz yet Komam Yahveh, oxeb' tz'ayik b'el xuh heb' ya'. B'ab'el te' Kaxhah yet lahk'ulal yet Komam Yahveh yinh sat heb' ya', ha' te' x'i'ni b'elwoj heb' ya' yulb'al oxeb' tz'ayik tu', ha' te' sayni b'ay tu' chuh yehayoj heb' ya'. ³⁴ Yet ch'el b'el yuh heb' ya', smoyan Komam Yahveh ha' aykanojkanh yib'anh heb' ya' yinh tz'ayikalil. ³⁵ Ha' yet ch'ilaxtoj te' Kaxhah yet lahk'ulal tu', kat yalni ya' Moisés:

«¡Ikanh hab'ah Mamin Yahveh!

Pujnahojab'kantoj heb' naj hawenemigo; elojab'kanojkanh heb' naj tawet», xhi ya'.

³⁶ Yaja' yet xhtukb'anpax sb'ah te' Kaxhah yet lahk'ulal tu', kat yalnipax ya' Moisés:

«¡Mamin Yahveh, kananh xewoj xol hun tenan anma israelita tenankantoj ti!», xhi ya'.

Tx'oj xuh stzotel heb' ya' israelita yinh Komam Yahveh

11 ¹ Hune' tz'ayikalil, x'ah skajtzalal konhob' Israel, tx'oj xuh stzotel yinh Komam Yahveh, xab'en Komam Yahveh tzet xal heb' ya', xtit lemna chil YA' yinh heb' ya', yuxin xtzuji q'a' q'a' yet Komam Yahveh, xnhusnikantoj q'a' shoyanil b'ay ch'ehayoj heb' ya'. ² X'ah yaw konhob' tet ya' Moisés, xtxahli ya' tet Komam Yahveh, haktotu' xuh stanhayoj q'a' q'a' tu'. ³ Yuxin Tabera^h x'ok-kanoj sb'ihoj b'et tu', haxkam hat xtzuji q'a' q'a' yet Komam Yahveh xol heb' ya'.

⁴ Sunil heb' jetb'i nan konhob'al ch'ehayoj xol heb' ya' israelita tu', yinh-nhetik'a tzet sloh aykoj snab'al;

^h11:3 *Tabera* B'olob' chaliloj hune' tzoti' ti' yinh hebreo.

yuxin x'oq'paxkanh heb' ya' israelita tu', xalni heb' ya': «Oxhimi ay mak ch'a'ni no' chib'e kolob' han. ⁵Xhtit yinh kok'ul han tzet xuh koloni no' kay Egipto yinh matanil han, hej te' pepino, hej te' melón, te' puerro,ⁱ hej te' cebolla b'oj hej te' axhuxh. ⁶¡Yaja' ti'nanh, kotajxakantoj nhohchalal han, mach ninoj tzet ayah, hanhk'anhe maná aytij yinh kosat han!», xhi heb' ya'.

⁷Maná tu', etza lahan b'oj yinhatil te' culandro, haka' sq'olal te' te' yilot, te' ch'al-lax bedeliohil.

⁸Chitxq'atoj sb'ah konhob', kat sik'nikanh maná tu', sb'aq'oniltoj heb' ya' yinh hej ch'en molino, maka schak' heb' ya' yul netb'al, stxikni heb' ya' yul xih, kat swatx'en heb' ya' ixim pan yinh. Haka' slohot ixim pan somb'il b'oj te' ak'la aceite, haktu' ch'elkoj.

⁹Yet ch'ay yal chew b'ay ch'ehayoj heb' ya' yinh aq'b'alil, ha' tu' ch'ay maná xol yal chew tu'.

¹⁰Lawitu' xab'en ya' Moisés yoq' konhob', lapan ch'oq' heb' ya' b'oj sfamilia b'ay spultahil spat, xtit lemna chil Komam Yahveh yinh machnhe hanik'oj, hakpaxtu' ya' Moisés, mach xchah swi' ya' hune' tu'.

¹¹Xalni ya' Moisés tu' tet Komam Yahveh:

—¿Tzet yuh tx'oj chin hawil hayin hin hachejab'lom ti' han? ¡Ayoj sk'ulch'anil hak'ul wib'anh han!

¿Tzet xwuh han, yuxin aykoj hune' konhob' ti'

wijatzoj han? ¹²¿Tom hayin xwa' pitzk'ahoj sunil hune' konhob' ti' han? ¿Tom hin smam han, yuxin chawal wet han ta chin laq'toj anma ti' stxam hink'ul haka' yi'ni ix ix ch'a'ni ch'ib'oj yunin xhto txutxwi yinh han, kat winitoj sat tx'otx' tx'otx' ta'web'ilkoj

ⁱ11:5 *puerro* Haka' yekoj te' axhuxh tet anma, haktu' yekoj te' puerro ti'.

hawib'anh hawa'ni tet smam smi' han? ¹³ ¿B'ay xhwiha'tij no' chib'e xhwaha' tet sunil hune' konhob' ti' han?, haxkam ch'oq' wet han, kat yalni: “A' no' chib'e kolob' han”, xhi. ¹⁴ Mach chuh winitoj hinchukil sunil hune' konhob' ti' han, haxkam mach ch'ahoj wuh han. ¹⁵ Ta haknhetik'ati' chin hawute' han, q'a' k'ultu hin hapotx'ni han. ¿Uh hune' tu' winh han, yunhe matxa xhwila' sya'tajil han!, xhi ya'.

¹⁶ Yuxin xal Komam Yahveh tet ya':

—Itij 70 hoj heb' ya' icham winaj yet Israel wet han, heb' ya' kaw ohtajb'il ta ijb'alom yinh konhob', kat hawinitij heb' ya' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, kat yechmanoj heb' ya' hak'atanh b'et tu'.

¹⁷ Chin ayojtij han, kat hintzoteloj b'oj hach b'et tu' han. Xhwiha'iloj espíritu aykoj tawinh han, kat wanojkoj yinh heb' ya' han, kat yinojtoj heb' ya' yalil hune' konhob' ti' tawinh, yunhe mach hachukiloj chawiha'toj hune' ijatz ti'.

¹⁸ Yaja' wal tet konhob', chawala' yinh hakti': “Chetx'ahtx'e' heb'ah hekal, kat helonoj no' chib'e, haxkam xex oq'koj yinh swi' Komam Yahveh, xeyalni ta oxhimi ay mak ch'a'ni no' chib'e helob', ta q'a' k'ultu yek' heyuh yet ayex b'et Egipto; yuxin chaha' Komam Yahveh no' chib'e teyet, kat hewa'oj.

¹⁹ Mach hune'ojnhe tz'ayik chelob' no' chib'e tu', mach kab'ojnhe tz'ayik, mach howeb'ojnhe tz'ayik, mach lahunheb'ojnhe tz'ayik, mach 20 hojnhe tz'ayik; ²⁰ to hune'k'a x'ahaw chelob' no', masantotik'a xhkajtzahojiloj hek'ul helonoj no', heyahnojkanojkanh no', kat yelojkanoj no' yinh hesat, haxkam xeyahkanoj Komam Yahveh aykoj

hexol, xex oq'i, xeyalni yinh sat Komam: ¿Tzet yuh xonh eltij b'et Egipto han?”, kexchi, xhi Komam.

²¹ Yuxin xal ya' Moisés:

—Wajeb' ciento mil anma yul konhob' lanhan hinb'eytzentoj han, yinh machkoj heb' ix ix b'oj nixhtej unin xol, kat hawalni ta hune'k'a x'ahaw chawaha' no' chib'e slob' heb' naj. ²² Waxamkami xhpotx'lax sunil no' kaneluh b'oj no' wakax, ¿tom xhk'uxan-noj no' yinh heb' naj xin? Mato ta xhkutxb'alaxkoj sunil no' kay yet ha' mar tet heb' naj, ¿tom xhk'uxan-noj no' yinh heb' naj xin?, xhi ya'.

²³ Xalni Komam Yahveh tet ya':

—¿Tom tz'uliknhe skanhil hinmay hayin Yahveh hin ti' han xin? Ti'nanh chawila' ta xhwub' tzet xhwal han mato machoj, xhi Komam.

Smunil heb' ya' 70 icham winaj

²⁴ Lawitu' x'eltij ya' Moisés, xalni ya' stzoti' Komam Yahveh tet konhob'. Xyamb'ankoj ya' 70 heb' ya' winaj ijb'alom yinh konhob', hat xa' ya' heb' ya' shoyanil te' Pat xikiltaj yeyi. ²⁵ Lawitu' x'ayiloj Komam Yahveh xol moyan, xtzotel Komam b'oj ya' Moisés, xiniloj Komam espíritu aykoj yinh ya', xanikoj Komam yinh heb' ya' 70 icham winaj ijb'alom yinh konhob' tu'; x'apnikanoj ehoj espíritu tu' yinh heb' ya', x'ichikoj heb' ya' tzoteloj yinh sb'ih Komam, yaja' matxa xkayeb'nhe sb'ah hune' ti' hunekxa.

²⁶ Ay kawanh heb' ya' icham winaj tu' xkan b'ay ch'ehayoj heb' ya' tu', hune' ya' Eldad sb'ih, yok hune'xa ya' Medad sb'ih; x'apnipax ehoj espíritu

yinh heb' ya' ti', aykoj heb' ya' xol sb'isil yaq'b'ilxa heb' ya' icham winaj tu'; yaja' mach xtoh heb' ya' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, hat xtzotel heb' ya' yinh sb'ih Komam b'ay ch'ehayoj. ²⁷ Lawitu' ay hune' naj tzeh xtoh yinh anhe, xa'ni naj yohtajnhe' ya' Moisés, xalni naj:

—Aykoj ya' Eldad b'oj ya' Medad tzoteloj yinh sb'ih Komam b'ay chonh ehayoj, xhi naj.

²⁸ Xalni ya' Josué tet ya' Moisés tu', ya' sk'ahol ya' Nun, ya' xhkolwa yinh ya' Moisés tu' yinhtaxtik'a stzahal:

—¡Mamin Moisés, kach heb' ya' yuni hune' tu'!, xhi ya'.

²⁹ Xalni ya' Moisés tet ya':

—¿Tom sawen hach winh han? Oxhimi, sunil skonhob' Komam Yahveh ti' profeta, ta chako Komam yespíritu yinh, kat stzotel yinh sb'ih Komam, xhi ya'.

³⁰ Lawitu' xmeltzotoj ya' Moisés tu' b'ay ch'ehayoj b'oj heb' ya' icham winaj ijb'alom yinh konhob' Israel tu'.

Xatij Komam Yahveh hun tenan no' pohwi'

³¹ Lawitu' xanitij Komam Yahveh hune' kaq'e', ha' x'initij hej no' pohwi' b'ay ha' mar, xanikanoj kaq'e' tu' no' yib'anh b'ay ch'ehayoj heb' ya' israelita. Xmajchenkantoj no' shoyanil b'ay ch'ehayoj heb' ya' tu'; haka' hune' tz'ayikalil b'el yinh hunun sq'axq'epal xukanojkanh no', hune' metro xukanojkanh no' yib'anh tx'otx' tx'otx'. ³² Sunilb'al hune' tz'ayik tu', sunilb'al aq'b'al b'oj yinh skab' tz'ayik xsik'kanojkanh konhob' tu' no' pohwi' tu'.

Mak q'a' ninch'an-nhe no' xsik'kanh, lahunheb' tenan^j no' xsik'kanh, xanihayoj anma tu' no' tajoj shoyanil b'ay ch'ehayoj. ³³Yaja' yoktotik'ahapnoj no' chib'e tu' yul sti' anma, yalanhto maxhto skach'koj no', yet xtit lemna chil Komam Yahveh yinh konhob', xanitij Komam hune' niman yab'il kaw sik'leb'il yib'anh konhob' tu'. ³⁴Yuxin Kibrot-hataava^k x'ok-kanoj sb'ihoj b'et tu', haxkam hat xmujlaxaytoj anma aynhetik'akoj snab'al yinh swa'i, yinh yochen hun tenan tzetet.

³⁵Lawitu' x'el b'el yuh konhob' b'et Kibrot-hataava tu', masanta Hazerot, hat xkankanoj konhob' b'et tu'.

Tx'oj xuh stzotel ya' María b'oj ya' Aarón yinh ya' Moisés

12 ¹Tx'oj xuh stzotel ya' María b'oj ya' Aarón yinh ya' Moisés yuh ix cusita^l xi' ya' yixaloj. ²Xalni heb' ya' yinh hakti': «¿Tom tetnhe ya' Moisés ti' stzotel Komam Yahveh? ¿Tom mach stzotelpax Komam jet?», xhi heb' ya'. Xab'en Komam Yahveh tzet xal heb' ya'.

³Ya' Moisés ti', kaw haknheti' yeh ya' xol sunil anma ay sat tx'otx' tx'otx' tu'.

⁴Lawitu' xalni Komam Yahveh yinh lemb'il tet ya' Moisés, tet ya' María b'oj tet ya' Aarón: «Aswej heyoxwanhil b'ay te' Pat xikiltaj yeyi», xhi

^j11:32 *tenan* Lahunheb' tenan no' pohwi' ti', 40 quintal yalil no'.

^k11:34 *Kibrot-hataava* Hune' tzoti' ti': B'ay xmujlaxaytoj mak tzet swa'i, haktu' chaliloj yinh hebreo.

^l12:1 *cusita* Ha'tik'apax etiöpe. Ch'al-laxpax cusita yinh heb' ya' ah Madián. Chuhi ta ya' Séfora ah Madián lanhan yal-lax b'et ti', mato hunujxa yixal ya' Moisés xi'ah. Ilwejk'anab' yinh Éx. 2:16-21

Komam. Xtoh heb' ya' syoxwanhil. ⁵ X'ayiloj Komam Yahveh xol hune' niman q'uyan moyan, xwatx'enkoj sb'ah Komam b'ay spultahil te' Pat xikiltaj yeyi, xawtentij Komam ya' Aarón b'oj ya' María, xitztij heb' ya' skawanhil, ⁶ xalni Komam Yahveh tet heb' ya': «Ab'eweji hintzoti' ti'nanh han. Yet ay hunuj hinprofeta hexol han, yinh hej tzetet chin yeb' tet han, hat chin yeb'iloj hinb'ah tet han, yul hej wayike chin tzoteloj tet han. ⁷ Yaja' mataj haktu' weh yinh hinchejab'lom Moisés han, haxkam kaw yijjom ya' sataj yaq'b'ilxa hinchejab'lom han. ⁸ Yinh sajsajil chin tzotel b'oj ya' han, mach ewantajojnhe chin tzotel b'oj ya' han, chil ya' wechel han. ¿Tzet yuh mach xex xiwi, tx'oj xuh hetzotel yinh hinchejab'lom Moisés ti' han?», xhi Komam.

⁹ Haktu' xuh stit lemna chil Komam Yahveh yinh heb' ya', xtokanoj Komam. ¹⁰ Lawi yel moyan yib'anh te' Pat xikiltaj yeyi, hatik'atu' ayxanakanatij yab'il yinh snimanil ya' María, sajxanhe tzanhtzo xukaniloj snimanil ya' haka' ch'en sajb'at; xt'anhxitoj ya' Aarón yinh ya' María tu', ayxanakanatij yab'il yinh ya'.

¹¹ Xalni ya' Aarón tet ya' Moisés: «Chin q'an tawet han mamin, ta mach chawakoj mule jib'anh ti'nanh han, haxkam x'ok sukal juh han, xkowi'enhen kob'ah han, xjanikoj komul han. ¹² Mach hojab' xhkankanoj ix María ti' haka' mak kamomxa ch'eltoj yinh smi', etaxnajxakantoj yiktaj snimanil», xhi ya'.

¹³ Yuxin x'ah yaw ya' Moisés tet Komam Yahveh, xalni ya': «Dios Mamin, chin q'an tawet han, ta chawanhte ix María ti' ti'nanh», xhi ya'. ¹⁴ Xalni

Komam Yahveh tet ya' Moisés: Ta xtzub'likoj^m smam ix yinh sat, ¿tox mach stx'ixwanoj ix yulb'al hujeb' tz'ayik xin? Ilaxojab'iltij ix yinhtaj b'ay chex ehayoj tu' yulb'al hujeb' tz'ayik, lawitu' kat smeltzohojpaxiktij ix hunekxa, xhi Komam.

¹⁵Haktu' xuh yilaxiltij ya' María yinhtaj b'ay ch'ehayoj heb' ya' tu' yulb'al hujeb' tz'ayik. Mach x'el b'el yuh konhob', masantotik'a xmeltzohiktij ya' María tu' hunekxa. ¹⁶Lawitu' x'el b'el yuh konhob' b'et Hazerot, x'apni ehoj yul desierto Parán.

Heb' ya' 12 ilom tx'otx'

13 ¹Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ²«Atoj haywanhoj heb' ya' winaj yila' tzet yeh tx'otx' Canaán, tx'otx' tx'otx' xhwaha' tet heb' ya' israelita ti' han; hunun heb' ya' ijb'alom yinh hunun ik'ale chawaha'toj», xhi Komam.

³Yuxin xatoj ya' Moisés heb' ya', haka' yalni schejb'anil Komam Yahveh. Hat x'el b'el yuh heb' ya' b'et Parán. Sunil heb' ya' xtoh tu', ijb'alom heb' ya' yinh heb' ya' israelita. ⁴Ha' ti' sb'ih heb' ya':

Yinh yik'al ya' Rubén, ya' Samúa sk'ahol ya' Zacur.

⁵Yinh yik'al ya' Simeón, ya' Safat sk'ahol ya' Horí.

⁶Yinh yik'al ya' Judá, ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone.

⁷Yinh yik'al ya' Isacar, ya' Igal sk'ahol ya' José.

⁸Yinh yik'al ya' Efraín, ya' Oseas sk'ahol ya' Nun.

⁹Yinh yik'al ya' Benjamín, ya' Palti sk'ahol ya' Rafú.

^m12:14 *xtzub'likoj* Yet stzub'likoj hunuj anma yinh sat hunuj maka, lanhan stz'akti'nhen hune' anma tu'. Haktu' chaliloj tet heb' ya' hebreo.

¹⁰ Yinh yik'al ya' Zabulón, ya' Gadiel sk'ahol ya' Sodi.

¹¹ Yinh yik'al ya' Manasés, sk'ahol ya' José, ya' Gadi sk'ahol ya' Susi.

¹² Yinh yik'al ya' Dan, ya' Amiel sk'ahol ya' Gemali.

¹³ Yinh yik'al ya' Aser, ya' Setur sk'ahol ya' Micael.

¹⁴ Yinh yik'al ya' Neftalí, ya' Nahbi sk'ahol ya' Vapsi.

¹⁵ Yinh yik'al ya' Gad, ya' Geuel sk'ahol ya' Maqui.

¹⁶ Ha' ti' sb'ih heb' ya' xatoj ya' Moisés ilnoj tzet yeh tx'otx' tx'otx'. Xakoj ya' Moisés, Josué sb'ihoj ya' Oseas sk'ahol ya' Nun.

¹⁷ Yet xanitoj ya' Moisés heb' ya' tu' yilnoj tzet yeh tx'otx' Canaán, xaltoj ya' tet heb' ya' yinh hakti':

«Heyahojtoj b'et Neguev, hat xhka hetoj b'ay q'eb'tajlaj. ¹⁸ Kat heyilnoj yinh k'ul tzet jilni tx'otx' tx'otx' tu', tzet jilni anma ch'ehayoj sat tx'otx', ta kaw ay yip, mato mach yip, ta ninch'an-nhe anma tu', mato kaw tx'ihal. ¹⁹ Cheyila' yinh k'ul tzet jilni sat tx'otx' b'ay ch'ehayoj anma tu', ta k'ul sat tx'otx', mato mach k'uluj; tzet jilni hej konhob' b'ay ay anma tu', ta yulnhe pat ch'ehayoj, mato kaw k'ul yekoj speyab'il b'ay ayah. ²⁰ Cheyila'paxoj ta q'alom sat tx'otx', mato machoj; ta ay te' nimejtaj te', mato machoj. Cheyiha'tij heyanma teyinh, kat heyinojtij te' lob'ehal cha' sat tx'otx' tx'otx' tu'», xhi ya'.

Ha' tu' stz'ayikalil b'ay lanhan yel b'ab'el sat te' uva. ²¹ X'ahtoj heb' ya' 12 winaj tu', xilni heb' ya' tzet yeh tx'otx' tx'otx' tu'. X'ichitij heb' ya' b'ay desierto Zin, masanta b'ay konhob' Rehob, skawilal konhob'

Hamat. ²² X'ahtoj heb' ya' b'et Neguev, x'apni heb' ya' masanta Hebrón. B'et tu' ch'ehayoj sfamilia naj Ahimán, naj Sesai b'oj naj Talmai yik'al ya' Anac. Hebrón ti', hujeb' hab'il b'ab'el xwaxt'ikanh sataj konhob' Zoán b'et Egipto. ²³ X'apni heb' ya' masanta yak'alil sti' ha' Escol, b'et tu' xtzok'iltoj heb' ya' hune' niman txihan sq'ab' te' uva; kawanh xukuj heb' ya' yinitoj te' uva tu' yib'anh hune' te' ni'an te', xipaxtoj heb' ya' sat te' granada b'oj te' higo. ²⁴ Yuh niman stxihanil te' uva xtzok'iltoj heb' ya' israelita tu' b'et tu', yuxin “Yak'alil sti' ha' Escol” x'ok-kanoj sb'ihoj.

²⁵ 40 tz'ayik xi'toj sb'eyk'oj heb' ya' yilnoj tx'otx' tx'otx' tu', xpaxtij heb' ya'. ²⁶ Haktu' xuh sb'eyk'oj heb' ya', lawitu' x'apni heb' ya' yinh sat ya' Moisés, yinh sat ya' Aarón b'oj yinh sat sunil heb' ya' israelita yul desierto Parán b'et Cades. Xa'ni heb' ya' ab'ix tet heb' ya' b'oj tet sunil konhob', xyeni heb' ya' hej tz'unub' cha' sat tx'otx' tx'otx' tu'. ²⁷ X'ichikoj heb' ya' yalni tzet yeh tx'otx', xalni heb' ya':

«Xonh b'eyk'oj b'ay tx'otx' tx'otx' b'ay xonh hawatoj han. Yinh kaw yeli, stx'otx'al no' lech b'oj no' kab' yeh tx'otx', ha' ti' cha' sat tx'otx'. ²⁸ Yaja' kaw ay yip anma ch'ehayoj sat tx'otx' tx'otx' tu', kaw nimejkanoj hej skonhob'al tx'otx' b'oj kaw k'ul yekankoj speyab'il. Xjilpax heb' naj yik'al ya' Anac b'et tu' han. ²⁹ Hat ch'ehayoj heb' naj amalecita sat tx'otx' Neguev. Heb' naj heteo, heb' naj jebuseo b'oj heb' naj amorreo, hat ch'ehayoj heb' naj b'ay q'eb'tajlaj, wal heb' naj cananeo hat ch'ehayoj heb' naj sti' ha' mar b'oj sti' ha' Jordán», xhi heb' ya'.

³⁰ Lawitu' xalni ya' Caleb yinh sat sunil heb' ya' israelita linhankanh yinh sat ya' Moisés tu':

—Tonhwej ti'nanh, tonhwej, kat jetnhen tx'otx' tx'otx' tu', haxkam q'a' xhto yuhuj juh sataj heb' naj tu', xhi ya'.

³¹ Yaja' xta'wi heb' ya' winaj xb'eyk'oj yinh ya', xalni heb' ya':

—Mach chuh jahtoj, kat ji'wahoj yinh hune' konhob' tu', haxkam q'a' ayto yip heb' naj kosataj xhi heb' ya'.

³² Tx'oj xuh yalnik'oj heb' ya' sq'umal tx'otx' tx'otx' xb'eyk'oj yila' tu' xol heb' ya' israelita, xalni heb' ya':

—Tx'otx' tx'otx' xonh b'ey jila' tu' han, sb'iq'toj tx'otx' anma ay b'et tu'. Sunil anma xjil sat tx'otx' han, nab'a' nimejal stel. ³³ B'et tu' xjilpax heb' naj nimejtaj winaj han, heb' naj yik'al ya' Anac. Haka' txulik xuh jab'en kob'ah yich yoj heb' naj han, haktu' xjupaxkoj yul sat heb' naj han, xhi heb' ya'.

Xwi'enhe sb'ah konhob' Israel tet Komam Yahveh

14 ¹ Yet xab'en heb' ya' israelita hune' tu', sunil heb' ya' x'ah yaw, ch'awikanoj heb' ya', ch'oq'kanoj heb' ya' hune' aq'b'al tu'. ² Chalnikanoj heb' ya' sq'umal ya' Moisés b'oj ya' Aarón, xalni heb' ya' yinh hakti': «¡Oxhimi xonh kamnakantoj b'et tx'otx' Egipto! ¡Oxhimi chonh kamnakantoj yul desierto ti'! ³ ¿Tzet yuh xonh yitij Komam Yahveh sat hune' tx'otx' tx'otx' ti'? ¿Tom yunhe kokamtoj yinh ch'en espada b'oj yunhe yok-kanoj jixal b'oj juninal yul sq'ab' heb' naj jenemigo, yuxin xonh yitij Komam b'et ti'? Q'a' k'ultum kopaxtoj Egipto», xhi

heb' ya'. ⁴ Xalni heb' ya' tet hunun: «Kosaya' hunuj naj ijb'alom, kat kopaxtoj Egipto», xhi heb' ya'.

⁵ Yuxin x'ay jahnoj ya' Moisés b'oj ya' Aarón yinh sat sunil heb' ya' israelita tu'. ⁶ Yaja' wal ya' Josué sk'ahol ya' Nun b'oj ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone, ha' hun heb' ya' ti' xb'eyk'oj ilnoj tzet yeh tx'otx' tx'otx' tu', xatz'toj heb' ya' xil sq'ap, yuh syeni heb' ya' ta kaw b'isk'ulal yeh heb' ya'. ⁷ Xalni heb' ya' tet sunil heb' ya' israelita tu':

—Tx'otx' tx'otx' xonh b'ey jila' tu' han, kaw k'ul sat tx'otx' machnhe hanik'oj. ⁸ Ta xhchah swi' Komam Yahveh tzet xhjuh, chonh yiha'toj YA' b'ay hune' tx'otx' tx'otx' tu', kat ya'noj YA' tx'otx' jet; haxkam stx'otx'al no' lech b'oj no' kab' yeh tx'otx'. ⁹ Yuxin mach cheyikanh heb'ah yinh Komam Yahveh, mach chex xiwkanh tet konhob' tu', kaw hab'an ji'wahoj yinh heb' naj. Mach mak aykoj yetb'ihoj heb' naj; wal honh, aykoj Komam Yahveh jetb'ihoj, mach chex xiw tet heb' naj, xhi heb' ya'.

¹⁰ Yaja' sunil anma x'ochen k'ojnojkamoj heb' ya'; yaja' xyeh Komam Yahveh skanhil smay yinh sat sunil heb' ya' israelita tu' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi.

¹¹ Xalni Komam Yahveh tet ya' Moisés:

—¿B'aq'inh xhtanhk'ohoj hune' konhob' ti' yiniloj hinpixan han? ¿B'aq'inh chaha' yuluj sk'ul winh yinh sunil hej k'ayb'alk'ule xax wuh xol han?

¹² Xhwaha'aytij yab'il yib'anh hune' konhob' ti' han, kat wetanojkantoj heb' naj han, tawinhxa chin watx'e' hunuj konhob' kaw nimejal b'oj kaw ay yip sataj heb' naj ti' han, xhi Komam.

¹³ Yaja' xal ya' Moisés tet Komam Yahveh:

—Yinh haktu', chab'e'iloj heb' naj egipcio ta hach xawiltij hune' konhob' ti' xol heb' naj yuh skanhil hamay, ¹⁴kat yalnoj heb' naj tet anma ay sat tx'otx' tx'otx' ti', anma x'ab'eni ta hach ayachkoj yiktajb'al hune' konhob' ti' Mamin Yahveh; ta yinh sajsajil chach il-laxi Mamin Yahveh, hamoyan aykanojkanh yib'anh heb' naj; yinh hune' q'uyan moyan chach b'elwi yinh sat heb' naj tz'ayikalil b'oj yinh hune' topan q'a' q'a' chab'eytze heb' naj aq'b'alil. ¹⁵Ta chapotx'o' sunil hune' konhob' ti' haka'nhe spotx'lax hunuj anma; yinh haktu', chala' hej konhob' x'ab'eniloj skanhil hamay, kat yalnoj: ¹⁶«Mach xuh yuh YA' Yahveh yaniktoj hune' konhob' ti' sat tx'otx' tx'otx' xta'wekoj yib'anh ya'ni tet heb' naj, yuxin xpotx'kantoj YA' heb' naj yul desierto», xhinahoj anma tawinh. ¹⁷Yuxin chin q'an tawet ti'nanh han Mamin, ta chayeloj skanhil hamay haka' xuh hawalni: ¹⁸“Hayin Yahveh hin ti' han, kaw ay snimanil hink'ul han, kaw k'ulch'an hink'ul han; xhwa' nimank'ulal yinh mule b'oj yinh hej wi'ehal han; yaja' mach xhwa' ek'ojtoj smul anma ay smul han, haxkam chaha' tanhoj mame mi'e smul yinh sk'ahol, yinh yihtxikin, masanta yinh skanh majan yik'al”, kachi Mamin. ¹⁹A' nimank'ulal yinh smul hune' konhob' ti' ti'nanh, haka' snimejalil sk'ulch'anil hak'ul, haka' xuh hawa'nitij nimank'ulal yinh konhob' ti' b'et Egipto, masanta b'et ti', xhi ya'.

**Xayoj Komam Yahveh sya'tajil
yib'anh heb' ya' israelita**

²⁰Xta'wi Komam Yahveh:

—Xax wa' nimank'ulal yinh haka' xuh hawalni han. ²¹ Yaja' kaw yeli itzitzal weh han, ha' skanhil hinmay xhnohtzen sunil sat tx'otx' tx'otx' ti' han, yuxin hayin kaw chin ta'wekankoj yul hinti' han, ²² ta sunil heb' naj winaj x'ilni skanhil hinmay han b'oj hej k'ayb'alk'ule xwuh Egipto han b'oj yul desierto; heb' naj xax hin anikoj yinh ilweb'al ek'b'alxa lahunheb' el han, heb' naj mach ch'ab'en tzet xhwal han; ²³ mach chila' heb' naj tx'otx' tx'otx' xin ta'wekoj wib'anh wa'ni tet smam smi' han; sunil heb' naj xin yahni han, mach chila' heb' naj tx'otx' tx'otx' tu'. ²⁴ Yaja' ya' Caleb hinchejab'lom han, haxkam nantik'a espíritu aykoj yinh ya', ha' x'iptzen ya', xanikoj ya' yinh sk'ul yok tzujnuj winh han, xhwaha'k'toj ya' b'ay tx'otx' tx'otx' xb'eyk'oj yila' han, kat yetnhenoj yik'al ya' tx'otx'. ²⁵ Ti'nanh xin, hat ch'ehayoj heb' naj amalecita b'oj heb' naj cananeo yak'alil sti' ha' ha'; chex paxojtij hekal, hat-xa xhka hetoj yul desierto b'ay xhtoh sb'elal ha' Mar Rojo, xhi Komam.

²⁶ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón, xalni Komam tet heb' ya':

²⁷ —¿B'aq'inhta xhtechahoj hunq'ahan anma kaw tx'oj ti' wuh han? Aynhetik'akoj yalni hinq'umal han. Xax wab'e skajtzalal heb' naj heyet konhob' ti' han, yet chalni heb' naj hinq'umal han. ²⁸ Yuxin al tet heb' naj: Chin ta'wekankoj yul hinti' han, haka'tik'a xuh stzotel heb' naj winh han, haktu' xhwute'pax han. ²⁹ Xhkanojkanoj snimanil heb' naj yul desierto; sunil heb' naj xb'islo xol heb' naj, heb' naj 20 hab'il sq'inal b'oj heb' naj xhpalk'ontoj sq'inal yib'anh 20, heb' naj x'alni hinq'umul han. ³⁰ Mach ch'okojtoj

heb' naj sat tx'otx' tx'otx' b'ay xwakanh hinq'ab' han, xin ta'wenkoj wib'anh wa'ni teyet han. Hanhk'anhe ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone b'oj ya' Josué sk'ahol ya' Nun, hanhk'anhe heb' ya' ch'okojtoj. ³¹ Yaja' yuninal heb' naj xala, ta xhtojkanoj yul sq'ab' heb' naj yenemigo, xhwaha' okojtoj heb' naj sat tx'otx' han, kat yohtajnhenoj heb' naj tx'otx' tx'otx' xyahkanoj smam tu'. ³² Wal snimanil heb' naj tu', xhkanojkanoj yul desierto ti'. ³³ Ch'okojkanoj heb' naj yuninal heb' naj tu' tanhe' kaneluh yul desierto. 40 hab'il ch'ek'oj ya' yanma heb' naj, yuh stanhtzenoj heb' naj swi'ehal heb' naj tu', masantotik'a xhkanojkanoj snimanil heb' naj yul desierto. ³⁴ Haka' sb'isil tz'ayik xi'toj yinh sb'eyk'oj heb' naj yilnoj tzet yeh tx'otx' tx'otx' tu', haktu' steye' yek'oj ya' yanma heb' naj yuh smul, yinh yijnojtoj heb' naj stx'ojal tu': 40 hab'il chiha'toj, hune' hab'il chub'kuj hunun tz'ayik, kat yohtajnhenoj heb' naj tzet chuh stanhtzenoj heb' naj smul, yuh xikanh sb'ah heb' naj winh han. ³⁵ Hayin Yahveh hin ti' xax wal han. Hakti' xhwub' yinh sunil anma tx'oj ti' han, xhtanhojkanoj yet anma x'inikanh sb'ah winh yul desierto han, xhkamojkanoj, xhi Komam.

Xkamtoj heb' ya' tx'oj snab'al xb'eyk'oj ilo' tx'otx'

³⁶ Heb' ya' xatoj ya' Moisés yila' tzet yeh tx'otx' tx'otx', yet xmeltzo heb' ya', tx'oj xuh stzotel heb' ya' yinh ya' Moisés; yuxin sunil anma tx'oj xuh yalnikank'oj sq'umal tx'otx', chinikaniloj heb' ya' spixan tx'otx'. ³⁷ Yuxin xkamkanoj heb' ya' tx'oj xuh yalnik'oj sq'umal tx'otx' tx'otx' tu' yuh yab'il, yinh sat Komam Yahveh. ³⁸ Hanhk'axanhe ya'

Josué sk'ahol ya' Nun b'oj ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone, hanhk'axanhe heb' ya' xkolcha yinh heb' ya' xb'eyk'oj ilo' tx'otx' tu'.

X'i'wa heb' naj yenemigo Israel b'et Horma

³⁹ Yet xalni ya' Moisés hunq'ahan tzoti' ti' tet sunil heb' ya' israelita, x'ok-kanoj b'isk'ulal yuh heb' ya'.

⁴⁰ Kaw sab' x'ah wanoj heb' ya', x'ahtoj heb' ya' swi' witz, xalni heb' ya':

—¡Ayonhxa b'et ti'! Ti'nanh xin, ahohonhwejtoj b'ay xal Komam Yahveh. Yinh kaw yeli xjakoj komul, xhi heb' ya'. ⁴¹ Xalnipax ya' Moisés tet heb' ya':

—¿Tzet yuh hakti' hewi'enen heb'ah tet schejb'anil Komam Yahveh? Mach k'uluj ch'elobjoj hune' ti'. ⁴² Mach chex ahtoj, haxkam machkoj Komam Yahveh heyetb'ihoj, chex k'aywahoj yuh heb' naj jenemigo tu'. ⁴³ Majb'il hex-xa yuh heb' naj amalecita b'oj heb' naj cananeo. Chex spotx'o' heb' naj yinh ch'en espada, haxkam xax hepohiloj heb'ah yinh Komam Yahveh, matxakoj Komam heyetb'ihoj, xhi ya'.

⁴⁴ Xchilb'a heb' naj yahtoj swi' witz tu'; wal te' Kaxhah yet lahk'ulal yet Komam Yahveh b'oj ya' Moisés, mach x'el b'el yuh heb' ya' b'ay ch'ehayoj.

⁴⁵ Lawitu' x'ayiloj heb' naj amalecita b'oj heb' naj cananeo, heb' naj ch'ehayoj b'ay hune' q'eb'tajlaj tu', xanikoj heb' naj howal yinh heb' ya' israelita, x'i'wa heb' naj yinh heb' ya'; x'ok-kanoj surnuj heb' naj yinh heb' ya' masanta Horma.

Chejb'anile yib'anhiloj ofrenda

15¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':² «Tzotelanh tet heb' ya' israelita, kat hawalni tet heb' ya': Yet chex okojtoj sat tx'otx' tx'otx' xhwaha' teyet b'ay chex ehøj han,³ kat heya'noj hunuj no' wakax mato hunuj no' kaneluh wet haka' xahanb'al yet aq'ank'ulal han, mato haka' xahanb'al xnhuslaxkantoj yinh kaw xuq' sam wet han, yala'tik'a ta yuh heyijyenoj yinh heya'noj tzet ta'web'ilkoj heyib'anh, mato ofrenda xhwayojtij yinh heyanma heya'noj wet han, mato xahanb'al cheyaha' wet yinh hunuj q'inh xikiltaj yeh han.⁴⁻⁵ Mak ch'a'noj yofrenda wet hayin Yahveh hin ti' han; yinh hunun no' tzeh kaneluh, chiha'tij kanheb' libra ixim kok'la harina somb'il b'øj hune' litro te' aceite yet te' olivoⁿ yok hune' litro vino yinh hej xahanb'al xnhuslaxkantoj sunil mato yinh hej xahanb'al ch'alaxojkoj tu'.⁶ Ta hune' no' winaj kaneluh cheyaha' wet han, cheyaha' waxajeb' libra ixim kok'la harina somb'il, yok ek'b'al hune' litro te' aceite.⁷ Cheyaha'pax ek'b'al hune' litro vino yinh hunq'ahan xahanb'al ti'; haka' ofrenda kaw xuq' sam chuh heya'noj wet hayin Yahveh hin ti' han.

⁸»Yet cheya'noj hunuj no' tzeh wakax yinh xahanb'al xnhuslaxkantoj sunil wet han, mato xahanb'al yuh heyunuj tzet xeta'wekoj heyib'anh, mato xahanb'al yet aq'ank'ulal,⁹ ha' ti' hej ofrenda cheyaha' yinh no': 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'øj kab' litro te' aceite; ¹⁰ kab' litro vino cheyaha'

ⁿ15:4-5 *olivo* Etza hupan yeh te' olivo ti'. Tx'ihal sq'ab' te' b'øj nahat-tik'a ch'ah te'; cha' te' sat, yinh te' ch'el te' aceite ti'.

yinh ofrenda xhnhuslax yinh kaw xuq' sam yahapnoj wet hayin Yahveh hin ti' han. ¹¹ Hakti' ch'utelaxoj yinh hunun no' tzeh wakax, mato yinh hunun no' winaj kaneluh, mato yinh hunun no' tz'ul kaplaxh. ¹² Mach yok yinh hantaj sb'isil no' noq' cheyaha' tu', hakti' cheyaha' yinh hunun no'. ¹³ Sunil heb' ya' israelita ch'unuj hunq'ahan ti' yet cha'noj heb' ya' ofrenda xhnhuslax yinh kaw xuq' sam wet hayin Yahveh hin ti' han.

¹⁴ »Ta ay hunuj mak nan konhob'al ch'ehayoj hexol b'oj xol heyik'al xhto huluj, mato tzantik'a mak ay hexol, kat yochenoj ya'noj ofrenda xhnhuslax yinh kaw xuq' sam wet hayin Yahveh hin ti' han; yilal yek'oj yi'noj haka' cheyute' heya'noj heyet. ¹⁵ Hune'nhe chejb'anile cheyijye' b'oj heb' naj nan konhob'al ch'ehayoj hexol. Hune'nhe chejb'anile ch'ok-kanoj hexol b'oj heyik'al b'oj heb' naj tu' yinh stohb'al q'inal, haxkam lahan heyekoj b'oj heb' naj yul hinsat hayin Yahveh hin ti' han. ¹⁶ Hune'nhe chejb'anile yok hune'nhe syijyeb'anil xhkankanoj hexol b'oj heb' naj», xhi Komam.

Ofrenda yet b'ab'el sat tz'unub'

¹⁷ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ¹⁸ «Tzotelanh tet heb' ya' israelita, kat hawalni tet heb' ya' ta yet chex okojtoj sat tx'otx' tx'otx' b'ay lanhan hex winitoj han, ¹⁹ yet chex ichojkoj helonoj sat hetz'unub' ch'ahoj sat tx'otx' tx'otx' tu', chepoho'iloj heyofrenda wet hayin Yahveh hin ti' han. ²⁰ Yinh ixim b'ab'el harina chesomo', cheyaha' hune' ixim torta ofrendahil wet han; haka'tik'a chuh heya'noj ixim b'ab'el trigo,

haktu' chuh heya'noj pax ixim ti' ofrendahil wet han. ²¹ Haktu' chuh heya'noj ixim b'ab'el harina ofrendahil wet hayin Yahveh hin ti' han; cheyaha' ixim b'oj heyik'al yinh stohb'al q'inal wet han.

²² »Yet mach yultik'ahoj hek'ul, kat heb'ejnojkanoj heyijyenoj tzantik'a b'aytet hunq'ahan chejb'anile xax waltij tet ya' Moisés ti' han, ²³ sunil hej tzetet xax waltij tet ya' Moisés han, yinhtaxtik'a stz'ayikal xwatij teyet b'oj tet heyik'al xhto huluj han; ²⁴ ta konhob' x'anikoj smul b'oj mach yultik'ahoj sk'ul xanikoj smul; sunil konhob' ch'anojkoj hune' no' tzeh wakax xahanb'alil, xhnhuslaxojkantoj no' sunil, haka' xahanb'al kaw xuq' sam wet hayin Yahveh hin ti' han; ch'a'laxoj ofrenda yet ixim trigo yinh no' b'oj vino haka' yalni chejb'anile. Chaha'pax konhob' tu', hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil, yuh stanhoj mule. ²⁵ Lawitu' kat yanojkoj ya' sacerdote xahanb'al tu' yuh stanhoj smul sunil heb' ya' israelita; haktu' chuh ya'laxoj nimank'ulal yinh smul heb' ya', haxkam mach yultik'ahoj sk'ul heb' ya' xanikoj heb' ya' smul. Chiha'tij heb' ya' yofrenda xhnhuslax wet hayin Yahveh hin ti' han b'oj xahanb'al yuh stanhoj smul heb' ya' xakoj wet han. ²⁶ Haktu' chuh ya'laxoj nimank'ulal yinh smul sunil heb' ya' israelita tu' b'oj mak nan konhob'al ch'ehayoj hexol, haxkam mach yultik'ahoj sk'ul xanikoj smul.

²⁷ »Ta ay hunuj mak mach yultik'ahoj sk'ul kat yanojkoj smul, chiha'tij hune' no' kaplaxh hune' hab'il sq'inal xahanb'alil wet han, yuh stanhoj smul xakoj tu'. ²⁸ Ya' sacerdote ch'anojkoj xahanb'al, yuh stanhoj smul hune' anma mach yultik'ahoj sk'ul xanikoj smul wet hayin Yahveh hin ti' han; haktu'

chuh ya'laxoj nimank'ulal yinh. ²⁹ Mak israelita b'oj mak nan konhob'al ch'ehayoj hexol, hune'nhe chejb'anile ch'oknojkoj heyuh, yet mach yultik'ahoj hek'ul kat heyanojkoj hemul.

³⁰ »Yaja' hunuj anma yultik'a sk'ul kat yanojkoj smul wet hayin Yahveh hin ti' han; ta israelita mato nan konhob'al, yilal yilaxojiloj xol skonhob'.

³¹ Haxkam mach xa' syilalil hintzoti' hayin Yahveh hin ti' han, xahnimaloj hinchejb'anil han; hune' anma tu', ch'ilaxojkaniloj xol skonhob' yinh stohb'al q'inal kat yinojkantoj smul tu' yib'anh», xhi Komam.

Xk'ojlaxkamoj hune' naj winaj

³² Yet hat ay heb' ya' israelita yul desierto, x'ilcha hune' naj winaj yuh heb' ya', iho'kanh si' chuh naj yinh sábado xewb'al tz'ayik.

³³ X'ilaxtoj naj yinh sat ya' Moisés, yinh sat ya' Aarón b'oj yinh sat sunil anma, yuh heb' naj x'ilni naj yet lanhan yinikanh naj te' si' tu'. ³⁴ Xmajchelax naj, haxkam maxhto ohtajnheb'iloj tzet yetwanoj ay yulaxoj yinh naj. ³⁵ Haktu' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés: «Yilal skam hune' naj tu', mach chuh ya'lax ek'ojtoj skamikal naj. Iwejiltij naj yinhtaj b'ay chex ehayoj, kat hek'ojnikamoj naj», xhi Komam.

³⁶ Yuxin x'ilaxiltij naj tu' yuh konhob' yinhtaj b'ay ch'ehayoj heb' ya', xk'ojnikamoj konhob' tu' naj, haka' xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés.

X'ok yelaw sti' xil sq'ap heb' ya' israelita

³⁷ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

³⁸ «Tzotelanh tet heb' ya' israelita, kat hawalni tet heb' ya' ta chakoj heb' ya' yelow sti' xil sq'ap b'oj yik'al, kat yanikoj heb' ya' hune' tx'al tx'al azul yinh hunun stxihanil sti' xil sq'ap. ³⁹ Haximwal yet chilnoj heb' ya' hunq'ahan stxihanil yelow sti' xil sq'ap tu', kat snanojtij heb' ya' sunil hinchejb'anil hayin Yahveh hin ti' han. Haktu' chuh yanojkoj heb' ya' yinh smunilal hinchejb'anil han, kat matxa chub' heb' ya' tzet choche sk'ul b'oj tzet choche snab'al, haxkam ha' hunq'ahan tu' x'etantoj sb'eyb'al heb' ya'. ⁴⁰ Haktu' chuh snanojtij heb' ya', kat syijyenoj heb' ya' sunil hinchejb'anil han, yunhe haktu', chuh spohnojiloj sb'ah heb' ya' yinh stx'ojal wet hayin hin heDiosal ti' han. ⁴¹ Hayin Yahveh hin han, hayin hin heDiosal han, hayin xex wiltij b'et tx'otx' Egipto yuh wok heDiosaloj han. Hayin Yahveh hin heDiosal ti' xhwal han», xhi Komam.

Swi'ehal naj Coré, naj Datán b'oj naj Abiram

16 ¹ 1Naj Coré sk'ahol ya' Izhar, yihtxikin ya' Coat, titnaj yinh yik'al ya' Leví b'oj heb' naj yik'al ya' Rubén: naj Datán, naj Abiram sk'ahol ya' Eliab b'oj naj On sk'ahol ya' Pelet, xyamb'akoj heb' naj anma, ² xinikanh sb'ah heb' naj yinh ya' Moisés, yok 250 heb' naj winaj israelita, heb' naj ijb'alom yinh konhob'; heb' naj ti' aykoj stz'ajoj heb' naj xhkuywahi; kaw ay yelapnojal yeh heb' naj. ³ Xyamb'akoj sb'ah heb' naj yinh ya' Moisés b'oj yinh ya' Aarón, xalni heb' naj tet heb' ya':

—K'ojb'ilxa heyinikanh heb'ah. Sunil konhob' ti', sunil heb' naj ti', pohb'ililoj sb'ah heb' naj yinh stx'ojal; aykoj Komam Yahveh yetb'ihoj heb' naj.

¿Tzet yuh cheyikanh heb'ah, kat heyok yahawoj skonhob' Komam Yahveh ti' heyalni?, xhi heb' naj.

⁴ Yet xab'en ya' Moisés hune' ti', x'ay jahnoj ya' sat tx'otx'. ⁵ Lawitu' xtzotel ya' tet naj Coré b'oj tet sunil heb' naj aykoj yetb'ihoj naj tu', xalni ya':

—Sab'sahk'al hekal, syeb' Komam Yahveh mak yet YA' yeyi b'oj mak pohb'ililøj yinh stx'ojal yuh YA'; ha' hune' tu' xhitzojkoj yinh sat Komam. Maktik'a sik'le' Komam, ha'nhe chuh shitzojkoj sk'atanh YA'. ⁶ Ha' ti' chawub' hekal Coré b'oj sunil hawetb'i: cheyiha'tij netb'al b'ay ch'aytoj incienso, ⁷ cheyaha'aytoj tzaq'a' yul, kat heyanojaytoj incienso yib'anh, kat heyanojkoj yinh sat Komam Yahveh. Naj winaj sik'le' Komam Yahveh, ha' naj pohb'ililøj yuh YA'. K'obj'ilxa heyinikanh heb'ah hex yik'al ya' Leví hex ti', xhi ya' Moisés.

⁸ Xalni ya' Moisés tet naj Coré: Ab'ewej ti'nanh hex yik'al ya' Leví:

⁹ ¿Tom mach ch'aq'lo hek'ul, ta xex spohiloj sDiosal Israel xol skonhob', xex ya'ni hitzojkoj Komam sk'atanh, yuh heya'ni q'ana' heb'ah yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeh yet Komam Yahveh b'oj yuh heya'ni q'ana' heb'ah yinh sb'ih konhob'? ¹⁰ Xex ya' hitzojkoj Komam Yahveh sk'atanh b'oj sunil heyuxhtaj yik'al ya' Leví; yaja' ti'nanh, ¿cheyochepax heyaha'koj heb'ah yinh smunilal sacerdotahal heyalni? ¹¹ Yinh kaw yeli, hach ti' Coré b'oj sunil heb' naj hawet lahanil ti', yinh Komam Yahveh xeyikanh heb'ah, mataj yinh ya' Aarón b'ay tx'oj hetzoteli, haxkam mataj ya' q'a' ay yelapnojal yeyi, xhi ya' Moisés.

¹²Lawitu' xa'ni tij ya' Moisés naj Datán b'oj naj Abiram; sk'ahol ya' Eliab yeh heb' naj ti', xta'wi heb' naj:

—Mach chonh toj han. ¹³¿Tom maxhto ch'aq'llokoj hak'ul yinh honh hawinihaltij b'ay stx'otx'al no' lech b'oj no' kab' han, yunhe honh hawa'ni kamoj yul desierto ti' han? ¿Xhto hawocephax hawaha'koj hab'ah ijb'alomal jinh hawalni han? ¹⁴Lawitu' maxhto chonh hawakaniktoj b'ay stx'otx'al no' lech b'oj no' kab' han; maxhto stx'otx'al te' uva chawa'kankoj jet han. Chawoche honh hawiha'toj haka' hunuj mak tz'op han. ¡Mach chonh toh han!, xhi heb' naj.

¹⁵Haktu' xuh stit lemna chil ya' Moisés machnhe hanik'oj, xalni ya' tet Komam Yahveh:

—¡Mach chachab' yofrenda heb' naj! Mach hunuj sheh heb' naj xax wiloj tet han b'oj mach ninoj tzet xax wutetoj heb' naj han, xhi ya'.

¹⁶Lawitu' xalnipax ya' Moisés tet naj Coré:

—Hekal, hach b'oj sunil heb' naj hawet lahanil tu', chex apnoj yinh sat Komam Yahveh; ch'apnoj pax ya' Aarón b'et tu'. ¹⁷Cheyiha'toj henetb'al b'ay ch'aytoj incienso hunun hex, heyanojaytoj incienso yul, kat hehitzojkoj b'oj henetb'al yet incienso tu' yinh sat Komam Yahveh: 250 sunil netb'al b'ay ch'aytoj incienso tu'. Chawiha'paxtoj hanetb'al yet incienso tu' b'oj ya' Aarón, xhi ya' Moisés.

¹⁸Yuxin xitoj hunun heb' naj snetb'al b'ay ch'aytoj incienso, xanihaytoj heb' naj tzaq'a' b'oj incienso yul, xwatx'enkoj sb'ah heb' naj b'oj ya' Moisés b'oj ya' Aarón sti' spultahil te' Pat xikiltaj yeyi. ¹⁹Xax syamb'akoj naj Coré sunil anma lahan b'oj yinh sat

heb' ya' sti' spultahil te' Pat xikiltaj yeyi; lawitu' xyeniloj sb'ah sq'aq'al smay Komam Yahveh yinh sat sunil konhob' tu'. ²⁰ Haktu' xuh stzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón, xalni Komam:

²¹ —ǰHitzanhwejiloj sk'atanh hunq'ahan anma ti', haxkam chin tanhtze'iloj hunepojxa han!, xhi Komam.

²² Yaja' x'aypax jahnoj heb' ya' sat tx'otx', xalni heb' ya':

—Dios Mamin, hach chawa' sq'inal sunil anma: ǰTom mach hune'ojnhe naj winaj x'anikoj smul xin? ǰTzet yuh chawitij hahowal yinh sunil anma ti'?, xhi heb' ya'.

²³ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam:

²⁴ —Tzotelanh tet sunil anma, kat hawalni tet: Ta xhitziloj shoyanil b'ay ay spat naj Coré, naj Datán b'oj naj Abiram, xhi Komam.

²⁵ Haktu' xuh yah wanoj ya' Moisés, xtoh ya' b'ay ay naj Datán b'oj b'ay ay naj Abiram, x'ok tzujnuj heb' ya' icham winaj yet Israel yinh ya'. ²⁶ Xtzotel ya' tet sunil anma, xalni ya':

—Ti'nanh, hitzanhwejiloj b'ay ay spat heb' naj ichamta winaj tx'oj ti', mach hunuj stzetet heb' naj chetzab'a', yunhe mach chex tanhojiloj yuh smul heb' naj, xhi ya'.

²⁷ Haktu' xuh shitziloj heb' naj b'ay ay spat naj Coré tu', b'ay spat naj Datán b'oj b'ay spat naj Abiram. X'eltij naj Datán b'oj naj Abiram tu' yul spat, x'ah linhnoj heb' naj sti' spultahil spat b'oj yixal b'oj hej yuninal. ²⁸ Lawitu' xalni ya' Moisés:

—Ha' hune' ti' ch'a'noj heyohtajnhenojiloj, ta Komam Yahveh xin anitij han, yuh wuni sunil hunq'ahan tzetet ti' han; mach yuluj hinwi' xhwitij han kat wuni han. ²⁹Ta haka' skam sunil anma, haktu' chuh skamoj heb' naj ti'; ta haka' ch'ek'toj yinh sq'inal sunil anma, haktu' ch'ek'ojtoj yinh heb' naj ti'; yinh haktu', mataj Komam Yahveh xin anitij han. ³⁰Yaja' ta chub' Komam Yahveh hunuj tzetet ak', kat shajnojtoj sb'ah tx'otx' tx'otx', kat sb'iq'nojtoj tx'otx' heb' naj ti' b'oj sunil hej stzetet; ta itzitztetik'a heb' naj, kat yayojkantoj heb' naj yichta tx'otx' tx'otx' b'ay ch'apni kamom, yinh haktu', cheyohtajne'iloj ta xikanh sb'ah heb' naj yinh Komam Yahveh, xhi ya'.

³¹Yet xtanhk'o ya' yalni sunil hunq'ahan tzoti' ti', xshajnitoy sb'ah tx'otx' tx'otx' yalanh heb' naj.

³²Xajtoj sb'ah tx'otx' tx'otx' tu', xb'iq'laxkantoj heb' naj b'oj sunil tzet ayah: sfamilia heb' naj b'oj sunil heb' naj winaj yetb'i sb'ah b'oj naj Coré tu'.

³³Itzitztetik'a heb' naj x'aykantoj heb' naj b'oj sunil hej stzetet yichta tx'otx' tx'otx' b'ay ch'apni kamom; xmujikantoj heb' naj yuh tx'otx', xtanhkaniloj heb' naj xol heb' ya' israelita. ³⁴Yet x'ab'elax yel yaw heb' naj yet xtohkanoy heb' naj yichta tx'otx' tx'otx' tu', sunil heb' naj aytik'akoj shoyanil heb' naj tu', x'elkanoy heb' naj yinh anhe, xalni heb' naj: «¡Tajka chonh sb'iq'paxtoj tx'otx' tx'otx' ti'!», xhi heb' naj.

³⁵Lawitu' xanihaytij Komam Yahveh hune' q'a' q'a', ha' q'a' xnhusnikantoj heb' naj 250 winaj xnhusni incienso tu'.

³⁶Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

³⁷ «Al tet ya' Eleazar sk'ahol ya' Aarón sacerdote, ta chiloj ya' hej netb'al b'ay xnhuslax incienso xol b'ay x'ek' b'olob', kat stoh ya' shamnojtoj tzaq'a' aytohaytoj yul netb'al tu' nahat, haxkam xikiltaj yeyi. ³⁸ Hunq'ahan netb'al b'ay xnhuslax incienso yet heb' naj ichamta xkam yuh smul tu', chewatx'e'ayoj yinh lámínahil, kat smajchenojtoj b'ay ch'ahtoj xahanb'al, haxkam ha' x'oknikoj, yet xnhuslax incienso wet hayin Yahveh hin ti' han, yuxin xikiltaj yeyi. Ha' xhkanojkanoj syeb'aniloj yinh sat heb' ya' israelita ti'», xhi Komam.

³⁹ Haktu' xuh yinitoj ya' Eleazar sacerdote hunq'ahan netb'al yet incienso x'oknikoj yuh heb' naj ichamta winaj tu', xwatx'elaxayoj lámínahil yuh spichnitoj b'ay ch'ahtoj xahanb'al.

⁴⁰ Hakti' xuh skankanøj hune' tu' tet heb' ya' israelita yunhe snanojtij heb' ya', ta mach hunuj komon anma chuh shitzkoj yinh sat Komam Yahveh yuh snhusni incienso tet Komam, ta mach yik'aloj ya' Aarón yeyi, haxkam ta mach xin, lahan xhtanhoj b'oj naj Coré b'oj heb' naj yetb'i naj, haka' xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés.

⁴¹ Yinh hunxa tz'ayik, sunil heb' ya' israelita x'ok alnoj sq'umal ya' Moisés b'oj ya' Aarón, xalni:

—Hex ti' xepotx'toj skonhob' Komam Yahveh, xhi anma tu'.

⁴² Yet xyamb'ankoj sb'ah sunil anma yinh ya' Moisés b'oj ya' Aarón, xt'anhxitoj anma tu' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, xilni ta xmajlokantøj te' Pat tu' yuh moyan, xyenikanh sb'ah sq'aq'al smay Komam Yahveh. ⁴³ Lawitu' xtoh ya' Moisés b'oj ya' Aarón

yinh sat te' Pat xikiltaj yeyi, ⁴⁴ xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés tu', xalni Komam:

⁴⁵ —¡Hitzanhwejiloj xol hunq'ahan anma ti', haxkam chin tanhtze'iloj ti'nanh-nhena han!, xhi Komam; yuxin x'aypax jahnoj ya' Moisés b'oj ya' Aarón sat tx'otx', ⁴⁶ xalni ya' Moisés tet ya' Aarón:

«Itoj b'ay xhnhuslax incienso, kat hawanihaytoj tzaq'a' yul, tzaq'a' yet b'ay ch'ahtoj xahanb'al, kat hawanihaytoj incienso yib'anh; as yinh anhe b'ay ay anma tu', kat haq'an-ni nimank'ulal yinh smul, haxkam xax ya' tij heb' naj showal Komam Yahveh, xax ichikoj skam heb' naj», xhi ya' Moisés.

⁴⁷ Xinitoj ya' Aarón tu' netb'al b'ay ch'aytoj incienso haka' xute ya' Moisés yalni, xtoh ya' yinh anhe b'ay ay anma tu'; xax ichinakankoj skam konhob'. ⁴⁸ Lawitu' x'ah linhnoj ya' xol heb' naj xax kamnatoj tu' b'oj b'ay ay anma itzitzto; haktotu' xuh stanhk'o skam anma tu'. ⁴⁹ Heb' naj xkamtoj yuh sya'tajil tu', 14 mil 700 heb' naj, nantik'a yepax heb' naj xkamtoj yuh smul naj Coré. ⁵⁰ Yet xtanhk'o skamtoj anma tu', xmeltzotoj ya' Aarón sk'atanh ya' Moisés b'ay spultahil te' Pat xikiltaj yeyi.

Sk'ojoch ya' Aarón

17 ¹ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ² «Al tet heb' ya' israelita, ta chitij sunil heb' ya' ijb'alom yinh yik'al yatut hej smam smi' hunun sk'ojoch: 12 te' k'ojoch tu' yinh sunil, haka'tik'a sb'isil yik'al smam smi' heb' ya', kat hatz'ib'nhenojkoj sb'ih heb' ya' yinh sk'ojoch tu'.

³ Sb'ih ya' Aarón chatz'ib'nhe'koj yinh sk'ojoch yik'al ya' Leví, haxkam yilal ay hunun sk'ojoch hunun heb'

ya' ijb'alom yinh yik'al hej smam smi'. ⁴Lawitu' kat hawinojtoj te' k'ojoch tu' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, yinh sat te' Kaxhah yet lahk'ulal, b'ay xhwil hinb'ah b'oj hex han. ⁵Naj winaj chin sik'le' han, xhtij swol sk'ojoch naj, haktu' chuh wa'noj tanhojayoj hej b'ay ch'awik'ule heb' ya' israelita ti' han, yinh b'ay chal heb' ya' heq'umal», xhi Komam.

⁶Lawitu' xtzotel ya' Moisés tet heb' ya' israelita, xanik'oj sunil heb' ya' ijb'alom tu' sk'ojoch tet ya'; hunun sk'ojoch heb' ya' xa' yinh hej yik'al yatut hej smam smi'; yuxin 12 te' k'ojoch tu' xa' heb' ya'. Xol te' tu' aykoj sk'ojoch ya' Aarón. ⁷Lawitu' xwatx'enayoj ya' Moisés te' k'ojoch tu' yinh sat Komam Yahveh, yinh sat te' Kaxhah yet lahk'ulal, b'ay chil sb'ah ya' b'oj Komam.

⁸X'oktoj ya' Moisés tu' yinh hunxa tz'ayik yul te' Pat xikiltaj yeyi, xilni ya', ta xwolni sk'ojoch ya' Aarón yinh yik'al ya' Leví: xulkanoj swol te', xpohkaniloj sxumak te' b'oj satnikanoj te'; x'ehkanoj te' almendra^o yinh te'. ⁹Haktu' xuh yinihaltij ya' Moisés sunil hej te' k'ojoch tu' yinh sat Komam Yahveh, xyeni ya' te' tet sunil heb' ya' israelita, xilni heb' ya' te', lawitu' xinitoj hunun heb' ya' tu' sk'ojoch.

¹⁰Xalnipax Komam Yahveh tet ya' Moisés: «Ipaxiktoj sk'ojoch ya' Aarón ti' hunekxa yinh sat te' Kaxhah yet lahk'ulal, xhk'ub'alaxojkantoj te', kat yokoj te' skachb'aniloj heb' naj uninale manhk'ohom chejb'anile; haktu' chuh stanhk'ohoj heb' naj

^o17:8 *almendra* Lob'ehal te' ti', lahan yelaw te' b'oj yelaw te' canela.

yawik'ule wet han, kat matxa heb' naj xhkamoj», xhi Komam.

¹¹ Haktu' xuh syijyen ya' Moisés yuni sunil tzet xal Komam Yahveh.

¹² Lawitu' xalni heb' ya' israelita tu' tet ya' Moisés: ¡llk'anab'i, kokamxatoj han! ¡Tx'oj jekankoj han! ¡Tx'oj jekankoj koyamanil han! ¹³ Sunil mak xhitzkoj b'ay kaw xikiltaj yeyi, b'ay yet Komam Yahveh, xhkami; chonh kamoj koyamanil han, xhi heb' ya'.

Smunil heb' ya' sacerdote b'oj heb' ya' yik'al ya' Leví

18 ¹ Xal Komam Yahveh tet ya' Aarón: «Hach b'oj hak'ahol b'oj sfamilia yatut hamam, heyib'anh ch'okoj hej mule ch'alaxojkoj yinh hej tzetet xikiltaj yeyi; yaja' hawib'anh-nhe b'oj hak'ahol ch'okoj hej mule cheyaha'koj yinh smunilal yet sacerdotahal. ² Haxpaxtu' heb' ya' hawuxhtaj yik'al ya' Leví yinh sfamilia hamam, syamb'a'koj sb'ah heb' ya' hak'atanh, kat skolwahoj heb' ya' tawinh b'oj yinh heb' ya' hak'ahol yet chex munlahoj yinh sat b'ay xikiltaj yeyi. ³ Kat yunuj heb' ya' tzet chacheja' yub', stanhe' heb' ya' sunil smunilal te' Pat xikiltaj yeyi; yaja' mach xhitzojkoj heb' ya' b'ay stzetetal b'ay xikiltaj yeyi b'oj b'ay ch'ahtoj xahanb'al, yunhe mach chex kamoj b'oj heb' ya'. ⁴ Syamb'a'koj sb'ah heb' ya' hak'atanh, kat ya'noj q'ana' sb'ah heb' ya' yinh stanhenoj te' Pat xikiltaj yeyi, yinh sunil smunilal te'; yaja' mach xhitzojkoj mak komon anma hek'atanh. ⁵ Yul heq'ab' ch'ok-kanoj hetanhen b'ay xikiltaj yeyi b'oj hetanhen b'ay ch'ahtoj xahanb'al, yunhe matxa xhtij

lemna xhwil yinh heb' ya' israelita ti' han. ⁶ Hayin xin pohiloj heb' ya' heyuxhtaj yik'al ya' Leví xol heb' ya' israelita han. Haka' hunuj sab'ehal xuh ya'lax heb' ya' teyet, haxkam pohb'ilxahiloj heb' ya' wet hayin Yahveh hin ti' han, yuh ya'ni q'ana' sb'ah heb' ya' yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi. ⁷ Yaja' hachnhe b'oj hak'ahol ay hak'atanh, hexnhe cheyijye' heyunuj munil yet sacerdotahal, yinh sunil smunilal b'ay ch'ahtoj xahanb'al, yinhtaj q'ap velo, b'ay kaw xikiltaj yeyi, cheyaha' q'ana' heb'ah yinh smunilal tu'. Hayin xwa' hune' sab'ehal ti' teyet han, b'ay cheyaha' q'ana' heb'ah yinh sacerdotahal; mak komon anma xhitzojkoj b'et tu', xhkamoj», xhi Komam.

**Yek'b'al yuh heb' ya' sacerdote
b'oj heb' ya' yik'al ya' Leví**

⁸ Xalnipax Komam Yahveh tet ya' Aarón:

—Hayin chach wakoj hatanhe' hej ofrenda ch'a'lax wet han. Sunil hej tzetet spohiloj heb' ya' israelita, tawet b'oj tet hak'ahol xhwa' han, haxkam hex chex hinq'ana' yinh hune' munil ti' han. Xhkankanoj hune' syijyeb'anil ti' yinh stohb'al q'inal. ⁹ Ha' hunq'ahan ti' ch'okoj hawetoj: hej ofrenda pohb'ilililoj kaw xikiltaj yeh wet han, ha' hej ofrenda mach xhnhuslaxi; heyet sunil ofrenda chaha' heb' ya' israelita wet han, sunil hej tajinh ofrenda, sunil ofrenda chiha'tij heb' ya' wet yuh stanhoj smul han, b'oj ofrenda yuh ya'laxoj paxoj shelel hej tzetet, hawet yeyi. Kaw xikiltaj chub'kankoj hunq'ahan ti' tawet b'oj tet hak'ahol, ¹⁰ haxkam ha' pohb'ilililoj wet han. Tzet kaw xikiltaj yeyi, ha' chalob'. Sunil heb'

naj winaj ay hek'atanh, chuh slonoj heb' naj hej tzetet tu'.

¹¹ Hawet b'oj hak'ahol, hakutz'in b'oj mak ay hawatut, hunq'ahan ofrenda xhb'atxb'elaxkanh yinh hinsat han, hunq'ahan cha' heb' ya' israelita wet han. Xhkankanoj hune' syijyeb'anil ti' yinh stohb'al q'inal. Sunil hafamilia tx'ahtx'eb'il sb'ah yuh ay hawatut, chuh slonoj hunq'ahan tzetet ti'.

¹² Sunil tzet kaw k'ul sayb'ilililoj: te' aceite, sunil hej vino b'oj sunil ixim trigo; sunil hej b'ab'el sat stz'unub' heb' ya' israelita chaha' wet han, heyet yeyi. ¹³ Sunil b'ab'el sat stz'unub' heb' ya' chiha'kanh sat stx'otx', kat yinojtij heb' ya' wet han, heyet yeyi; sunil mak tx'ahtx'eb'il sb'ah yuh ay hawatut, chuh slonoj tzetet ti'. ¹⁴ Sunil tzet pohb'ilililoj wet yuh heb' ya' israelita tu' han, hawet yeyi.

¹⁵ Sunil heb' naj b'ab'el k'ahole xhpitzk'ahi, anma b'oj no' noq', yinh hej tzet ch'a'lax wet hayin Yahveh hin ti' han, hawet yeyi; yaja' chakolo'kanoj heb' naj b'ab'el k'ahole b'oj no' b'ab'el noq' kistal yeh mach chuh ya'lax wet han. ¹⁶ Yet chachejnoj skol-laxojkanoj heb' naj k'ahole hune' x'ahaw spitzk'ahi: howeb' ch'en plata, haka' ch'en ch'a'lax b'ay xikiltaj yeyi, haktu' sthol sloq'laxojkanoj heb' naj tu'. ¹⁷ Yaja' no' b'ab'el wakax, no' b'ab'el kaneluh b'oj no' b'ab'el kaplaxh, mach chuh skol-laxojkanoj no' kat ya'laxoj hunujxa ofrenda shelb'alnoj no', haxkam pohb'ilxatik'ahiloj no'. Chatxiha'koj schik'il no' yib'anh b'ay ch'ahtoj xahanb'al; wal sxhepuhal no', chanhusu'tuj xahanb'alil, kat snhuslaxoj yinh kaw xuq' sam yahapnoj wet hayin Yahveh hin ti' han. ¹⁸ Hawet yeh schib'ehal no', haka' no' stxam sk'ul

b'oj no' sb'ul aykoj yinh swatx' xhb'atxb'elaxkanh yinh hinsat han. ¹⁹ Sunil ofrenda yinh hej tzetet xikiltaj yeh chiha'tij heb' ya' israelita ti' wet han, xhwaha' tawet b'oj tet hak'ahol han b'oj tet hakutz'in ay hak'atanh; xhkankanoj hune' syijyeb'anil ti' yinh stohb'al q'inal. Lahk'ulal chukankoj hune' ti' yinh stohb'al q'inal tawet b'oj tet hawik'al, yinh hinsat hayin Yahveh hin ti' han», xhi Komam tet ya' Aarón.

²⁰ Lawitu' xalnipax Komam Yahveh tet ya' Aarón:

«Mach hatx'otx' chawiha' yinh stx'otx' heb' ya' israelita, mach ninoj hawet chawiha' xol heb' ya'. Hayin chin okoj heyerenciahoj xol heb' ya' israelita ti' han. ²¹ Xax wa' sunil hej sdiezmo Israel tet heb' ya' yik'al ya' Leví yerenciahoj han, yuh smunil heb' ya' chub' yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi. ²² Mach xhitzojkoj heb' ya' israelita tu' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, haxkam ta xhitzojkoj heb' ya', chaha'koj heb' ya' smul, kat skamoj heb' ya'. ²³ Hanhe heb' ya' yik'al ya' Leví xhtanhenoj te' Pat xikiltaj yeyi, chiha'toj heb' ya' smul yet konhob' yib'anh, ta mach stanhe' heb' ya' yinh k'ul. Ha' hune' ti' syijye' heyik'al yinh stohb'al q'inal: Matzet ch'a'laxoj heyerenciahoj hex yik'al ya' Leví hex ti' xol yik'al heb' ya' israelita.

²⁴ Haxkam sdiezmo heb' ya' israelita chiha'tij wet hayin Yahveh hin ti' han, ha' ofrenda xax wa' tet heb' ya' yik'al ya' Leví yerenciahoj han; yuxin xwal tet heb' ya' han ta mach yerencia heb' ya' cheyiha' xol heb' ya' israelita ti', xhi Komam.

²⁵ Lawitu', xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam: ²⁶ «Chach tzoteloj tet heb' ya' yik'al ya' Leví, kat hawalnoj tet heb' ya': Yet chechanoj hej sdiezmo heb' ya' israelita xax wa'

heyerenciahoj han, chepoho'paxiloj sdiezmohal sdiezmo heb' ya' tu', kat heya'noj haka' ofrenda xikiltaj yeh wet hayin Yahveh hin ti' han.

²⁷ Lahantik'a chub'kuj heyofrenda tu' b'oj haka' ixim trigo b'oj vino chaha' heb' ya' israelita tu' wet han.

²⁸ Hakti' chuh heya'noj pax heyofrenda wet han: yinh sunil hej hediezmo chechab' tet heb' ya' israelita tu', chepoho'paxiloj heyofrenda wet hayin Yahveh hin ti' han, kat heya'noj ofrenda xepohiloj wet tu' tet ya' Aarón sacerdote han. ²⁹ Yinh sunil tzet chechab', cheyanhe'iloj heyofrenda wet han; kaw k'ul hune' majan chepoho'iloj wet tu' han.

³⁰ »Kat hawalnoj pax tet heb' ya': Yet xax hepohiloj hunq'ahan ofrenda kaw k'ul tu' wet han, lahan chub'kuj ofrenda yet heb' ya' yik'al ya' Leví tu' b'oj haka' sat ixim trigo b'oj vino. ³¹ Kat helonojtoj ofrenda tu' b'oj heyixal b'oj heyuninal tzantik'a b'ayah, haxkam ha' hetohol chechab' yuh heya'noj q'ana' heb'ah yinh smunilal te' Pat xikiltaj yeyi.

³² Yet xax hepohiloj hej sk'ulal sdiezmohal yofrenda heb' ya' tu' wet han, matxa hemul cheyaha'koj ta chelob'toj tzet xhto kanoj. Mach cheyiha'iloj spixan yinh hekistalnhenojtoj hej ofrenda pohb'ilililoj wet yuh heb' ya' israelita han, haxkam ta machoj, chex kamoj», xhi Komam.

Tzet chuh stx'ahtx'elax heb' naj kistal yeyi

19 ¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón, xalni Komam tet heb' ya':

² «Ha' hune' ti' chin chej heyub' hayin Yahveh hin ti' han, aykoj stz'ajoj chejb'anile. Al tet heb' ya' israelita, ta chitij heb' ya' hunuj no' ix wakax

kajxanhe huyuh tawet, yilal tz'ajanlahan yeh no', b'oj maxhto ch'alaxkoj no' yinh munil. ³Kat hawanojk'oj no' tet ya' Eleazar sacerdote, ha' ya' xhchejnoj ilaxojiltoj no' yinhtaj b'ay chex ehayoj, kat spotx'laxoj no' yinh sat ya'. ⁴Yinojkanh ya' schik'il no' yuh yiximal sq'ab', kat stxihnojkoj ya' schik'il no' tu' yetk'ulal b'ay te' Pat xikiltaj yeyi; hujel el stxiha'koj ya' yetk'ulal te' Pat. ⁵Lawitu' kat snhuslaxojtoj no' yinh sat ya', xhnhuslaxojtoj stz'umal no', schib'ehal no', schik'il no' b'oj stz'a' no'. ⁶Lawitu' kat yinojtij ya' sacerdote te' te' ch'eltoj yinh te' tzis, hune' tx'al tx'al kaj hatz'onhe b'oj hune' sq'ab' te' hisopo;^p kat yanojiktoj ya' hunq'ahan tu' xol q'a' q'a' b'ay lanhan snhuslaxtoj no' ix wakax tu'. ⁷Lawitu' kat stx'ahnoj ya' sacerdote tu' xil sq'ap kat yaxhnoj pax ya'; kat yokojtoj ya' b'ay ch'ehayoj tu'; yaja' kistal chub'kanoj ya', masanto yet ch'ayoj numnahi. ⁸Naj xhnhusnujtuj no' wakax tu', stx'aha'pax naj xil sq'ap yinh ha' ha', kat yaxhnoj naj; kistal chub'paxkanoj naj, masanta yet ch'ayoj numnahi. ⁹Lawitu', hunuj naj winaj tx'ahtx'eb'il sb'ah yuh, ha' naj ch'inojkanh stanhil no' wakax tu', hat chaha' naj yinhtaj b'ay ch'ehayoj heb' ya', b'ay tx'ahtx'eb'il; sk'ub'a'toj heb' ya' israelita tu' stanhil no', ch'oknojkoj yuh heb' ya' yinh ha' ha' stx'ahtx'en mule; ha' hune' xahanb'al yuh stanh mule. ¹⁰Naj winaj x'inikanh stanhil no' wakax tu', stx'aha' naj xil sq'ap, kistal chub'kanoj naj masanta yet ch'ayoj

P19:6 *hisopo*Xuq' sam te' ti', tz'ulik te', te'. Xhmanojonhelax te', kat schak'an-nhelax te' xol ha' ha', kat stziktzelaxkoj te' yinh anma, no' noq' b'oj hej tzetet, yuh stx'ahtx'elaxkanoj.

numnahi. Ha' hune' ti' syijye' heb' ya' israelita yinh stohb'al q'inal b'oj heb' naj nan konhob'al ay hexol.

¹¹ »Maktik'a stzab'noj snimanil hunuj kamom, xhkistalb'ojtoj hujeb' tz'ayik. ¹² Yinh syox tz'ayik stx'ahtx'e' sb'ah hune' mak tu' yinh hune' ha' ha' tu', kat stx'ahtx'enojpax sb'ah yinh shuj tz'ayik, lawitu' kat sajb'ojkanoj. Yaja' ta mach stx'ahtx'e' sb'ah hune' mak tu' yinh syox tz'ayik, mach sajb'ojkanoj yinh shuj tz'ayik. ¹³ Sunil mak stzab'noj kamom, ta mach stx'ahtx'e' sb'ah, sb'aka'toj te' Pat xikiltaj yeyi. Yuxin ch'ilaxojiloj xol konhob' Israel, haxkam mach xtxihlaxayoj ha' ha' yet tx'ahtx'eb'ahil yib'anh: kistal chub'kanoj hune' mak tu', mach xhtanhoj skistalil.

¹⁴ »Ha' hune' chejb'anile ti' yet ay hunuj mak xhkamiltij yul spat: tzantik'a mak ch'okojtoj yul spat b'oj sunil mak ayiktoj yul spat tu', kistal chub'kanoj yulb'al hujeb' tz'ayik.

¹⁵ »Xhkistalb'ojpaxtoj sunil hej netb'al hajan, hunq'ahan mach k'uluj yekoj smajil. ¹⁶ Maktik'a stzab'noj hunuj anma xpotx'lax yinh ch'en espada, mato anma kamom, mato stzab'a' sb'ajil anma kamom, mato stzab'a' b'ay mujb'ilaytoj hune' anma kamom tu'; hune' mak tu', xhkistalb'ojtoj hujeb' tz'ayik.

¹⁷ »Yet stx'ahtx'enoj sb'ah mak kistal xutuj tu', ch'ilaxojkanh stanhil no' wakax xnhuslaxtoj yinh xahanb'alil yuh stanh mule, kat skal-laxojtoj b'oj ha' ha' saj yul hunuj netb'al. ¹⁸ Lawitu' hunuj naj winaj tx'ahtx'eb'il sb'ah yuh, ha' naj ch'inojkanh te' hisopo kat slab'anoj naj te' xol ha' ha', kat stziktzenojkoj naj te' yib'anh te' Pat tu', yib'anh sunil hej stzetetal te', yib'anh sunil hej anma ay b'et tu' b'oj yib'anh

naj xtzab'ni sb'ajil anma kamom, mato xtzab'ni mak xpotx'laxi, mato xtzab'ni mak kamom, mato xtzab'ni b'ay mujb'ilaytoj kamom tu'. ¹⁹ Naj tx'ahtx'eb'il sb'ah tu' yuh, ha' naj stziktzenojkoj yib'anh naj kistal yetoj tu' yinh syox tz'ayik b'oj yinh shuj tz'ayik. Lawi stx'ahtx'enoj naj tu' naj winaj kistal yetoj tu' yinh shuj tz'ayik, kat stx'ahnoj naj kistal yetoj tu' xil sq'ap, yaxhnoj pax naj yinh ha' ha', kat sajb'ojkanoj naj yet ch'ayoj numnahi.

²⁰ »Yaja' ta mach stx'ahtx'e' sb'ah naj kistal yetoj tu', ch'ilaxojiloj naj xol skonhob', haxkam xkistalnhetoj naj te' Pat xikiltaj yeh wet hayin Yahveh hin ti' han, yuh mach txixhlaxkoj ha' ha' yet tx'ahtx'eb'ahil yib'anh naj, yuxin kistal chub'kanoj naj. ²¹ Ha' hune' chejb'anile ti' cheyijye' yinh stohb'al q'inal. Naj winaj stxihnojkoj ha' ha' yet tx'ahtx'eb'ahil tu' yib'anh mak kistal yetoj tu', stx'aha' naj xil sq'ap; naj stzab'noj ha' ha' yet tx'ahtx'eb'ahil tu', kistal chub'paxkanoj naj, masanta yet ch'ayoj numnahi. ²² Sunil hej tzetet stzab'a' naj kistal yetoj tu', xhkistalb'ojpaxtoj; maktik'a stzab'noj pax naj kistal yetoj tu', xhkistalb'ojpaxtoj masanta yet ch'ayoj numnahi», xhi Komam.

X'eliloj ha' ha' yul ch'en niman ch'en

20 ¹ Yinh sb'ab'el x'ahaw yet hab'il, x'apni heb' ya' israelita yul desierto Zin. Hat x'ehayoj heb' ya' b'et Cades, b'et tu' xkam ya' María, hat xmujlaxkanaytoj ya' b'et tu'.

² Mach ha' ha' xuk' anma b'et tu', yuxin x'ah yaw anma tu' yinh ya' Moisés b'oj yinh ya' Aarón, ³ xalni anma tu' tet ya' Moisés:

—¡Q'a' k'ultumnahi ta hun xuh kokamnakantoj b'oj yaq'b'ilxa heb' naj jet konhob' israelita xiloj Komam Yahveh sq'inal han! ⁴ ¿Tzet yuh xawitij skonhob' Komam Yahveh ti' kamoj yul desierto ti'? ¿Tom chawoche ta chonh kamtoj b'oj nixhtej konoq' ti' han?

⁵ ¿Tzet yuh xonh hawiltij Egipto han, xonh hawinitij b'ay hune' desierto kaw kistal ti' han? Mach ninoj tzet chuh stz'unlax b'et ti', mach cha' te' higo, mach cha' te' uva, mach cha' te' granada; lawitu' mach b'ay chonh toh jiha'tij ninoj ha' ha' xhjuk' han», xhi heb' ya'.

⁶ Haktu' xuh yiniloj sb'ah ya' Moisés b'oj ya' Aarón yinh heb' ya' yet konhob' tu', xtoh heb' ya' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, lawitu' x'ay jahnoj heb' ya', x'aykanoj spalanh heb' ya' sat tx'otx'. Xyenikanh Komam Yahveh sq'aq'al smay yinh sat heb' ya'.

⁷ Xalni Komam Yahveh tet ya' Moisés:

⁸ «Ti'nanh xin, itoj te' k'ojoch, kat hayamb'ankoj sunil hawet konhob', xhkolwahoj ya' hawuxhtaj Aarón tawinh. Chawala' tet ch'en niman ch'en, ta ch'eliloj ha' ha' yul ch'en; chawila'k'anab'i, ch'elojiloj ha' ha' tu' yul ch'en, haktu' chuh yuk'nuj heb' ya' hawet konhob' tu' ya' b'oj sunil hej snoq'», xhi Komam.

⁹ Haktu' xuh yinikanh ya' Moisés te' k'ojoch, xyijyen ya' tzet xal Komam Yahveh. ¹⁰ Lawitu' xyamb'ankoj ya' Moisés b'oj ya' Aarón sunil yet konhob' tu' b'ay ch'en ch'en, xalni ya' tet anma tu':

—Ab'ewej tzet xhwal han. Hex ti', mach cheya' kuyu' heb'ah. ¿Chim ji'altij ha' ha' yul ch'en ch'en ti' heyalni han, kat ja'noj ha' heyuk'u' han?, xhi ya'.

¹¹ Yet xtanhk'o ya' Moisés tu' yalni hunq'ahan tzoti' ti', xinikanh ya' sq'ab', xmaq'nikoj ya' te' k'ojoch yinh ch'en ch'en tu' kayel el, hatik'atu' x'eliloj hamna ha' ha' tu' yul ch'en niman ch'en. Haktu' xuh yok anma tu' yuk'nuj ya' b'oj nixhtej snoq'. ¹² Yaja' xalpax Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón:

—Yuh mach xkawxi hek'ul winh han b'oj mach xeyakoj hinmay yinh sat heb' naj heyet konhob' ti' han, matxa chex hinchab'iktoj yinh heb' naj b'ay tx'otx' tx'otx' alteb'il teyet wuh han», xhi Komam.

¹³ Meriba^q x'ok-kanoj sb'ihoj hune' ha' ha' tu', haxkam b'et tu' x'ah yaw anma yinh Komam Yahveh, b'et tu' xyeh Komam skanhil smay tet skonhob' Israel.

Mach xchak'toj ya' sreyal Edom heb' ya' israelita

¹⁴ Yet hat ay konhob' Israel b'et Cades, xatoj ya' Moisés hunq'ahan heb' naj chejab'lom yala' tet ya' sreyal konhob' Edom: «Heb' naj hawuxhtaj israelita, chal heb' naj tawet yinh hakti': “Hach ti', kaw hawohtaj tzet sya'tajil xax ek'toj yinh koq'inal han. ¹⁵ Xb'eyk'oj heb' ya' jichmam Egipto han, hat x'ehayoj heb' ya' tx'ihal hab'il b'et tu'; yaja' lawitu' kaw x'etahotkanoj heb' ya' yinh munil yuh heb' naj ah Egipto, haktu' xuh honh yetanpax heb' naj han. ¹⁶ Yaja' yet xkoq'an-ni skolwal Komam Yahveh jinh han, xab'entoj YA' sya'il janma han, xanitoj YA' hune' yángel honh skolnojiltij b'et Egipto tu' han. Ti'nanh xin, hat ayonh b'et Cades han, b'ay hune' konhob' snajachil hatx'otx'. ¹⁷ Xhkoq'an tawet han,

^q20:13 *Meriba* Kopohlikanh, haktu' chaliloj yinh hebreo.

ta chonh hachak'toj b'ay hatx'otx' han. Mach chonh ek'ojtoj b'ay hetz'unub' han, matzet xhkotzab'a' yinh heyuva han, mach ninoj heya' xhjuk'u' b'ay heyoq' han. Hat xhka kotoj b'ay niman b'eh han, rinhan xhjutek'toj han, masanta xhkanojkanoj hanajach b'ay hatx'otx' tu' juh han»», xhitij heb' ya'.

¹⁸ Xalnitij ya' sreyal Edom tu' tet heb' ya':

—Mach chex ek'ojtij, tajka ch'ok sukal heyuh heq'axponik'tij b'ay hintx'otx' ti' han, ta mach xin, chin toj b'oj hinsoldado yinh howal teyinh han, xhitij ya'.

¹⁹ Xta'wipaxtoj heb' ya' israelita tet ya' yinh hakti':

—Hat xhka kotoj b'ay niman b'eh han. Yaja' ta ay hawa' xhjuk'u'tuj b'oj nixhtej konoq' han, xhkotohla' ha' tawet han, haxkam hanhe tzet xhjoche han, ta chonh hachak'toj b'ay hatx'otx' han, xhitij heb' ya'.

²⁰ Xalnipaxtij ya' sreyal konhob' tu' yinh hakti':

—¡Mach chex ek'ojtij!, xhitij ya'. Lawitu' xtit ya' b'oj soldado schanoj heb' ya' israelita tu' yinh howal, kaw ay yip xuh stit ya' yinh howal, kaw tx'ihal anma xitij ya' yinh. ²¹ Maxhtik'a xchak'tij ya' heb' ya' israelita b'ay stx'otx' tu', haktu' xuh sayni heb' ya' hunxa b'eh b'ay xka stohi.

Xkam ya' Aarón b'et witz Hor

²² Lawitu' sunil konhob' Israel x'el b'el yuh b'et Cades, x'apni masanta b'et witz Hor. ²³ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Aarón b'et witz Hor, b'ay snajachil tx'otx' Edom, xalni Komam tet heb' ya' yinh hakti': ²⁴ «Mach ch'okojtoj ya' Aarón b'ay tx'otx' tx'otx' alteb'il tet heyet konhob' israelita wuh han, haxkam xhkamoj ya'. Xemanhk'o

hinchejb'anil b'ay ha' ha' Meriba han, mach xeyijye tzet xwal han. ²⁵Ti'nanh xin, itoj ya' Aarón b'oj ya' Eleazar sk'ahol b'ay swi' witz Hor; ²⁶b'et tu' chawiha'iloj xil sq'ap ya' yet sacerdote yinh, kat hawanojkoj xil sq'ap ya' tu' yinh ya' Eleazar sk'ahol, haxkam b'et tu' xhkamoj ya'», xhi Komam.

²⁷Haktu' xuh syijyen ya' Moisés tzet xal Komam Yahveh. Xtoh heb' ya' syoxwanhil swi' hune' witz Hor tu' yinh sat sunil konhob'.

²⁸Lawitu' xiniloj ya' Moisés tu' xil sq'ap ya' Aarón, xanikoj ya' hune' xilq'ape tu' yinh ya' Eleazar sk'ahol ya' Aarón. Hat xkam ya' Aarón tu' swi' hune' witz tu', schukilxanche ya' Moisés b'oj ya' Eleazar xpaxaytij.

²⁹Yet xab'eniloj heb' ya' israelita ta xkam ya' Aarón yet konhob' heb' ya' tu', hune' x'ahaw x'oq' heb' ya' yinh ya'.

X'i'wa konhob' Israel yinh konhob' Arad

21 ¹B'et Neguev, hat ay hune' naj cananeo sreyal konhob' Arad. Yet xab'en naj ta aykoj heb' ya' israelita yinh b'el, sb'elal Atarim, x'eltij naj ya'noj howal yinh heb' ya', xtzab'nikantoj naj haywanh heb' ya' israelita tu'. ²Yuxin xq'an heb' ya' israelita tet Komam Yahveh, xalni heb' ya' yinh hakti': «Ta chach kolwa jinh han yuh ji'wa yinh hune' konhob' ti' han Mamin, xhkotanhtze'kaniloj sunil hej skonhob'al han», xhi heb' ya' tet Komam.

³Haktu' xuh ya'ni Komam Yahveh tzet xq'an heb' ya' israelita tu', xa'ni i'wahoj Komam heb' ya' yinh heb' naj cananeo tu', xtanhtzenkaniloj heb' ya' sunil

heb' naj cananeo b'oj sunil hej skonhob' heb' naj.
Haktu' xuh yok-kanoj Horma^r sb'ihøj hune' lugar tu'.

Yechel hune' no' lab'ah nab'a' bronce

⁴Lawitu' x'el heb' ya' israelita b'et witz Hor tu', hat xka stoh heb' ya' b'ay sb'elal ha' Mar Rojo yunhe skumni heb' ya' tx'otx' Edom. Yet aykoj heb' ya' yinh b'el, xkajzahiloj sk'ul heb' ya', ⁵haktu' xuh stit showal heb' ya' yinh Komam Dios b'oj yinh ya' Moisés, xalni heb' ya' yinh hakti':

—¿Tzet yuh xonh hawiltij b'et Egipto han? ¿Tom yunhe kokam yul desierto ti' han yuxin xonh hawiltij han? Mach ha' ha' xhjuk' b'et ti' han b'oj matzet xhkoloh han. ¿Xax kajzahiloj kok'ul koloni hune'nhetik'a itah han!, xhi heb' ya'.

⁶Yuxin xatij Komam Yahveh hunq'ahan no' lab'ah kaw how, xchini kamoj no' heb' ya'. Tx'ihal heb' ya' israelita tu' xkamkanøj. ⁷Haktu' xuh stoh heb' ya' b'ay ay ya' Moisés, xalni heb' ya' tet ya':

—Yinh kaw yeli, xjakoj komul tawet b'oj tet Komam Yahveh han, haxkam tx'øj xuh kotzotel han. Ti'nanh xin, q'an tet Komam Yahveh ta chiloj Komam no' lab'ah ti' koxol han, xhi heb' ya'.

Haktu' xuh stxahli ya' Moisés yinh skonhob' tet Komam Yahveh. ⁸Xta'wi Komam Yahveh tet ya', xalni Komam:

«Watx'e hunuj yechel no' lab'ah, no' xhkam anma yuh, kat halokb'ankanh yinh hunuj te' te' nimej stel. Maktik'a xhchilaxøj yuh no' lab'ah, ta

^r21:3 *Horma* Yinh hebreo, etza lahan jab'en hune' tzoti' ti' b'oj tzet ch'etalaxkantoj.

xht'anhxojukanh yinh hune' yechel no' lab'ah aykanh yinh hune' te' te' tu', mach xhkamoj», xhi Komam.

⁹Haktu' xuh swatx'en ya' Moisés hune' yechel no' lab'ah yinh ch'en bronce, xlokb'ankanh ya' yinh te' te', yunhe maktik'a xhchilax yuh no' lab'ah tu', xht'anhxikanh yinh lemb'il yinh hune' yechel no' lab'ah nab'a' bronce tu', yunhe skolcha tet kamikal.

Hej lugar b'aytaj xb'elwi konhob' Israel

¹⁰Lawitu' x'elpax b'el yuh heb' ya' israelita, x'apni heb' ya' b'et Obot. ¹¹Haxa Obot tu' x'elpax b'el yuh heb' ya', x'apni heb' ya' b'et Ije-abarim, yul desierto yetk'ulal tx'otx' Moab b'ay ch'ahiloj tz'ayik. ¹²Hatik'a b'et Ije-abarim tu' x'elpax b'el yuh heb' ya', x'apni heb' ya' b'ay yojomal ha' ha' b'et stz'unewal Zered.

¹³X'elpax b'el yuh heb' ya' b'et tu', x'apni heb' ya' sq'axepal ha' niman Arnón, hune' ha' niman ay yul desierto; hat ch'eltij ha' b'ay snajachil stx'otx' heb' naj ah Moab b'oj stx'otx' heb' naj amorreo. ¹⁴Yuxin ha' hune' tu' choche yala'iloj tzet tz'ib'nheb'ilkanoj yul hune' te' hum yet howal yet Komam Yahveh:

«Xonh ek' b'et konhob' Vaheb han, stx'otx'al Sufá; xonh ek' b'ay stz'unewal ha' ha' han, b'oj b'ay ha' niman Arnón.

¹⁵Xonh ek'paxtoj b'ay sti' hej tz'unew ch'apni masanta b'ay stx'otx'al Ar han,

kat yapni b'ay snajachil tx'otx' Moab», xhihayoj.

¹⁶Lawitu' x'elpax b'el yuh konhob' Israel sti' ha' niman Arnón, masanta b'et Beer^s b'ay ay hune' oq', b'ay xal Komam Yahveh tet ya' Moisés yinh hakti':

^s21:16 Beer Oq' chaliloj hune' tzoti' ti' yinh hebreo.

«Yamb'akoj sunil hawet konhob', haxkam xhwaha' ha' ha' yuk'u' han», xhi Komam.

¹⁷ X'ok konhob' Israel tu' b'itnoj, xalni yinh hakti':
 «¡Ahojab'iloj worwon ha' ha' yul hune' oq' ti!
 ¡Yuh x'ahiloj worwon ha', chonh b'itni machnhe
 hanik'oj han!».

¹⁸ «Heb' ya' ijb'alom yinh konhob',
 ha' heb' ya' xk'ajnikanoj hune' oq' ti' yuh sk'ojocho;
 heb' ya' nimej yelapnojal yeh yul konhob',
 ha' heb' ya' kam xk'ajnikanoj hune' oq' ti',
 xnimejnhenkantoj heb' ya' yuh sk'ojocho», xhi hune'
 b'it tu'.

X'el heb' ya' israelita yul desierto tu', x'apni heb' ya' b'ay hune' lugar Matana sb'ih.

¹⁹ X'elpax heb' ya' b'et Matana tu', x'apni heb' ya' b'et Nahaliel. X'el heb' ya' b'et Nahaliel tu', x'apni heb' ya' b'et Bamot,

²⁰ X'el heb' ya' b'et Bamot tu', x'apni heb' ya' b'ay yak'alil sti' ha' ha' b'ay stx'otx'al Moab, masanta swi' hune' witz Pisga sb'ih, b'ay xahuh yil-laxtoj desierto.

X'i'wa konhob' Israel yinh ya' Sehón

²¹ Xatoj heb' ya' israelita hunq'ahan heb' naj chejab'lom yala' tet ya' Sehón, sreyal heb' naj amorreo, xalnitoj heb' ya' yinh hakti':

²² «Xhjoche ek'ojtoj b'ay hatx'otx' han. Matzet chal hak'ul, mach chonh ek'ojtoj b'ay hawuva tz'unb'il hawuh han b'oj mach hawa' xhjuk'u'atij yul hawoq' han. Chonh b'elwojik'toj b'ay hatx'otx' han, yaja' rinhan xhjutek'toj han», xhitoj heb' ya'.

²³ Yaja' mach xchak'tij ya' Sehón tu' heb' ya' israelita sat stx'otx'. Ha' tzet xuh ya', xyamb'akoj ya'

sunil yet konhob', yuh yeltij heb' naj schanoj heb' ya' israelita yinh howal yul desierto. Yet x'apni ya' b'et Jahaza, xanikoj ya' howal yinh Israel. ²⁴ Yaja' x'i'wa heb' ya' israelita yinh howal yinh heb' naj. Xetnhenkanoj heb' ya' sunil hej stx'otx' heb' naj. Ch'ichikantij tx'otx' b'ay ha' niman Arnón, masanta b'ay ha' niman Jaboc, yuh q'a' stxumlaxi, hat xhtanhk'okanoj tx'otx' b'ay snajachil stx'otx' heb' naj amonita, haxkam q'a' peb'iltoj stx'otx' heb' naj tu' yuh. ²⁵ Xetnhekanoj konhob' Israel tu' sunil skonhob' heb' naj amorreo, xkankanoj heb' ya' ehoj sat tx'otx'; tx'otx' Hesbón b'oj yaq'b'ilxa hej swayanhb'alil skonhob' heb' naj tu'. ²⁶ Hune' konhob' Hesbón tu', ha'tik'a skonhob' ya' Sehón sreyal heb' naj amorreo. Yalanhto tu', ya' Sehón ti' b'eynajtik'ak'oj ya' yinh howal yinh ya' rey yet Moab, xikaniloj ya' sunil stx'otx' ya' rey yet Moab tu' masanta b'ay ha' niman Arnón.

²⁷ Yuxin chal heb' naj ch'anihayoj poesía yet payxa tu' yinh hakti':

Titanhwej b'et tx'otx' Hesbón, b'ay skonhob' ya' Sehón.

Watx'ewejkanh speyab'il,
ak'nhewejiloj konhob' Hesbón tu' hunekxa.

²⁸ Haxkam b'et Hesbón skonhob' ya' Sehón tu',
hat-tak'a x'ichitij hune' q'a' q'a';
xnhusnikantoj q'a' tx'otx' Ar yet konhob' Moab,
b'oj heb' naj ijb'alom yinh Arnón.

²⁹ ¡Kaw tx'ixwob'al xach utelaxkanoj konhob'
Moab!

¡K'ajam skonhob'al hune' dios Quemós haweyi,
kaw suk sk'ul xach utelaxkanoj!

Tonhe t'anhankan hune' hadios tu', yet
 x'elkanojkanh heb' naj winaj,
 xtzab'laxkantoj heb' ix ix, yuh ya' Sehón sreyal
 heb' naj amorreo.

³⁰ Xjetakantoj sunil konhob' Hesbón tu' han,
 xtanhkaniloj Dibón masanta Nofa.

Hat-ta x'apnikanoj q'a' q'a' tu' b'et konhob'
 Medeba», xhi.

³¹ Haktu' xuh skankanoj heb' ya' israelita tu' ehoj
 b'ay stx'otx'tik'a heb' naj amorreo.

X'i'wa konhob' Israel yinh ya' Og

³² Xapaxtoj ya' Moisés haywanh heb' naj winaj yila'
 hune' konhob' Jazer sb'ih, haktu' xuh yetnhenpax
 heb' ya' israelita tu' hunq'ahan swayanhb'alil
 stx'otx'tik'a heb' naj amorreo, xinikaniltij heb' ya',
 heb' naj sat stx'otx'. ³³ Lawitu' xmeltzotoj heb' ya'
 b'ay sb'elal tx'otx' Basán. B'et tu' x'eltij ya' Og sreyal
 konhob' Basán b'oj sunil soldado yinh heb' ya', yuh
 yanikoj heb' naj howal yinh heb' ya' israelita b'et
 Edrei.

³⁴ Haktu' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Moisés:
 «Mach chach xiw tet ya' Og ti', hayin xhwaha'koj
 ya' b'oj skonhob' yul haq'ab' b'oj sunil soldado han.
 Haka'tik'a xawute ya' Sehón sreyal heb' naj amorreo
 aytik'a b'et Hesbón, haktik'apaxtu' chawute' ya' Og
 ti'», xhi Komam.

³⁵ Haktu' xuh spotx'nikantoj heb' ya' israelita
 ya' Og tu' b'oj yuninal. Xpotx'kantoj heb' ya' sunil
 soldado ya' Og tu' b'oj sunil anma ay yul skonhob'
 ya', xetnhenkanoj heb' ya' stx'otx' ya'.

Xawtetoj ya' Balac ya' Balaam

22 ¹ X'el b'el yuh heb' ya' israelita, x'apni heb' ya' b'ay stx'otx'al Moab, skawilal ha' Jordán, yetk'ulal konhob' Jericó.

² Yet xilni ya' Balac, sk'ahol ya' Zipor tzet xutekantoj heb' ya' israelita heb' naj amorreo, ³ xul niman xiwkilal yinh heb' naj ah Moab, x'ok-kanoj b'isk'ulal yuh heb' naj, haxkam tx'ihal sb'isil soldado heb' ya' israelita. ⁴ Haktu' xuh yalni heb' naj ah Moab tu' tet heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Madián, xalni heb' naj yinh hakti': «Chetnhe'kanoj heb' naj israelita ti' sunil kotx'otx' ti' han, haka'nhem chuh slonikantoj no' wakax te' nixhtej yaxla ch'im, haknhemtu' chonh yute'kantoj heb' naj han», xhi heb' naj.

Yet hune' tiempo tu', ya' Balac aykoj sreyaloj konhob' Moab.

⁵ Yuxin xawtetij ya', ya' Balaam sk'ahol ya' Beor ay b'et hune' konhob' Petor sb'ih, b'ay sti' ha' niman Éufrates b'ay stx'otx'al Amav. Xalnitoy ya' Balac tu' tet ya' Balaam yinh hakti':

«Ay hune' niman konhob' speto b'et Egipto, xax smajkantoj sunil tx'otx' tx'otx'; hat ayayoj heb' naj yetk'ulal hinkonhob' ti' han. ⁶ Ti'nanh xin, chin q'an tawet han ta chach tit hink'atanh han, kat hatz'akti'nhen hune' konhob' ti', haxkam q'a' ek'b'alto yip heb' naj hinsataj han. Wak'amta haktu' chuh wi'wahoj yinh heb' naj han, kat winojiltoj heb' naj yul konhob' ti' han. Wohtaj han ta maktik'a chatxahye, txahyeb'il chukanoj; maktik'a chatz'akti'nhe, tz'akti'nheb'il chukanoj hawuh», xhitoj ya'.

⁷ Haktu' xuh yinitoj heb' ya' ijb'alom yet konhob' Moab b'oj heb' ya' ijb'alom yet konhob' Madián ch'en melyuh, yuh stohlanoj heb' ya' hunq'ahan tz'akti' tu'. Yet x'apni heb' ya' sk'atanh ya' Balaam, xa'ni heb' ya' yab'ix ya' Balac tu'.

⁸ Xta'wi ya' Balaam tet heb' ya' ijb'alom:

—Kananhwej hune' aq'b'al ti' hink'atanh han, hekalto xhwala' teyet han tzet chala' Komam Yahveh wet han, xhi ya'.

Haktu' xuh skan heb' ya' ijb'alom tu' sk'atanh ya' Balaam hune' aq'b'al tu'.

⁹ Lawitu' xyenikanh sb'ah Komam Dios tet ya' Balaam, xq'amb'en Komam tet ya' yinh hakti':

—¿Tzet yeh hunq'ahan heb' naj winaj ayk'oj hak'atanh ti'?, xhi Komam.

¹⁰ Xta'wi ya' Balaam tet Komam Dios:

—Ya' Balac sk'ahol ya' Zipor sreyal konhob' Moab, ha' ya' x'anitij heb' ya', yuh ya'ni heb' ya' hune' ab'ix wet han: ¹¹ Hune' konhob' x'eltij b'et Egipto, kaw nimejalkanoj, xax smajkantoj sunil sat tx'otx' tx'otx'. Yuxin choche ya' Balac ta chin toh hintz'akti'nhe' hune' konhob' tu' han, wak'amta, haktu' chuh yi'wahoj ya' yinh hune' konhob' tu', kat yinojkaniltij ya' heb' naj yul konhob', xhi ya'.

¹² Haktu' xuh yalni Komam Dios tet ya' Balaam:

—Mach chach toj yinh heb' naj yuh hatz'akti'nhenoj hune' konhob' tu', haxkam txahyeb'il hune' konhob' tu' wuh han, xhi Komam.

¹³ Yet xsajb'iloj yinh hunxa tz'ayik, x'ah wanoj ya' Balaam, xalni ya' tet heb' ya' ijb'alom schejab'lom ya' Balac tu' yinh hakti':

—Mach sjeH Komam Yahveh ta chin toh teyinh han, yuxin paxanhwejtoj b'ay hetx'otx'al, xhi ya'.

¹⁴Haktu' xuh spaxtij heb' ya' ijb'alom ah Moab tu' b'ay ay ya' Balac, xalni heb' ya' tet ya':

—Mach sjetij ya' Balaam tu' jinh han, xhi heb' ya'.

¹⁵Lawitu' xanipaxtij ya' Balac tu' hune'xa majan heb' ya' ijb'alom yinh konhob' tu'; yaja' hunekti', q'a' ayxa yelapnoj yeh heb' ya' xatij ya' b'oj q'a' tx'ihalxa sb'isil heb' ya'. ¹⁶XtoH hune'xa majan heb' ya' ti' yilnoj ya' Balaam, xalni heb' ya' tet ya':

—Ya' Balac sk'ahol ya' Zipor xonh schejnitij jalnoj tawet han: “Chin q'an tawet han ta mach hojab' ninnoj tzet chach kachni hatit hin hawilnoj han. ¹⁷Kaw k'ul chuh wa'noj spaj tawet han, xhwaha' tzet-tik'a chaq'ana' wet han; yaja' hulanh hink'atanh han, kat hatz'akti'nhen hune' konhob' ti' wet han”, xhitij ya' tawet, xhi heb' ya'.

¹⁸Xta'wi ya' Balaam tet heb' ya' schejab'lom ya' Balac tu', xalni ya':

—Waxamkami cha' ya' Balac tu' sunil oro b'oj plata ay yul spalacio wet han, mach ch'ok sukal wuh han kat wunuj hunuj tzet tz'ulik han mato nimejal; mach chuh hinmanhk'on stzoti' Komam Yahveh hinDiosal han, xhi ya'. ¹⁹Yaja' kananhwej hink'atanh hune' aq'b'al ti' han, xhwila' han, tzet chala'pax Komam Yahveh wet hunekxa han, xhi ya'.

²⁰Xyenipaxkanh sb'ah Komam Dios tet ya' Balaam yinh hune' aq'b'alil tu', xalni Komam:

—Yuh xul hunq'ahan heb' naj ti' hach yiha'toj; ti'nanh xin, ahanh lemnahi, kat hatoh yinh heb' naj, hanhe tzet xhwala' tawet han, ha'nhe chawub', xhi Komam.

Ya' ángel b'oj no' ix burro yet ya' Balaam

²¹ Yinh hunxa tz'ayik, x'ah wanoj ya' Balaam, xanikoj ya' yijatz ni'an yix burro, xtoh ya' yinh heb' ya' ijb'alom yet konhob' Moab. ²² X'ahtoj ya' yib'anh no' ni'an yix burro tu', x'el b'el yuh ya' b'oj kawanhxa heb' naj schejab'lom ya' tzujan yinh. Xtit lemna chil Komam Dios yinh ya', haxkam xtoh ya' yinh heb' ya' ijb'alom tu'. Haktu' xuh yok yángel Komam Yahveh yul sb'eh ya' yuh smajchentoj sb'eh ya'.

²³ Yet xilni no' ni'an ix burro tu' ta aykanh yángel Komam Yahveh yiktajb'al b'eh b'oj ib'il hune' ch'en espada yuh, xshek'ni no' sb'eh, nanxa b'ay xka stoh no', x'ok ya' Balaam tu' saten-nojik'tij no', yuh swatx'enkoj sb'ah no' yul b'eh. ²⁴ Yaja' xwatx'ekanh sb'ah yángel Komam Yahveh yul hune' b'eh kaw lot'an, yiktajb'al kab' peyab' b'ay latz'b'ilkanh ch'en ch'en b'ay ayiktoj te' uva. ²⁵ Ha' yet xilni no' ni'an ix burro tu' yángel Komam Yahveh, xchilnikoj sb'ah no' yinh peyab', haktu' xuh sten-nikoj no' yoj ya' Balaam yinh peyab', xtit lemna chil ya', x'ichipaxkoj ya' saten no' hunekxa.

²⁶ Lawitu' xb'ab'ik'oj yángel Komam Yahveh yinh sat heb' ya', xwatx'enpaxkoj sb'ah ya' ángel tu' b'ay hune' b'eh kaw lot'an, b'ay mach chuh yek'toj no', haxkam kaw lot'an sq'axq'epal b'eh. ²⁷ Yet xilni no' ni'an ix burro tu' ya' ángel, x'aykanoj pajnoj no' sat tx'otx', matxa sjekanojkanh no' b'oj matxa chochekanoj no' b'elwoj. Haktu' xuh stitpax lemna chil ya' Balaam, x'ok ya' sma'nojkanh no', hune' k'ojoch chakantoj ya' yinh no'. ²⁸ Haktu' xuh ya'ni

Komam Yahveh tzotelojkanh no' ni'an ix burro tu', xalni no' tet ya' yinh hakti':

—¿Tzet hinmul tawet han, yuxin oxelxak'a el chin hahate han?, xhi no'.

²⁹Xta'wi ya' Balaam: Maytax x'ichi hawetlikoj winh han. Ta kaw ay hunuj ch'en espada ib'il wuh ti'nanh han, chach hinpotx'nakanoj han!, xhi ya'.

³⁰Xalnipax no' ni'an ix burro tu' tet ya' yinh hakti':
—¿Tom mach hin hawix burro hoj han xin? Haknhetik'ati' hach wijnik'oj han. ¿Tom ayxa hunekoj chach wute yinh hakti' han xin?, xhi no'.

—Machoj, xhi ya'.

³¹Lawitu' xshajnitoy Komam Yahveh sat ya' Balaam, xilni ya' yángel Komam Yahveh; linhankanh ya' ángel tu' yiktajb'al b'eh, ib'ilkanh hune' ch'en espada yuh ya'. Hatik'atu' x'ay jahnoj ya' Balaam, x'aykanoj spalanh ya' sat tx'otx'. ³²Xalni yángel Komam Yahveh tet ya':

—¿Tzet yuh oxelxa el chamaq' ni'an hawix burro ti'? ¿Tom mach chawila ta hayin xin ok yul hab'eh han, yunhe mach chach toh b'et Moab? Mach k'uluj hune' hab'eyb'al ti' wet han. ³³Ha' no' ni'an ix burro ti' xkolni haq'inal, ha' no' xin ilni han; oxel el xshek'iloj sb'ah no' yul hinb'eh han. Ta mach xshek'iloj sb'ah no' yul hinb'eh han, xax hach hinpotx'toj ti'nanh han, wal no' matzet xwute no' han, xhi ya'. ³⁴Haktu' xuh sta'wi ya' Balaam tet yángel Komam Yahveh, xalni ya':

—Xwakoj hinmul han. Mach wohtajoj han ta hach mach chin hachatoj han. Ti'nanh xin, chin paxtoj han ta mach chawoche chin toh han, xhi ya'.

³⁵ Haktu' xuh yalnipax yángel Komam Yahveh tet ya':

—As yinh heb' naj winaj tu', yaja' hanhe tzet chin cheja' hawala' han, ha'nhe chawala', xhi ya'.

Haktu' xuh stoh ya' Balaam yinh heb' ya' ijb'alom schejab'lom ya' Balac tu'.

Xtit ya' Balac schab' ya' Balaam

³⁶ Yet xab'en ya' Balac ta yapnojxa ya' Balaam sk'atanh ya', xtit ya' schanoj ya' b'ay hune' konhob' yet Moab ay sti' ha' Arnón, b'ay snajachil skonhob' ya'. ³⁷ Xalni ya' Balac tet ya' Balaam tu' yinh hakti':

—Hayin xach wawtetij han, ¿tzet yuh mach xajetij yet xach wawtentij han? ¿Xim ek' yinh hanab'al ta matzet xhwaha' tawet han?, xhi ya'.

³⁸ Xta'wi ya' Balaam tet ya' Balac, xalni ya':

—Ilk'anab'i, xin hul hach wila' han. Yaja' mach yuluj hinwi' xhwiha'tij tzet ch'elojtij yul hin ti' han; ha' Komam Dios ch'alnoj wet hej tzoti' xhwala' han, xhi ya'.

³⁹ Haktu' xuh stoh ya' Balaam yinh ya' Balac b'et Quiriat-huzot. ⁴⁰ Xa'ni potx'laxoj ya' Balac tu' no' wakax b'oj no' kaneluh, xanitoj ya' no' tet ya' Balaam b'oj tet heb' naj schejab'lom ya' Balac tu' ay sk'atanh.

Xtxahye ya' Balaam konhob' Israel

⁴¹ Yinh hunxa tz'ayik, xitoj ya' Balac tu' ya' Balaam b'et Bamot-baal, b'ay xuh yilnitoj ya' hune' spartehal b'ay ch'ehayoj heb' ya' israelita.

23 ¹Xalni ya' Balaam tet ya' Balac tu' yinh hakti':
—Watx'ekanh hujeb'oj b'ay ch'ahtoj
xahanb'al wet han, kat hawinitij hujk'onhoj no' tzeh
wakax, yok hujk'onhoj no' winaj kaneluh, xhi ya'.

²Haktu' xuh syijyen ya' Balac tzet xal ya' Balaam,
xanihatoj heb' ya' hune' no' tzeh wakax yok hune'
no' winaj kaneluh yib'anh hunun b'ay ch'ahtoj
xahanb'al. ³Lawitu' xalni ya' Balaam tu' tet ya' Balac
yinh hakti':

—Kananhkanoj sk'atanh haxahanb'al ti', chin toh
wila' han ta chuluj Komam Yahveh hink'atanh han,
kat yalnoj YA' wet han tzet yetwanoj ay walnoj tawet
han, xhi ya'.

—Xtoh ya' b'ay hune' tajinh witz.

⁴B'et tu' xyekanh sb'ah Komam Dios tet ya' Balaam.
Ha' ya' Balaam tu' x'alni tet Komam Dios yinh hakti':

—Xin chej watx'elaxojkanh hujeb' b'ay ch'ahtoj
xahanb'al han, xwanihatoj hune' no' tzeh wakax yok
hune' winaj kaneluh yib'anh hunun b'ay ch'ahtoj
xahanb'al han, xhi ya'.

⁵Haktu' xuh yalni Komam Yahveh tet ya' Balaam
tzet yetwanoj ay yalni ya' tet ya' Balac: Xalni Komam
tet ya' yinh hakti':

—Ti'nanh xin, paxanhtoj b'ay ay ya' Balac, kat
hawalni tet ya' tzet xwal tawet ti' han, xhi Komam.

⁶Xpaxtij ya' Balaam tu' b'ay ay ya' Balac; hat
linhankanh ya' Balac tu' b'oj yaq'b'ilxa heb' naj yetb'i
ijb'alom yinh Moab tu' b'ay lanhan snhuslukantoj
sunil sxahanb'al ya' Balac. ⁷B'et tu' x'ichikoj ya'
Balaam tu' yalni yinh hakti':

«Xin ya' tij ya' Balac sreyal konhob' Moab han,

hata b'et witz yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik, b'et
Aram,

yuh hintz'akti'nhen heb' ya' israelita han.

Xalni ya' wet han ta xhwitij sunil hej stx'ojal
yib'anh skonhob' ya' Jacob han.

⁸ ¿Tzet k'anab' chuh hintz'akti'nhenoj mak mach
tz'akti'nheb'iloj yuh Komam Dios han?

¿Tzet k'anab' chuh winojtij hej stx'ojal yib'anh
mak txahyeb'il yuh Komam Yahveh han?

⁹ Yib'anh hunq'ahan ch'en ch'en nahat-ta yekanh
ti',

hat-ta xhwilaytoj hune' konhob' ti' han,

xhwilnihaytoj han ta kaw pohb'ililoj sb'ah hune'
konhob' ti' yuh yinh hunq'ahanxa konhob',

kaw nantik'a yeh hune' konhob' ti'.

¹⁰ ¿Maktaxka chuh sb'isni yik'al ya' Jacob ti'?

Haka' pojog, haktu' stx'ihalil yik'al ya'.

¿Maktaxka chuh sb'isni hunuj majan Israel ti'?

Hantam sk'ulal ta lahan chuh hinkam b'oj

hunq'ahan heb' naj winaj kaw tohol sb'eyb'al
ti' han,

waltu' lahan b'ay chin apni b'oj heb' naj han», xhi
ya'.

¹¹ Lawitu' xpohli ya' Balac tet ya' Balaam, xalni ya'
yinh hakti':

—¡Wak'a' chin hawute han! Yuh hatz'akti'nhen
heb' naj wenemigo han, yuxin xach witij han, lawitu'
nan tzet xawukanoj, ha' hatxahyen heb' naj ha'
xawupaxoj, xhi ya'.

¹² Xta'wi ya' Balaam tet ya' Balac, xalni ya':

—Xaxtik'a wal tawet han, ta hanhe tzet chala' Komam Yahveh wet han, hanhk'anhe ch'elajtij yul hinti' han, xhi ya'.

¹³ Xalnipax ya' Balac tet ya' Balaam:

—Chin q'an tawet han, ta chach topax winh b'ay hunujxa lugar han, machmi chawila' sunil heb' naj, yaja' chawila' hunuj majan heb' naj, b'et tu' chatz'akti'nhe' heb' naj wet han, xhi ya'.

¹⁴ Haktu' xuh yinitoj ya' Balac tu' ya' Balaam b'ay tx'otx' Zofim, hat-ta swi' witz Pisga. B'et tu' xwatx'epax ya' hujeb' b'ay ch'ahtoj xahanb'al, xanihatoj ya' hune' no' tzeh wakax yok hune' no' winaj kaneluh yib'anh hunun b'ay ch'ahtoj xahanb'al tu', yuh yok no' xahanb'alil.

¹⁵ Xalnipax ya' Balaam tet ya' Balac:

—Kananhkanoj sk'atanh b'ay lanhan snhuslaxtoj sunil haxahanb'al ti', wal hin han, chin toh wila' hinb'ah b'oj Komam Dios han, xhi ya'.

¹⁶ Haktu' xuh syenikanh sb'ah Komam Yahveh tet ya' Balaam, xalni Komam tet ya' tzet yetwanoj ay yalnoj ya':

«Meltzohanhpaxtoj sk'atanh ya' Balac, kat hawalnoj tet ya' tzet xwal tawet han», xhi Komam.

¹⁷ Haktu' xuh smeltzotoj ya' Balaam tu' sk'atanh ya' Balac. Hat linhankanh ya' Balac tu' b'oj heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Moab b'ay lanhan snhuslukantoj sxahanb'al ya' xakoj tu'. Lawitu' xq'amb'en ya' Balac tet ya' Balaam yinh hakti':

—¿Tzet xal Komam Yahveh tawet?, xhi ya'.

¹⁸ Haktu' xuh yalni ya' Balaam tu' hunq'ahan tzoti' ti':

Balac, sk'ahol ya' Sipor,

hajtoj hatxikin yinh tzet xhwala' ti' han.

¹⁹ Mach lahanoj Komam Dios b'oj anma;
mach xhleq'ti'wi YA', mach ch'ek' ek'on tzet chal
YA'.

Yet chalni Komam hunuj tzetet, chuh YA' hune'
tzetet tu'.

Yet sta'wenkoj Komam hunuj tzetet yib'anh,
chupax YA' hune' tzetet tu'.

²⁰ X'al-lax wet han ta yilal hintxahyen skonhob'
Komam Dios han;

ha' hune' tu' choche Komam Dios ta xhwuh han,
mach chuh wuni hunujxa nan tzetetal han.

²¹ Mach hunuj tzet stx'ojal ayiktoj yul swi' Komam
Dios yuni yinh yik'al ya' Jacob ti',
mach ninnoj hej stx'ojal choche Komam yinh sq'inal
konhob' Israel ti'.

Komam Yahveh sDiosal heb' ya',
ha' YA' aykoj yetb'ihoj heb' ya';
ha' YA' rey yekoj yinh heb' ya'.

²² Haka' yip no' xol-telajil wakax, haktu' yip
Komam,

xinihaltij YA' skonhob' ti' b'et Egipto.

²³ Mach hunuj kun xhk'ojikoj yinh skonhob' ya'
Jacob ti',

mach hunuj tz'akti' chuh sk'ojikoj yinh Israel ti'.

Ch'al-laxoj yinh ya' Jacob b'oj yinh Israel ti':

¡Ilwejk'anab' tzet xax yuh Komam Dios!

²⁴ Lahan hune' konhob' ti' b'oj hunuj no' b'alam
kaw ay yip,

itz'atnheb'ilxanatij sb'ah yuh,

kat spotx'nikamoj nixhtej noq' yuh yok yitahoj.

Maxhtik'a xewoj no',

masantotik'a ch'eloj yinh sk'ul no' sk'uxnujtuj
 nixhtej noq' tu',
 kat yuk'nujukantoj no' schik'il no' noq' spotx'o' tu'»,
 xhi ya'.

²⁵ Haktu' xuh yalnipax ya' Balac tet ya' Balaam:

—Ta mach chuh hatz'akti'nhen hune' konhob' ti',
 mach chaq'anpax txahyeb'al yib'anh, xhi ya'.

²⁶ Xta'wipax ya' Balaam, xalni ya':

—Yaja' xaxtik'a wal tawet han, ta sunil tzet choche
 Komam Yahveh ta xhwala' han, ha' yilal walni han,
 xhi ya'.

²⁷ Xalni ya' Balac tet ya' Balaam:

—Chin q'an tawet han ta chach toh winh han,
 chach wiha'toj b'ay hunujxa nan lugar han. Tita
 choche Komam Dios ta nantik'a hunujxa b'ay chuh
 hatz'akti'nhen konhob' Israel ti', xhi ya'.

²⁸ Haktu' xuh yinitoj ya' Balac tu' ya' Balaam b'ay
 hune' witz kaw nahat yekanh Peor sb'ih. Kaw hab'an
 yil-laxkanaytij desierto swi' hune' witz tu'.

²⁹ Lawitu' xalnipax ya' Balaam tet ya' Balac:

—Watx'ekanh hujeb'oj b'ay ch'ahtoj xahanb'al, kat
 hawatx'entij hujk'onhoj no' tzeh wakax wet han yok
 hujk'onhoj no' winaj kaneluh, xhi ya'.

³⁰ Haktu' xuh syijyen ya' Balac tzet xal ya' Balaam,
 xanikoj ya' hune' no' tzeh wakax yok hune' no' winaj
 kaneluh xahanb'alil yib'anh hunun b'ay ch'ahtoj
 xahanb'al tu'.

24 ¹ Yet xilni ya' Balaam ta kaw choche Komam
 Yahveh stxahye' konhob' Israel, matxa xtoh
 ya' sq'amb'e' haka'tik'a xute yinh sb'ab'elal b'oj yinh
 skayelal, palanxa xuh st'anhxitoj ya' yul desierto.

² Yet xt'anhxitoj ya' Balaam tu', xilnitoy ya' konhob'

Israel ch'ehayoj yul spat b'oj huntaj majan yik'al,
 x'apni Yespíritu Komam Dios yinh ya'. ³ X'ichikoj ya'
 yalni tzet xul tet, xalni ya' yinh hakti':

«Hayin Balaam hin ti' xhwal tzet xul wet han,
 hin sk'ahol ya' Beor han;
 hayin winaj hin kaw k'ul sajitoj sb'aq' hinsat han,
⁴ hayin xwab'e stzoti' Komam Dios han,
 wet xyeh Komam han,

YA' Shaddai Sunil Chuh Yuh;
 jahaninayoj han, yaja' hajantoj sb'aq' hinsat han:

⁵ ¡Telan sk'ulch'anil nixhtej hapat, Jacob!

¡Kaw k'ulch'ankanoj b'ay chach ehayoj Israel!

⁶ Lahan hach b'oj haka' snuq' ha' ha' xhch'ib'iloj,
 lahan hach b'oj haka' hej lob'ehal tz'unb'ilayoj yul
 peyab' ay sti' ha' niman;

haka' hej te' áloe^t tz'unb'ilayoj yuh Komam Yahveh
 sti' ha' ha',

haka' hej te' tzis ay sti' ha' ha',

haktu' sk'ulch'anil hex jilnikanayoj.

⁷ Xhmalojkaniloj ha' ha' yul heq'ab',
 mach xhmahlanojkanh ya' heyik'al.

Q'a' nimejalto herey sataj naj Agag,

q'a' nimej itzantajilto yeh smay hereyal.

⁸ Komam Dios x'inihaltij skonhob' b'et Egipto,
 yinh haka' yip no' xol-telajil wakax.

Konhob' Israel ti', lemb'ilnhe sk'uxaytoj hej
 konhob' enemigo yekoj yinh.

Sjanhnikan q'ahoj hej sb'ajil hej konhob' ch'a'ni
 howal yinh,

^t24:6 áloe Nimej te', te' ay sq'olal te' b'oj telan xuq'al sam te';
 ch'ilaxiloj hej perfume kaw xuq' sam yinh te'.

sq'axpon-nhenkanik'toj sflecha yul sb'ajil hej
konhob' tu'.

⁹ Ch'ay nhohna haka' no' b'alam,
spajb'atoj sb'ah haka' no' ix b'alam:
¿Mak k'anab' xhk'ojoj spitzk'anoj?
Tzet saq'al tet mak chach txahyenoj;
wal mak chach tz'akti'nhenoj, tz'akti'nheb'il
chub'kanoj», xhi ya'.

Xtanhk'o ya' Balaam stzoteli

¹⁰ Yuxin xtit lemna chil ya' Balac yinh ya' Balaam,
xpaq'ni ya' sq'ab' yuh showal, xalni ya' tet ya'
Balaam tu':

—Yuh hatz'akti'nhen wenemigo han yuxin xach
wawtetij han, yaja' oxel xak'a el, chatxahye heb' naj.

¹¹ Ti'nanh xin, as pax, paxanhto b'ay ayach. Xwal
han ta chach hintohla' han, yaja' mach sjeh Komam
Yahveh ta chach hintohla han, xhi ya'.

¹² Xta'wi ya' Balaam tet ya' Balac tu':

—¿Tom mach xwal tet heb' naj hachejab'lom
xawatoj wet han?, xhwalni han: ¹³ “Waxamkami
cha' ya' Balac tu' yatut nohnaj yinh plata b'oj oro
wet han, mach chuh hinmanhk'onoj schejb'anil
Komam Yahveh han, kat wunuj sk'ulal b'oj stx'ojal
chal wanma han; tzet-tik'a chala' Komam Yahveh
wet han, ha' xhwala' han, kinchi tet heb' naj han”.

¹⁴ Ti'nanh xin, chin toh b'ay hinkonhob' han; katah,
xhwala'kanoj tawet han tzet chub' hune' konhob' ti'
yinh hakonhob' yinh yahtoj tu', xhi ya'.

¹⁵ Haktu' xuh yichipaxkoj ya' Balaam tu' yalni tzet
xul tet, xalni ya':

«Hayin Balaam hin ti' chin tzotel han,

hin sk'ahol ya' Beor han;
 hayin winaj hin ti' xul tzoti' wet yinh sajsajil han.
 16 Hayin xwab'e stzoti' Komam Yahveh han,
 ha' Komam x'a'ni wohtajnhe' snab'al han,
 Komam Nimej Hitzantajil Yeyi,
 hayin xa' YA' wila' han, YA' Shaddai Sunil Chuh
 Yuh.

Xin ay nhohna han, yaja' hajanto sb'aq' hinsat han,
 kaw k'ul xuh wilni han.

17 Xhwil han, yaja' mataj ti'nanh chub';
 tz'utan hinsat yilni han, yaja' mach kawiloj yetij:
 Ch'ahoj hune' rey yinh ya' Jacob haka' stz'ilo
 tx'umel,

ch'ahoj hune' ya' rey yinh yik'al Israel ti',
 kat yetanojkantoj ya' tx'otx' Moab,
 b'oj sunil heb' naj yik'al ya' Set.

18 Chetnhe' ya' tx'otx' Edom,
 kat yetnhenojpax ya' tx'otx' Seir yenemigo;
 nimejtaj tzetet chub' konhob' Israel ti'.

19 Yinh ya' Jacob ti' ch'elojtoj naj ch'i'wahoj,
 kat yetanojkantoj naj tzet xhto kanoj yul konhob'
 tu'», xhi ya'.

20 Xilnipax ya' Balaam tu' konhob' Amalec,
 x'ichipaxkoj ya' yalni tzoti' xul tet, xalni ya':
 «Amalec, ha' hune' konhob' ti' swi'al xol hej niman
 konhob',
 yaja' ch'apnoj stz'ayikalil b'ay ch'etalaxojkantoj»,
 xhi ya'.

21 Yet xilnipax ya' skonhob' heb' naj yik'al ya' Caín,
 x'ichipaxkoj ya' yalni tzoti' xul tet, xalni ya':
 «Kaw kawxeb'ilkanoj b'ay ayexatoj,
 yib'anh ch'en nimejtaj ch'en ayatoj heyatut.

²² Yaja' chex etalaxojkantoj, yet chex yinojtoj konhob' Asiria schejab'lomoj», xhi ya'.

²³ Lawitu' x'ichipaxkoj ya' yalni tzoti' xul tet, xalni ya':

«¡Ay! ¿Mak xhkolchahoj, yet chunuj Komam Dios hunq'ahan tzetet ti'?

²⁴ Xhtij te' barco b'et Quitim, kat ya'laxoj ek'oj ya' yanma konhob' Asiria;

ch'a'laxojpax ek'oj ya' yanma skonhob' naj Heber; xhtanhojkaniloj naj yinh stohb'al q'inal», xhi ya'.

²⁵ Lawitu' x'ah wanoj ya' Balaam, xpaxtoj ya' yatut; hakpaxtu' ya' Balac, xpaxtoj ya' b'ay skonhob'.

Xakoj konhob' Israel smul

25 ¹ Yet hat ay heb' ya' israelita b'et Sitim, x'ichikoj heb' ya' yetantoj sb'ah yinh heb' ix ix ah Moab. ² Chakoj heb' ix ah Moab tu' sxahanb'al tet hej sdios, kat yawtentij heb' ix heb' ya' israelita, yunhe swa' heb' ya' b'oj heb' ix, kat shaq'en heb' ya' ichamta sdios heb' ix tu' yinh.

³ Haktu' xuh sub'cha heb' ya' yinh shaq'en hej dios. Lawitu' x'ichikoj heb' ya' shaq'en hune' dios Baal-peor sb'ih, yuxin xtit lemna chil Komam Yahveh yinh heb' ya'. ⁴ Xalni Komam Yahveh tet ya' Moisés:

«Itoj sunil heb' naj ijb'alom yet konhob' Israel, kat hat'unhb'ankanh heb' naj yinh hinsat yinh sajsajil han, haktu' chuh schewb'ojayoj hin-howal yib'anh heb' naj hawet konhob' ti' han», xhi Komam.

⁵ Haktu' xuh yalni ya' Moisés tu' tet heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel:

«Potx'wej sunil heb' naj xshaq'en ich dios Baal-peor ayiktoj yinh hunun heyik'al», xhi ya'.

⁶ Yet lanhan yoq' sunil heb' ya' israelita sti' te' Pat xikiltaj yeyi, x'okpaxapnoj hune' naj israelita, ib'il hune' ix ix ah Madián yuh, maxhtik'a ninoj xtx'ixwi naj syeni ix yinh sat ya' Moisés b'oj yinh sat yaq'b'ilxa heb' ya' israelita. ⁷ Yet xilni naj Finees sk'ahol ya' Eleazar, yihtxikin ya' Aarón sacerdote hune' tzetet tu', xshek'niloj sb'ah naj b'ay yamankoj heb' ya' israelita, xinitoj naj hune' lanza, ⁸ xtoh naj yinh taj naj israelita x'apni b'oj hune' ix ix tu', x'oktoj naj yul pat b'ay ayiktoj skawanhil, xanitoj naj lanza yul sk'ul naj israelita tu' b'oj ix ix tu'. Haktu' xuh stanhk'o hune' yab'il xpotx'nikantoj heb' ya' israelita. ⁹ 24 mil heb' ya' israelita tu' xkamtoj yuh yab'il.

¹⁰ Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam:

¹¹ «Naj Finees sk'ahol ya' Eleazar yihtxikin ya' Aarón sacerdote, ha' naj xchewnhenayoj hin-howal yinh heb' ya' israelita ti' han. X'ok naj sawenal, haka' wok sawenal han, yuxin mach xin tanhtzeloj heb' ya' israelita ti' han. ¹² Ti'nanh xin, al tet naj Finees tu' ta xhwakoj hune' lahk'ulal yet aq'ank'ulal hinxol b'oj naj han. ¹³ Xhwakank'oj hune' munil yet sacerdotahal tet naj b'oj tet yik'al yinh stohb'al q'inal han, haxkam x'ok naj sawenal, xtx'ahtx'e naj heb' ya' israelita yuh stanh smul heb' ya'», xhi Komam.

¹⁴ Zimri sb'ih naj winaj hun xuh skam b'oj ix ah Madián tu'; sk'ahol ya' Salu yeh naj, ijb'alom smam naj yinh heb' ya' yik'al ya' Simeón. ¹⁵ Wal ix ah Madián xkam tu', Cozbi sb'ih ix; skutz'in ya' Zur yeh ix, ijb'alom smam ix tu' yinh hune' familia yet Madián.

¹⁶ Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

¹⁷ «Aswej yinh howal yinh heb' naj ah Madián, kat hepotx'nikanoj heb' naj. ¹⁸ Haka'tik'a xute heb' naj yinihaytij hewi' yet xex sub'cha yuh heb' naj, xehaq'en sdios heb' naj Baal-peor. B'oj haka' xutepax ix Cozbi, ix yet konhob' heb' naj, ix skutz'in ya' ijb'alom yinh heb' naj ah Madián. Ix xpotx'lax yinh stz'ayikal yet ayayoj yab'il b'et Peor», xhi Komam.

X'ah sb'isil heb' ya' israelita yinh skayel

26 ¹ Yet xtanhk'okan niman yab'il xol heb' ya' israelita, xalnipax Komam Yahveh tet ya' Moisés b'oj tet ya' Eleazar sk'ahol ya' Aarón: ² «Iwejpaxkanh sb'isil sunil heb' ya' israelita yinh sfamilia smam smi', sunil heb' naj xahuh stoh yinh howal; ch'ichitij yinh heb' naj 20 hab'il sq'inal», xhi Komam.

³ Haktu' xuh stzotel ya' Moisés b'oj ya' Eleazar tet sunil heb' ya' israelita b'ay yak'alil tx'otx' Moab skawilal ha' Jordán, yetk'ulal konhob' Jericó, xalni heb' ya' tet heb' ya' yinh hakti':

⁴ «Cheyiha'kanh sb'isil sunil heb' ya' israelita, ch'ichohtij yinh heb' naj 20 hab'il sq'inal haka' xute Komam Yahveh yalni jet han», xhi heb' ya'.

Sb'isil heb' ya' israelita x'eltij b'et Egipto ha':

^{5–7} Heb' ya' yik'al ya' Rubén, ya' b'ab'el sk'ahol ya' Israel: 43 mil 730 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' xhb'ina yinh hunun majan sfamilia ha': Ya' Enoc, ya' Falú, ya' Hezrón b'oj ya' Carmi. ⁸ Ya' Eliab, ha' ya' yiptzilch'an sk'ahol ya' Falú. ⁹ Ya' Eliab ti', ay oxwanh sk'ahol ya': Ha' naj Nemuel, naj Datán b'oj naj Abiram.

Naj Datán ti' b'oj naj Abiram ti', aytik'akoj heb' naj stz'ajoj heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel; yaja' ha' hun heb' naj yinh ya' Coré yet xinikanh sb'ah heb' naj yinh ya' Moisés b'oj yinh ya' Aarón; xikanh sb'ah heb' naj yinh Komam Yahveh. ¹⁰ Yuxin xajtoj sb'ah tx'otx' tx'otx', xb'iq'laxkanaytoj heb' naj yuh tx'otx' b'oj ya' Coré; haktu' xuh skamkantoj hune' majan heb' naj tu'. 250 heb' naj xtz'akantoj yuh q'a' q'a'. Ha' hune' ti' x'ok-kanoj skachb'aniloj tet yaq'b'ilxa heb' ya' israelita. ¹¹ Yaja' wal heb' naj sk'ahol ya' Coré, mach xkam heb' naj.

¹²⁻¹⁴ Heb' ya' yik'al ya' Simeón: 22 mil 200 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' Simeón xhb'ina yinh hunun majan sfamilia ha': Ya' Nemuel, ya' Jamín, ya' Jaquín, ya' Zera b'oj ya' Saúl.

¹⁵⁻¹⁸ Heb' ya' yik'al ya' Gad: 40 mil 500 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' xhb'ina yinh hunun majan sfamilia ha': Ya' Zefón, ya' Hagui, ya' Suni, ya' Ozni, ya' Eri, ya' Arod b'oj ya' Areli.

¹⁹⁻²² Heb' ya' yik'al ya' Judá: 76 mil 500 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' Judá xhb'ina yinh hunun majan sfamilia ha': Ya' Sela, ya' Fares b'oj ya' Zera. Sk'ahol ya' Fares ha': Ya' Hezrón, ya' Hamul. Wal kawanh heb' naj sk'ahol ya' Judá: naj Er b'oj naj Onán, hat kamnaj heb' naj b'et tx'otx' Canaán.

²³⁻²⁵ Heb' ya' yik'al ya' Isacar yinh hej sfamilia: 64 mil 300 heb' ya'. Sb'ih heb' ya' sk'ahol ya' xhb'ina yinh hunun majan yik'al ha': Ya' Tola, ya' Fúa, ya' Jasub b'oj ya' Simrón.

²⁶⁻²⁷ Heb' ya' yik'al ya' Zabulón yinh hej sfamilia: 60 mil 500 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' xhb'ina yinh

hunun majan yik'al ha': Ya' Sered, ya' Elón b'oj ya' Jahleel.

²⁸⁻³⁴ Heb' ya' sk'ahol ya' José yinh hej sfamilia, ya' Manasés b'oj ya' Efraín. 52 mil 700 heb' ya' yinh yik'al ya' Manasés. Heb' ya' xhb'ina sb'ih yinh hunun majan yik'al heb' ya' ti', ha': Ya' Maquir sk'ahol ya' Manasés, ya' Galaad sk'ahol ya' Maquir. Sb'ih hunun majan heb' ya' titnaj yinh sfamilia ya' Maquir b'oj yinh sfamilia ya' Galaad, ha': Ya' Jezer, ya' Helec, ya' Asriel, ya' Siquem, ya' Semida b'oj ya' Hefer. Ya' Zelofehad sk'ahol ya' Hefer, mach sk'ahol ya', skutz'in-nhe ya' ayah. Sb'ih heb' ix skutz'in ya', ha': Ix Maala, ix Noa, ix Hogla, ix Milca b'oj ix Tirsa.

³⁵⁻³⁷ Heb' ya' yik'al ya' Efraín yinh hej sfamilia: 32 mil 500 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' xhb'ina yinh hunun majan sfamilia, ha': Ya' Sutela, ya' Bequer, ya' Tahán. Ya' Sutela ti', ay hune' sk'ahol ya' xhb'inakanh yik'al, ha' ya' Erán. Yik'al ya' José yeh sunil heb' ya' ti'.

³⁸⁻⁴¹ Heb' ya' yik'al ya' Benjamín yinh hej sfamilia: 45 mil 600 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' Benjamín xhb'ina sb'ih yinh hunun majan sfamilia, ha': Ya' Bela, ya' Asbel, ya' Ahiram, ya' Sufam b'oj ya' Hufam. Heb' ya' sk'ahol ya' Bela xhb'ina sb'ih yinh sfamilia, ha': ya' Ard b'oj ya' Naamán.

⁴²⁻⁴³ Heb' ya' yik'al ya' Dan yinh hej sfamilia: 64 mil 400 heb' ya'. Ya' xhb'ina sb'ih yinh sfamilia, ha' ya' Súham.

⁴⁴⁻⁴⁷ Heb' ya' yik'al ya' Aser yinh hej sfamilia: 53 mil 400 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' xhb'ina yinh hunun majan sfamilia, ha': Ya' Imna, ya' Isúi b'oj ya' Bería. Heb' ya' sk'ahol ya' Bería xhb'ina sfamilia, ha':

Ya' Heber b'oj ya' Malquiel. Ya' Aser ti', ay hune' skutz'in ya' Sera sb'ih.

⁴⁸⁻⁵⁰ Heb' ya' yik'al ya' Neftalí yinh hej sfamilia: 45 mil 400 heb' ya'. Sb'ih sk'ahol ya' Neftalí xhb'ina yinh hunun majan sfamilia, ha': Ya' Jahzeel, ya' Guni, ya' Jezer b'oj ya' Silem.

⁵¹ Yuxin 601 mil 730 heb' ya' israelita tu' yinh sunil.

Tzet xuh spohlaxayoj tx'otx' tx'otx'

⁵² Lawitu' xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam:

⁵³ «Chapoho'kanh tx'otx' tx'otx' xol hunq'ahan ik'ale ti', yunhe yi'noj stx'otx'. Haka'tik'a sb'isil yik'al heb' ya' x'ilaxkanh, haktu' chawute' hapohnojayoj tx'otx' yinh heb' ya'. ⁵⁴⁻⁵⁶ Heb' ya' q'a' tx'ihal yik'al, q'a' tx'ihalto stx'otx' heb' ya' chawaha'; heb' ya' ninch'an yik'al, q'a' ninch'anto stx'otx' heb' ya' chawaha'. Haka'tik'a sb'isil sb'ih heb' ya' x'ilaxkanh, haktu' stx'otx' hunun ik'ale chawaha'. Ch'a'laxoj sortear b'ay tu' yetk'ulal xhkanoj stx'otx' heb' ya' tx'ihal yik'al b'oj heb' ya' ninch'an yik'al. Haka'tik'a stxolil yik'al heb' ya', haktu' chuh spohlaxojayoj tx'otx' yinh heb' ya'», xhi Komam.

Sb'isil heb' ya' yik'al ya' Leví

⁵⁷ Heb' ya' sk'ahol ya' Leví xhb'ina sfamilia ha': Ya' Gersón, ya' Coat b'oj ya' Merari. ⁵⁸ Heb' ya' yihtxikin ya' Leví xhb'ina sb'ih sfamilia, ha': Ya' Libni, ya' Hebrón, ya' Mahli, ya' Musi b'oj ya' Coré; ha' heb' ya' ti' yik'al ya' Leví.

Ya' Coat ti', ha' ya' smam ya' Amram. ⁵⁹ Jocabed sb'ih yixal ya' Amram ti', yik'al ya' Leví yeh ya'. Yet hat-to ay yik'al ya' Leví ti' b'et Egipto, ha' tu' xpitzk'a ya' Jocabed. Yuxin ya' Amram b'oj ya' Jocabed ti', ha' heb' ya' smam smi' ya' Aarón, ya' Moisés b'oj ya' María. ⁶⁰ Heb' ya' sk'ahol ya' Aarón ti': ha' ya' Nadab, ya' Abiú, ya' Eleazar b'oj ya' Itamar. ⁶¹ Yaja' ya' Nadab b'oj ya' Abiú ti', xkamtoj heb' ya', yet xanikoj heb' ya' hune' q'a' q'a' mach yetwanoj ay yanikoj xahanb'alil tet Komam Yahveh. ⁶² Sunil heb' ya' yik'al ya' Leví ch'ichitij sq'inal yinh hune' x'ahaw, 23 mil heb' ya' yinh sunil. Mach xb'islax heb' ya' ti' xol yaq'b'ilxa heb' ya' israelita, haxkam mach stx'otx' heb' ya' xi' xol heb' ya' yet konhob' tu'.

⁶³ Ha' ti' sb'isil sunil heb' ya' israelita xb'is ya' Moisés b'oj ya' Eleazar sacerdote yet hat ay heb' ya' b'ay yak'alil tx'otx' Moab, skawilal ha' Jordán, yetk'ulal konhob' Jericó. ⁶⁴ Yet x'ilaxkanh sb'isil heb' ya' ti', mach hunuj heb' ya' xaxtik'a sb'is ya' Moisés b'oj ya' Aarón yul desierto Sinaí xto aypax sb'ih. ⁶⁵ Haxkam ha' Komam Yahveh x'alni ta xhkamojtoj sunil heb' ya' tu' yul desierto yuh smul heb' ya' xakoj tet Komam Yahveh. Haxanhe ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone b'oj ya' Josué sk'ahol ya' Nun, hanhk'axanhe heb' ya' mach xkamtoj yet tu'.

Heb' ix skutz'in ya' Zelofehad

27 ¹ Yinh yik'al ya' Manasés, ay hune' ya' winaj Zelofehad sb'ih. Hat titnaj yik'al ya' yinh ya' Hefer, ya' Galaad, ya' Maquir, ya' Manasés b'oj ya' José. Ay howanh skutz'in ya' Zelofehad ti': ix Maala, ix Noa, ix Hogla, ix Milca b'oj ix Tirsa. ² Heb'

ix howanh snoh sb'ah ti', xtoh heb' ix b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, yuh yalni heb' ix tet ya' Moisés, tet ya' Eleazar sacerdote b'oj tet sunil heb' ya' ijb'alom yinh konhob': ³ «Hayonh ti' han, xkamtoj komam yul desierto han; mach hunuj xuh skamtoj ya' b'oj heb' ya' xkam yinh ya' Coré, heb' ya' x'anikoj smul tet Komam Yahveh. Xakoj ya' smul schukil, yuxin xkamtoj ya', lawitu' mach hunuj yuninal ya' winaj xakanoj. ⁴ Mach yetoj ayah ta yuh mach yuninal komam winaj xakanoj han, kat sk'ayojkanayoj sb'ih ya' xol yuxhtaj. Yuxin xhkoq'an teyet han, ta cheya' hunuj majan tx'otx' tx'otx' jet han, yuh jehojayoj xol heb' ya' yuxhtaj komam ti' han», xhi heb' ix.

⁵ Haktu' xuh stoh ya' Moisés sq'amb'enoj tet Komam Yahveh yib'anhiloj hune' tzetet ti': ⁶ Xta'wi Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam: ⁷ «Kaw st'inhanil hune' tzet chal heb' ix ti'. Chawaha' hunuj majan stx'otx' heb' ix xol stx'otx' heb' naj yuxhtaj smam, haxkam ha' stx'otx' smam heb' ix, ha' ch'ek'ojkantoj tet heb' ix.

⁸ »Lawitu' kat hawalnoj pax tet heb' ya' yaq'b'ilxa hawet konhob' tu' yinh hakti': «Yet xhkamtoj hunuj ya' mame mach hunuj yuninal winaj chakanoj; sunil hej tzet ay ya', tet skutz'in ya' xhkanojkanoj sunil. ⁹ Ta mach skutz'in ya', tet yuxhtaj ya' xhkanojkanoj tzet ayah. ¹⁰ Ta machpax yuxhtaj ya', tet yuxhtaj smam ya' xhkanojkanoj tzet ayah. ¹¹ Yaja' ta machpax yuxhtaj smam ya', tet hunuj mak sfamiliato ya', ha' tet xhkanojkanoj tzet ay ya'»», xhi Komam.

X'ok ya' Josué shemb'aloj ya' Moisés

¹² Xalnipax Komam Yahveh tet ya' Moisés:

—Ahanhtoj b'ay q'eb'tajlaj Abarim, b'et tu' chawila'toj stx'otx' hawet konhob' xax wa' han.

¹³ Lawi hawilnojtoj tx'otx' tx'otx' tu', kat hakamoj, yunhe hawapnoj sk'atanh hawichmam, haka'tik'a xuh yapni ya' hawuxhtaj Aarón sk'atanh heb' ya'.

¹⁴ Haxkam xemanhk'o tzet xwal yul desierto Zin han, yet x'ah yaw heyet konhob' winh han. Mach xeyakoj hinmay yinh sat heyet konhob' tu' han yet xq'an-ni ha' ha' yuk'u' teyet», xhi Komam.

Hunq'ahan ha' ha' Meriba tu', hat ay ha' b'et Cades yul desierto Zin.

¹⁵ Haktu' xuh sta'wi ya' Moisés tet Komam Yahveh, xalni ya':

¹⁶⁻¹⁷ —Dios Mamin Yahveh, hach chawa' sq'inal sunil anma. Say hunuj naj ijb'alom yinh hakonhob' ti', haximwal ha' naj xhb'eytzenoj hakonhob' ti' yinh sunil tzetet, yunhe mach xhtinhchalaxojkanoj haka' no' kaneluh mach mak xhtanheni, xhi ya'.

¹⁸ Xalnipax Komam Yahveh tet ya':

—Awtetij ya' Josué sk'ahol ya' Nun, haxkam ha' ya' tu' aykoj espíritu yinh. Chawaha'koj haq'ab' yib'anh ya', ¹⁹ kat hawinojtoj ya' sk'atanh ya' Eleazar sacerdote b'oj yinh sat sunil konhob'. Yinh sat sunil konhob' tu' chawaha'k'toj hune' munil tu' yul sq'ab' ya'. ²⁰ Chawaha'k'toj ninnoj hamay tu' tet ya', yunhe syijyennoj sunil hawet konhob' tu' tzet chala' ya'.

²¹ Xhtoj ya' Josué tu' sk'atanh ya' Eleazar sacerdote, ya' Eleazar tu' xhq'amb'enoj yinh ch'en Urim wet

han, tzet yetwanoj ay yunuj ya' Josué tu'. Ya' Josué tu' ch'a'noj schejb'anil heb' ya' israelita yinh sunil tzet chub', xhi Komam.

²²Haktu' xuh syijyen ya' Moisés yuni sunil tzet xal Komam Yahveh. Xitoj ya', ya' Josué tu' yinh sat ya' Eleazar sacerdote b'oj yinh sat sunil konhob' Israel. ²³Xakoj ya' Moisés tu' sq'ab' yib'anh ya' Josué tu', xchanikanoj ya' smunil haka'tik'a xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés.

Ofrenda ch'a'lax hunun tz'ayik

28 ¹Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

²«Al tet heb' ya' israelita, ta yilal yinojtij heb' ya' ixim pan yinh stiepmahal b'oj hej ofrenda xhnhuslax xahanb'alil wet han; ha' hune' ofrenda tu' kaw xuq' sam ch'ahiloj wet han.

³»Kat hawalnoj pax tet heb' ya', ta yilal yinojtij heb' ya' kak'onhoj no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal wet han, yilal tz'ajanlahan yeh no' chiha'tij heb' ya'. Hunun tz'ayik snhusnujtuj heb' ya' sunil no' xahanb'alil wet han. ⁴Hune' no' tzeh kaneluh ch'alaxojkoj xahanb'alil wet yinh sahk'alil han, yok hune'xa no' yinh sk'ejb'alil. ⁵Cheyiha'paxtij kanheb' libra ixim kok'la harina wet han, somb'il b'oj hune' litro te' aceite yet te' olivo. ⁶Ha' hune' xahanb'al tu' kaw xhwoche han ta xhnhuslaxojkantoj sunil wet xahanb'alil hunun tz'ayik han, haka' hunuj ofrenda xhnhuslax wet hayin Yahveh hin ti' han, walnajtik'a teyete b'et witz Sinaí han. ⁷Cheyiha'tij hune' litro k'ul-la vino wet yinh hunun no' tzeh kaneluh han, kat hehamnojatoj vino tu' yib'anh b'ay lugar

xikiltaj yeyi, haktu' chuh heyanojkoj hinmay han. ⁸Wal hunxa no' tzeh kaneluh tu', cheyaha'koj no' xahanb'alil wet yinh sk'ejb'alil han b'oj ixim tajinh ofrenda b'oj vino. Haka' chuh heyanoj hej ofrenda wet yinh sahk'alil han, hakpaxtu' chuh heyanoj hune' xahanb'al ti' wet han. Ha' hune' ofrenda xhnhuslax ti' kaw xuq' sam ch'ahapnoj wet han.

Ofrenda ch'a'lax yinh sábado

⁹»Hunun sábado, ha' xewb'al tz'ayik, cheyaha'koj kak'onhoj no' kaneluh hune' hab'il sq'inal xahanb'alil wet han, yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha'koj wet tu' han. Hun chuh heyanojkoj no' xahanb'alil wet b'oj waxajeb' libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite han b'oj vino. ¹⁰Ha' hune' xahanb'al ti' xhnhuslaxojkantoj sunil wet han yet ch'ayojiloj hunun tz'ayik sábado xewb'al tz'ayik, nantik'a yepax xahanb'al xhnhuslaxojkantoj wet hunun tz'ayik han b'oj vino.

Ofrenda ch'a'lax hunun x'ahaw

¹¹»Yinh sb'ab'el tz'ayik yinh hunun x'ahaw, chenusu'kantoj kak'onhoj no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, hune' no' tzeh kaneluh, yok hujk'onh no' kaneluh hune' hab'il sq'inal tz'ajanlahan yeyi.

¹²Cheyaha' 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite yinh hunun no' tzeh wakax tu' wet han. Cheyaha' waxajeb' libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite yinh no' winaj kaneluh tu' wet han. ¹³Wal yinh hunun no' tzeh kaneluh, cheyaha' kanheb' libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te'

aceite wet han. Ha' hune' xahanb'al ti' xhwoche han ta chenusu'kantoj sunil wet han, kaw xuq' sam yahojapnoj wet han. ¹⁴ Wal vino cheyaha' ofrendahil wet han: Kab' litro vino cheyaha' wet yinh hunun no' tzeh wakax han, hune' litro yok yiktaj cheyaha' wet yinh no' winaj kaneluh han yok hune' litro vino cheyaha' wet yinh no' tzeh kaneluh han. Ha' hunq'ahan xahanb'al ti' cheyaha' wet yinh hunun x'ahaw yet hab'il han. ¹⁵ Nantik'a yeh xahanb'al chenusu'kantoj sunil wet hunun tz'ayik han b'oj vino ch'a'lax yinh xahanb'al tu'. Cheyaha'paxkoj hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule.

Q'inh Pascua

¹⁶ »Yet ch'apnoj tz'ayik 14 yinh sb'ab'el x'ahaw yinh hunun hab'il, kat heyek'tzenoj q'inh Pascua wet hayin Yahveh hin ti' han. ¹⁷ Yinh tz'ayik 15, yinhtik'a hune' x'ahaw tu', cheyek'tze'pax hune' niman q'inh; yulb'al hujeb' tz'ayik chelob' ixim pan machkoj sipk'ab'anil. ¹⁸ Yinh sb'ab'el tz'ayik yinh yichob'anil hune' q'inh tu', cheyamb'a' heb'ah, kat heyek'tzenoj hune' q'inh xikiltaj yeyi. Mach hunuj mak xhmunlahoj yinh hune' tz'ayik tu'. ¹⁹ Hej ofrenda chenusu'kantoj sunil wet han, ha': kak'onh no' tzeh wakax, hune' no' winaj kaneluh yok hujk'onh no' kaneluh hune' hab'il sq'inah; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han. ²⁰ Yinh hunun no' tzeh wakax tu', cheyaha' 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite ofrendahil wet han; yok waxajeb' libra ixim kok'la harina cheyaha' wet yinh no' winaj kaneluh han. ²¹ Wal yinh hunun

no' kaneluh tu', kanheb' libra ixim harina cheyaha' wet yinh no' han. ²² Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule, yunhe hetx'ahtx'enoj heb'ah kat hekanoj k'ulal yul hinsat hayin Yahveh hin ti' han. ²³ Ha' hunq'ahan ofrenda ti' cheyaha' wet han, nantik'a yepax hunq'ahan xahanb'al chenusu'kantoj wet hunun tz'ayik yinh sah'k'alil han. ²⁴ Hakti' chuh heya'noj xahanb'al wet han. Yulb'al hujeb' tz'ayik tu', yilal hunun tz'ayik heya'noj ofrenda xhnhuslax wet han, haxkam haktu' xahanb'al kaw xuq' sam xhwoche han ta cheya' wet hayin Yahveh hin ti' han: nantik'a yepax hej xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil wet hunun tz'ayik han b'oj vino ch'a'lax yinh xahanb'al wet han. ²⁵ Yet ch'apnoj shuj tz'ayik, cheyamb'a' heb'ah, kat heyek'tzenoj hune' q'inh xikiltaj yeyi; mach hunuj mak xhmunlahoj yinh hune' tz'ayik tu'.

Ofrenda yet b'ab'el sat tz'unub'

²⁶ »Yet cheyek'tzenoj hune' q'inh yet hej semana, cheyaha' ixim ak'la trigo sat hetz'unub' ofrendahil wet han. Yilal heyamb'anoj heb'ah yinh hune' tz'ayik tu' kat heyek'tzenoj hune' q'inh xikiltaj yeyi. Mach hunuj mak xhmunlahoj yinh hune' tz'ayik tu'. ²⁷ Chenusu'kantoj kak'onh no' tzeh wakax xahanb'alil kaw xuq' sam yahapnoj wet han, hune' no' winaj kaneluh, yok hujk'onh no' kaneluh hune' hab'il q'inal. ²⁸ Hej ofrenda ch'a'laxoj wet yinh hunun no' tzeh wakax tu' han, ha': 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite; yinh no' winaj kaneluh, waxajeb' libra ixim harina; ²⁹ wal yinh hunun no' tzeh kaneluh, kanheb' libra ixim

harina. ³⁰ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh wet xahanb'alil han, kat hex hintx'ahtx'enoj han, yuh heyokoj k'ulal yul hinsat han. ³¹ Hun chuh heya'noj sunil hunq'ahan xahanb'al ti' b'oj ofrenda yet vino wet han; nantik'a yepax xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han, hej tajinh ofrenda b'oj ofrenda yet vino. Yilal tz'ajanlahan yeh no' noq' cheyaha' wet tu' han».

Q'inh yet hej ch'en trompeta

29 ¹ »Yinh sb'ab'el tz'ayik yet shuj x'ahaw, cheyamb'a' heb'ah kat heyek'tzenoj hune' q'inh xikiltaj yeyi. Cheyoq'tze' ch'en trompeta yinh hune' tz'ayik tu', mach hunuj mak xhmunlahoj. ² Cheyaha'koj hune' no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, hune' xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil yinh kaw xuq' sam ch'ahiloj wet hayin Yahveh hin ti' han; yok hune' no' winaj kaneluh, yok hujk'onh no' kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han. ³ Cheyiha'tij 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite yinh no' tzeh wakax tu' wet han; yok waxajeb' libra ixim harina cheyiha'tij wet yinh no' winaj kaneluh han; ⁴ yok kanheb' libra ixim harina tu' cheyaha' wet yinh hunun no' tzeh kaneluh han. ⁵ Cheyiha'paxtij hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule, yuh hex hintx'ahtx'enoj han, kat heyokojkanoj k'ulal yul hinsat han. ⁶ Sunil xahanb'al xhnhuslaxojkantoj wet tu' han, tajinh ofrenda b'oj vino, nantik'a yeh yinh hej xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil wet hunun x'ahaw han b'oj yinh hunun tz'ayik. Haka' xhwute walni ti' han,

haktu' cheyute' henhusnuj wet yinh kaw xuq' sam hayin Yahveh hin ti' han.

Tz'ayik b'ay ch'a'lax nimank'ulal yinh mule

⁷ »Yinh lahunheb' tz'ayik yinhtik'a shuj x'ahaw tu', cheyamb'a' heb'ah kat heyek'tzenoj hune' q'inh xikiltaj yeyi. Cheyaha' ayuno sunilb'al hune' tz'ayik tu', mach hunuj munil cheyub'. ⁸ Cheyaha'koj hune' no' tzeh wakax xahanb'alil kaw xuq' sam ch'ahapnoj wet han, ha' hune' xahanb'al xnhhuslaxkantoj sunil. Cheyaha'pax hune' no' winaj kaneluh xahanb'alil wet han, yok hujk'onh no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han. ⁹ Cheyaha' 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite yinh no' tzeh wakax tu' wet han; waxajeb' libra ixim harina cheyaha' wet yinh no' winaj kaneluh han; ¹⁰ yok kanheb' libra ixim harina cheyaha' wet yinh hunun no' tzeh kaneluh han. ¹¹ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule; nantik'a yepax hej ofrenda cheyaha' wet yuh stanhoj mule han, hej xahanb'al xnhhuslaxkantoj sunil wet hunun tz'ayik han b'oj hej tajinh ofrenda b'oj vino.

Ofrenda ch'a'lax yinh sq'inh hej te' pat

(Nm. 29:12-39; Lv. 23:33-43; Dt. 16:13-17)

¹² Yinh tz'ayik 15 yinh shuj x'ahaw, cheyek'tze' hune' q'inh xikiltaj yeyi. Mach hunuj munil cheyub' yinh hune' tz'ayik tu'. Hujeb' tz'ayik steye' hune' q'inh tu' yuh heyanojkoj hinmay hayin Yahveh hin ti' han. ¹³ Yinh sb'ab'el tz'ayik q'inh tu', chenusu'kantoj sunil hune' xahanb'al haka' ofrenda

kaw xuq' sam ch'ahapnoj wet hayin Yahveh hin ti' han: 13 no' tzeh wakax cheyaha' wet han, kak'onh no' winaj kaneluh, yok 14 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han. ¹⁴⁻¹⁵ 12 libra ixim kok'la harina somb'il b'oj te' aceite cheyaha' wet yinh hunun no' tzeh wakax tu' han; waxajeb' libra ixim harina tu' cheyaha' wet yinh hunun no' winaj kaneluh han, yok kanheb' libra ixim harina tu' cheyaha' wet yinh hunun no' tzeh kaneluh han. ¹⁶ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han, yuh stanhoj mule, nantik'a yepax hej xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han b'oj hej tajinh ofrenda b'oj vino.

¹⁷ »Yinh skab' tz'ayik, cheyaha' 12 no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, kak'onh no' winaj kaneluh, yok 14 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han. ¹⁸ Cheyaha'pax ixim kok'la harina b'oj vino ofrendahil yinh no' tu' wet han. Haka'tik'a sb'isil no' tzeh wakax, no' winaj kaneluh b'oj no' tzeh kaneluh, haktu' smalil ixim harina cheyaha' wet han, haka' yalni chejb'anile. ¹⁹ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han, yuh stanhoj mule; nantik'a yepax hej xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet yinh hunun tz'ayik han, hej tajinh ofrenda b'oj vino.

²⁰ »Yinh syox tz'ayik, cheyaha' 11 no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, kak'onh no' winaj kaneluh, yok 14 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet han. ²¹ Haka'tik'a sb'isil no' tzeh wakax tu', no' winaj kaneluh b'oj no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, hakpaxtu' sb'isil

ofrenda yet ixim harina b'oj vino cheyaha' wet han, haka' yalni chejb'anile. ²² Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han, yuh stanhoj mule; nantik'a yepax hej xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han, hej tajinh ofrenda b'oj vino.

²³ »Yinh skanh tz'ayik, cheyaha' lahunhk'onh no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, kak'onh no' winaj kaneluh, yok 14 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han.

²⁴ Cheyaha' tajinh ofrenda b'oj vino ofrendahil yinh hej no' tzeh wakax tu' wet han, yinh hej no' winaj kaneluh b'oj yinh hej no' tzeh kaneluh; haka'tik'a smalil hej ofrenda ch'a'lax yinh hej sb'isil no' noq' tu', haktu' cheyaha' wet han, haka' yalni chejb'anile.

²⁵ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule; nantik'a yepax hej xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han, hej tajinh ofrenda b'oj vino.

²⁶ »Yinh sho' tz'ayik, cheyaha' b'alunhk'onh no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, kak'onh no' winaj kaneluh, yok 14 no' kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh no' cheyaha' wet tu' han.

²⁷ Cheyaha'pax ixim tajinh ofrenda b'oj vino wet han; haka'tik'a sb'isil no' tzeh wakax tu', no' winaj kaneluh b'oj no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, haktu' smalil hunq'ahan ofrenda cheyaha' wet tu' han, haka' yalni chejb'anile. ²⁸ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule; nantik'a yepax xahanb'al chenusu'kantoj sunil wet hunun tz'ayik han, tajinh ofrenda b'oj vino.

²⁹ »Yinh swaj tz'ayik, cheyaha' waxajk'onh no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, kak'onh no' winaj

kaneluh, yok 14 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh sunil no' cheyaha' wet tu' han. ³⁰ Haka'tik'a sb'isil no' tzeh wakax tu', no' winaj kaneluh b'oj no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, hakpaxtu' smalil ixim tajinh ofrenda b'oj vino cheyaha' wet han, haka' yalni chejb'anile. ³¹ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han, yuh stanhoj mule; nantik'a yepax xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han, tajinh ofrenda b'oj vino.

³² »Yinh shuj tz'ayik, cheyaha' hujk'onh no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, kak'onh no' winaj kaneluh, yok 14 no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh sunil no' cheyaha' wet tu' han. ³³ Cheyaha'pax ixim tajinh ofrenda b'oj vino yinh no' tu' wet han; haka'tik'a sb'isil no' tzeh wakax, no' winaj kaneluh b'oj no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, hakpaxtu' smalil ofrenda cheyaha' wet yinh no' han, haka' yalni chejb'anile.

³⁴ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han yuh stanhoj mule; nantik'a yepax xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han, ixim tajinh ofrenda b'oj vino.

³⁵ »Yinh swaxajeb' tz'ayik, cheyamb'a' heb'ah kat heyek'tzenoj hune' q'inh xikiltaj yeyi, mach hunuj munil cheyub' yinh hune' tz'ayik tu'. ³⁶ Cheyaha' hune' no' tzeh wakax xahanb'alil wet han, ha' hune' xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil yinh kaw xuq' sam ch'ahiloj wet han. Cheyaha'pax hune' no' winaj kaneluh wet han, yok hujk'onh no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal; yilal tz'ajanlahan yeh sunil no' cheyaha' wet tu' han. ³⁷ Cheyaha'pax ixim

tajinh ofrenda b'oj vino yinh no' tzeh wakax tu' wet han, yinh no' winaj kaneluh b'oj yinh no' tzeh kaneluh hune' hab'il sq'inal, haka' yalni chejb'anile.
³⁸ Cheyaha'pax hune' no' winaj kaplaxh xahanb'alil wet han, yuh stanhoj mule; nantik'a yepax xahanb'al xhnhuslaxojkantoj sunil wet hunun tz'ayik han, ixim tajinh ofrenda b'oj vino.

³⁹ »Ha' hunq'ahan xahanb'al ti' cheyaha' wet hayin Yahveh hin ti' han yet ch'ayojiloj stz'ayikalil heya'noj wet han; nantik'a yepax xahanb'al ta'web'ilkoj heyib'anh heya'noj wet han b'oj xahanb'al xhwayojtij yinh heyanna heya'noj, tom xahanb'al xhnhuslaxkantoj sunil cheyaha' wet han, mato hej ixim tajinh ofrenda b'oj vino, mato xahanb'al yet aq'ank'ulal», xhi Komam.

⁴⁰ Haktu' xuh yalni ya' Moisés sunil hej tzetet xaltij Komam Yahveh ti' tet heb' ya' israelita.

Yib'anhiløj tzet sta'wekoj heb' ix ix yib'anh

30 ¹ Xal ya' Moisés tet heb' ya' ijb'alom yinh hej yik'al heb' ya' israelita yinh hakti': «Xal Komam Yahveh wet han ta xhwal hunq'ahan tzetet ti' teyet han: ² Yet ay hunuj mak xhta'wenojkoj hunuj tzetet yib'anh, mato yet sta'wenojkoj yul sti' ta yilal yunuj hunuj tzetet, yilal yunuj tzet sta'wekoj yib'anh tu'.

³ »Yet ay hunuj ix q'opoh aytokoj yinh smam, xhta'wenojkoj hunuj tzetet yib'anh tet Komam Yahveh, kat yalnoj ix ta yilal yunuj ix, ⁴ kat yohtajnhenojiloj smam ix ta ay tzet xta'wekoj ix yib'anh, ta matzet chala' ya'; yinh haktu' chuh yunuj ix tzet xta'wekoj yib'anh. ⁵ Yaja' ta yet

chohtajnhenojiloj smam ix tu', kat mach sjeb' ya' ta chub' ix tzet xta'wekoj ix yib'anh tu'; yinh haktu', chaha' nimank'ulal Komam Yahveh yinh ix, haxkam ha' smam ix, ha' ya' mach sjeb ta chuh ix tzet xta'wekoj yib'anh tu'.

⁶»Yaja' ta ay hunuj ix ix xhta'wenkoj hunuj tzetet yib'anh mato tanhetik'a xta'wekoj ix yuni hunuj tzetet, lawitu' xhmohyi ix, ⁷kat yab'eniloj yichamil ix, yaja' mach ninoj tzet xal naj; yinh haktu', yilal yunuj ix tzet xta'wekoj yib'anh tu'. ⁸Yaja' ta yet xab'eniloj yichamil ix ta ay tzet ta'web'ilkoj yib'anh ix yuh, mach xsjeh naj ta chuh ix hej tzetet tanhetik'a xta'wekoj yib'anh tu'; yinh haktu' matxa chub' ix, chaha' nimank'ulal Komam Yahveh yinh ix.

⁹»Yaja' ta hunuj ix kamnajxa yichamil mato pohb'ilxatoj sb'ah b'oj yichamil xhta'wenojkoj hunuj tzetet yib'anh; yilal yunuj ix sunil tzet xta'wekoj yib'anh tu'.

¹⁰»Ta ay hunuj ix ix mohyinajxa b'oj ta hat ay ix yatut yichamil, kat sta'wenojkoj ix hunuj tzetet yib'anh, mato sta'we'koj ix yul sti' yunuj hunuj tzetet, ¹¹kat yohtajnheniloj yichamil ix, yaja' mach ninoj tzet xal naj; yinh haktu' yilal yunuj ix tzet xsta'wekoj yib'anh tu'. ¹²Yaja' ta yet chohtajnheniloj yichamil ix ta ay tzet ta'web'ilkoj yib'anh ix yuh, lawitu' mach sjeb naj ta chuh ix; matxa yilaloj yunuj ix tzetet tu', haxkam yichamil ix mach xsjeh ta chuh ix. Yuxin chaha' nimank'ulal Komam Yahveh yinh ix.

¹³»Naj ichamile, ha' naj chuh yalnoj ta chub' yixal naj tzet ta'web'ilkoj yib'anh yuh, ha'pax naj chuh yalnoj ta mach chub' ix tzet ta'web'ilkoj yib'anh ix yuh b'ay skacha' sb'ah yunuj. ¹⁴Yaja' ta ch'ek'to

tz'ayik, matzet chal yichamil ix tet; yinh haktu', lanhan yalni naj ta sjuh naj syijyen ix tzet ta'web'ilkoj yib'anh ix yuh. ¹⁵Yaja' ta xax ek'kantoj tz'ayik lawi yab'eniloj naj ichamile tu', kat yalnikanh naj ta matxa chuh syijyen ix ixale tu' yuni tzet ta'web'ilkoj yib'anh ix yuh; yinh haktu', ha' naj ch'ijtzanoj yinh smul ix tu'», xhi Komam.

¹⁶Ha' hunq'ahan chejb'anile ti' xatij Komam Yahveh tet ya' Moisés, yib'anhiloj tzet chuh yinitoj sb'ah naj ichamile b'oj ix ixale; b'oj tzet chuh yinitoj sb'ah ya' mame b'oj skutz'in aytokoj yinh.

Konhob' Israel b'oj konhob' Madián

31 ¹Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ²«Yalanhto maxhto chach kamtoj, yilal hapajtzenkanoj tet heb' naj ah Madián yinh sb'ih hawet konhob' Israel», xhi Komam.

³Haktu' xuh yalni ya' Moisés tet heb' ya' yet konhob':

—A'wej listohal haywanhoj heb' naj winaj, yuh hetoh yinh howal, kat hetoh hepajtzenoj tet heb' naj ah Madián yinh sb'ih Komam Yahveh. ⁴Cheyaha'toj mil heb' naj winaj k'ul yinh howal yinh hunun yik'al konhob' Israel, xhi ya'.

⁵Haktu' xuh sik'lelax hunun mil heb' naj winaj yinh hunun yik'al konhob' Israel, yuh stoh heb' naj yinh howal; yuxin 12 mil heb' naj tu' yinh sunil.

⁶Xanitoj ya' Moisés heb' naj yinh howal, xtoh ya' Fines sk'ahol ya' Eleazar sacerdote yinh heb' naj; ha' ya' Fines tu' x'initoj hej stzetal b'ay xikiltaj yeyi b'oj ha' ya' ch'oq'tzen hej ch'en trompeta yinh howal. ⁷Xpotx'kantoj heb' ya' tu' sunil heb' naj

winaj ah Madián, haka'tik'a xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés. ⁸ Lawitik'a spotx'nikantoj heb' ya' heb' naj tu', xpotx'nikantoj heb' ya' naj Evi, naj Requém, naj Zur, naj Hur b'oj naj Reba; ha' heb' naj howanh ti' sreyal konhob' Madián; xpotx'nipaxkantoj heb' ya', ya' Balaam, sk'ahol ya' Beor. ⁹ Xinikantij heb' ya' heb' ix ix ah Madián tu' b'oj nixhtej yunin, xinikaniloj heb' ya' hej snoq' heb' naj, hej swakax heb' naj b'oj sunil tzet ay heb' naj. ¹⁰ Xnhusnikantoj heb' ya' sunil skonhob' heb' naj, hej swayanhb'al heb' naj b'oj hej yatut heb' naj.

¹¹ Xikaniloj heb' ya' sunil hej anma b'oj sunil hej snoq' heb' naj; ¹² x'ilaxtoj hunq'ahan tu' yinh sat ya' Moisés, yinh sat ya' Eleazar sacerdote b'oj yinh sat sunil konhob' Israel, b'ay yak'alil tx'otx' Moab b'ay ch'ehayoj heb' ya' israelita tu', b'ay skawilal ha' Jordán, yetk'ulal Jericó.

¹³ Haktu' xuh yeltij ya' Moisés b'oj ya' Eleazar sacerdote b'oj sunil heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel tu' schanoj heb' ya' speto yinh howal tu' yinhtaj b'ay ch'ehayoj heb' ya' israelita. ¹⁴ Yaja' kaw xtit lemna chil ya' Moisés yinh heb' naj soldado swi'al yekoj yinh cienhal b'oj yinh smilal heb' naj soldado speto yinh howal. ¹⁵ Xq'amb'en ya' tet heb' naj yinh hakti':

«¿Tzet yuh mach xepotx'toj sunil heb' ix ix ti'?
¹⁶ Ha' heb' ix ti' x'ab'entoj tzet xal ya' Balaam, yet xsub'cha jet konhob' israelita ti' yuh heb' ix, x'ok-kanoj jet konhob' ti' shaq'enoj ich dios Baal-peor, xanikankoj heb' ya' smul tet Komam Yahveh. Yuxin xatij Komam Yahveh hune' niman yab'il yib'anh jet konhob'. ¹⁷ Ti'nanh xin, potx'wej

sunil heb' ix ix ayxa winaj ch'ek' yinh b'oj sunil nixhtej winaj unin. ¹⁸Wal heb' ix ix maxhto winaj ch'ek' yinh, mach chepotx'toj heb' ix, kanojab'kanoj heb' ix teyet.

¹⁹»Sunil heb' naj soldado xpotx'ni hunuj anma, mato xtzab'ni hunuj kamom, yilal skankanoj heb' naj hujeb' tz'ayik yinhtaj b'ay chonh ehayoj ti'; yinhto syox tz'ayik b'oj yinh shuj tz'ayik yilal stx'ahtx'enoj sb'ah heb' naj b'oj sunil anma xitij heb' naj ti'.

²⁰»Yilal hetx'ahtx'enojpax sunil xilq'ape, sunil tzetet watx'eb'il yinh no' tz'um, hej tzetet watx'eb'il yinh xil no' kaplaxh b'oj sunil tzetet watx'eb'il yinh te' te'», xhi ya'.

²¹Lawitu' xalni ya' Eleazar sacerdote tet sunil heb' naj soldado xb'eyk'oj yinh howal tu' yinh hakti':

«Hakti' yalni chejb'anile xatij Komam Yahveh tet ya' Moisés: ²²⁻²³Sunil ch'en oro, ch'en plata, ch'en bronce, ch'en hierro, ch'en estaño, ch'en plomo chuh yoktoj xol q'a' q'a'; yilal heyanojiktoj ch'en xol q'a' q'a', yunhe hetx'ahnoj ch'en, kat hetx'ahnoj pax ch'en yinh ha' ha' ch'oknikoj yuh stx'ahni hej tzetet kistal yetoj. Wal hej tzetet mach chuh yoktoj xol q'a' q'a', yinh-nhe ha' ha' tu' chetx'aha'. ²⁴Chetx'aha'pax xil heq'ap yinh shuj tz'ayik, haktu' chuh hetx'ahtx'enoj heb'ah, waltu' xahuh heyokojtoj b'ay chonh ehayoj», xhi ya' Eleazar tu'.

Xpohlaxayoj hej tzetet xi' heb' ya' yinh howal

²⁵Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

²⁶«Chab'isa' sunil hej tzetet b'oj sunil hej anma xeyiloj tet heb' naj ah Madián; xhkolwahoj ya'

Eleazar sacerdote b'oj heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel tawinh. ²⁷ Kab' majan chawute' hawitxq'anojajoj tzetet tu'; hune' majan chawaha' tet heb' naj soldado xb'eyk'oj yinh howal, yok hune'xa majan chawaha' tet yaq'b'ilxa anma. ²⁸ Yinh hune' majan chawaha' tet heb' naj soldado tu': yinh howeb' ciento heb' ix ix, chawaha' hune' ix wet han; yinh howeb' ciento no' wakax, chawaha' hune' no' wet han; hakpaxtu' yinh howeb'taj ciento no' cheh b'oj yinh howeb'taj ciento no' kaneluh. ²⁹ Chawaha'k'oj tzetet tu' tet ya' Eleazar sacerdote, haxa ya' ch'a'noj ofrendahil wet hayin Yahveh hin ti' han. ³⁰ Wal yinh hunxa majan chawaha' tet yaq'b'ilxa anma tu'; hej anma, no' buey, no' burro b'oj no' kaneluh, yinh sunil hej tzetet tu': yinh hunun 50 k'itan, chawiha'iloj hune', kat hawa'noj tet heb' ya' yik'al ya' Leví xhtanhen te' Pat xikiltaj yeyi», xhi Komam.

³¹ Haktu' xuh syijyen ya' Moisés b'oj ya' Eleazar sacerdote yuni sunil hej tzetet xal Komam Yahveh tet ya' Moisés.

³²⁻³⁵ Sunil hej tzet xkankanoj yinh sunil hej tzet x'el tet heb' naj tu': 675 mil no' kaneluh, 72 mil no' wakax, yok 61 mil no' burro yinh sunil. Wal heb' ix ix maxhto heb' naj winaj ch'ek' yinh: 32 mil heb' ix yinh sunil.

³⁶ Yinh hune' majan x'ek' tet heb' naj soldado tu': 337 mil 500 no' kaneluh yinh sunil. ³⁷ Yinh no' tu', x'a'lax 675 no' tet Komam Yahveh. ³⁸ No' wakax: 36 mil no' yinh sunil; 72 no' x'a'lax tet Komam Yahveh. ³⁹ No' burro: 30 mil 500 no' yinh sunil; x'a'lax 61 no' tet Komam Yahveh. ⁴⁰ Yinh heb' ix 16 mil; x'a'lax 32

heb' ix tet Komam Yahveh. ⁴¹ Hej ofrenda xpohlaxiloj yuh ya'lax tet Komam Yahveh, xak'oj ya' Moisés tet ya' Eleazar sacerdote, kaw haka'tik'a xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés.

⁴²⁻⁴⁶ Wal hunxa majan tzet x'a'lo tet konhob' Israel, hunq'ahan tzet xpohiloj ya' Moisés yinh hej tzet x'a'lo tet heb' naj soldado xb'eyk'oj yinh howal, ha': 337 mil 500 no' kaneluh, 36 mil no' wakax, 30 mil 500 no' burro, yok 16 mil heb' ix q'opoh.

⁴⁷ Yinh hune' majan tzetet x'a'lo tet heb' ya' israelita ti', xpohiloj ya' Moisés hune' no' noq' yinh hunun 50 no'; xpohnipaxiloj ya' hune' anma yinh hunun 50 anma; xanik'oj ya' hunq'ahan tu' tet heb' ya' yik'al ya' Leví xhtanhen te' Pat xikiltaj yeyi, haka' xute Komam Yahveh yalni tet ya' Moisés.

⁴⁸ Haktu' xuh stoh heb' naj x'ijb'ali yinh smilal b'oj cienhal heb' naj soldado sk'atanh ya' Moisés, ⁴⁹ xalni heb' naj tet ya' yinh hakti': «Hayonh honh hachejab'lom ti' han, xax kob'is heb' naj soldado aykoj yalanh kochejb'anil han, tz'ajan heb' naj sunil. ⁵⁰ Yuxin xhjitij hunq'ahan tzetet ofrendahil tet Komam Yahveh han: ch'en brazalete, ch'en pulsera, ch'en kolq'ab' b'oj ch'en ome; ha' hunq'ahan ti' xhja' stoholoj tet Komam Yahveh, haxkam xkolkanoj Komam koq'inal han», xhi heb' naj.

⁵¹ Xchak'oj ya' Moisés b'oj ya' Eleazar sacerdote sunil hej tzetet oro tu'. ⁵² Sunil ch'en oro xa' heb' naj ijb'alom yinh smilal b'oj cienhal heb' naj soldado tu': ek'b'al ni'an kanheb' quintal ch'en.

⁵³ Lapan xitij heb' naj soldado hej stzertet xi' yinh howal tu'. ⁵⁴ Haktu' xuh schanik'oj ya' Moisés b'oj ya' Eleazar sacerdote sunil hej tzetet oro xitij heb'

naj ijb'alom tu', xinitoj heb' ya' b'ay te' Pat xikiltaj yeyi, yunhe tonhetik'a snab'tij Komam Yahveh heb' ya' israelita.

Yik'al ya' Rubén b'oj yik'al ya' Gad

32 ¹Xpohchaloj snoq' heb' ya' yik'al ya' Rubén b'oj heb' ya' yik'al ya' Gad. Yet xilni heb' ya' ta kaw k'ul stx'otx'al tx'otx' Jazer b'oj tx'otx' Galaad yuh spohcha no' noq', ²xtoh heb' ya' yilnoj ya' Moisés, ya' Eleazar sacerdote b'oj heb' ya' ijb'alom yinh konhob', xalni heb' ya' tet heb' ya':

³⁻⁴—Ilwejk'anab' konhob' Atarot, Dibón, Jazer, Nimra, Hesbón, Eleale, Sebam, Nebo b'oj Beón; ha' hunq'ahan tx'otx' tx'otx' ti' xmajiloj Komam Yahveh yuh ya'ni Komam tx'otx' tet jet konhob' Israel ti'. Kaw k'ul sat hunq'ahan tx'otx' tx'otx' ti' yuh spohchah hej no' noq'; hayonh ti' han, kaw ay nixhtej konoq' han.

⁵Yuxin ta k'ul hawab'eni, a' hunq'ahan tx'otx' tx'otx' ti' jet han, wal tu' matxa chonh ek'ojtoj sq'axepal ha' Jordán han, xhi heb' naj.

⁶Xta'wi ya' Moisés tet heb' naj:

—¿Tom k'ul heyab'eni, ta hanhe jet konhob' ti' xhtoj yinh howal, kat hetz'onhb'anojkanoj heb'ah b'et ti'? ⁷¿Tzet yuh cheyiloj yinh sk'ul jet konhob' ti' stoh yetnhenoj tx'otx' tx'otx' alb'ilxa yuh Komam Yahveh ta chaha' Komam tet? ⁸Haktik'ati' xute hemam, yet xwanitoj heb' ya' yilnoj tx'otx' Cades-barnea han. ⁹X'apni heb' ya' masanta b'ay yak'alil sti' ha' Escol, xilni heb' ya' tx'otx', lawitu' xpaxtij heb' ya'. Yet xul heb' ya', xiniloj heb' ya' yinh sk'ul jet konhob' ti', yunhe matxa xhtoh heb'

ya' b'ay tx'otx' tx'otx' alb'ilxa yuh Komam Yahveh ta chetnhe' heb' ya'. ¹⁰ Yet hune' tz'ayikal tu', kaw xtit lemna chil Komam Yahveh yinh heb' ya', yuxin xta'wekankoj Komam yul sti', xalnikanoj Komam: ¹¹ Ta sunil heb' ya' ch'ichitij sq'inal yinh 20 hab'il, matxa yokb'altoj heb' ya' sat tx'otx' tx'otx' ta'web'ilkoj yib'anh Komam yuh ya'ni tet ya' Abraham, ya' Isaac b'oj tet ya' Jacob, haxkam mach xyijye heb' ya' schejb'anil Komam. ¹² Xalni Komam ta haxanhe ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone, yik'al ya' Cenaz b'oj ya' Josué sk'ahol ya' Nun, haxanhe heb' ya' ch'okojtoj sat tx'otx' tx'otx' tu', haxkam hanhe heb' ya' xyijyen schejb'anil Komam. ¹³ Kaw xtitkanoj lemna chil Komam Yahveh yinh jet konhob' ti', yuxin x'ek'kanayoj heb' ya' 40 hab'il yul desierto, masantotik'a xkamkantoj sunil heb' ya' xmanhk'on schejb'anil Komam Yahveh. ¹⁴ Hex ti', yuninal heb' ya' ahmul tu' heyeyi, cheyocephax heyub' tzet xuh hemam tu' heyalni, kat heya'nipax tij lemna chil Komam Yahveh yinh jet konhob' Israel ti' hunekxa. ¹⁵ Ta mach cheyocephax heyijye' schejb'anil Komam Yahveh, yuh hemul xhkanojpaxkanoj jet konhob' ti' yul desierto, kat skamojpaxkantoj heb' ya' sunil, xhi ya'.

¹⁶ Haktu' xuh sta'wi heb' naj tet ya' Moisés, xalni heb' naj:

—Xhjoche kowatx'e'kanh peyab' b'ay ch'oktoj nixhtej kokaneluh b'oj kowakax han, kat janipaxkanh yatut kofamilia han. ¹⁷ Yaja' xhjaha' listohal kob'ah han kat kotoj yinh howal han. Chonh b'ab'oj yinh sat yaq'b'ilxa jet konhob' israelita ti' han, masantotik'a xhjiha'kanik'toj heb' ya' b'ay stx'otx' han. Wal

juninal han, k'ul chukanoj yul skonhob', wal tu' matzet ch'utelaxoj yuh hej anma ay b'et ti'. ¹⁸ Yet ayxa stx'otx' yaq'b'ilxa jet konhob' israelita ti' han, kat-to kopaxojik'tij b'ay kotx'otx' ti' han. ¹⁹ Matxa kotx'otx' xhkoq'ana'ayoj sq'axepal ha' Jordán b'ay chiha' heb' ya' jet konhob' ti' stx'otx' han, haxkam hat xhjiha'nakanoj jet yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik b'ay ha' Jordán ti' han, xhi heb' naj.

²⁰ Xta'wipax ya' Moisés tet heb' naj:

—Ta cheyijye' heyunuj tzet xeyal ti', kat hetoj yinh howal yalanh schejb'anil Komam Yahveh. ²¹ Ta heyamanil ti' cheyaha' listohal heb'ah, yuh hetoj yinh howal tu'. Ta chex ek'ojtoj sq'axepal ha' Jordán yalanh schejb'anil Komam Yahveh, kat hekanokanoj b'et tu', masantotik'a ch'i'wahoj Komam yinh yenemigo; ²² kat yetnhenoj Komam tx'otx' tx'otx' tu', kat-to hepaxojik'tij b'ay hetx'otx' ti', haxkam hatotu' xhtanhk'ohoj hemunil yinh tzet yetwanoj ay heyunuj yinh sat Komam Yahveh b'oj yinh sat jet konhob' Israel ti'. Ta haktu' cheyute', cheyetnhe'kanoj hune' tx'otx' tx'otx' ti' yinh sat Komam Yahveh.

²³ Yaja' ta mach cheyub' hune' ti', kanojab'kan yul henab'al ta lanhan heyantikoj hemul tet Komam Yahveh. Ch'apnoj stz'ayikal b'ay chetanhtze' hemul tu'. ²⁴ Watx'ewejkanh yatut heyuninal tu' b'oj speyab'il nixhtej hekaneluh tu', yaja' yilal heyunuj tzet xeta'wekoj heyib'anh ti', xhi ya'.

²⁵ Xta'wi heb' naj yik'al ya' Gad b'oj heb' naj yik'al ya' Rubén tu' tet ya' Moisés, xalni heb' naj yinh hakti':

—Hayonh honh hachejab'lom ti' han, xhkoyijye' junuj sunil tzet xawal ti' han. ²⁶ Hej jixal han, nixhtej

juninal tz'ulikto han, nixhtej konoq' han, kokaneluh han, xhkanojkanoj b'et konhob' Galaad ti'. ²⁷ Wal honh, honh hachejab'lom ti' han, xhjaha' listohal kob'ah han, kat kotoj yinh howal yalanh schejb'anil Komam Yahveh han, haka' xawute hawalni jet han, xhi heb' naj.

²⁸ Haktu' xuh ya'ni ya' Moisés schejb'anil ya' Eleazar sacerdote, ya' Josué b'oj sunil heb' ya' ijb'alom yinh hunun yik'al konhob' Israel:

²⁹ Xalni ya':

—Ta listonheb'il sb'ah sunil heb' naj yik'al ya' Gad ti' yuh kat stoj heb' naj yinh howal b'oj heb' naj yik'al ya' Rubén ti', kat yek'ojtoj heb' naj teyinh sq'axepal ha' Jordán yalanh schejb'anil Komam Yahveh, masantotik'a cheyetnhe' tx'otx' tx'otx' tu', ta haktu' chute' heb' naj, cheyaha' tx'otx' Galaad tet heb' naj. ³⁰ Yaja' ta mach listonheb'iloj sb'ah heb' naj yuh yinh howal, kat yek'ojtoj heb' naj teyinh sq'axepal ha' ha' tu'; hat cheyaha' stx'otx' heb' naj hexol b'et Canaán, xhi ya'.

³¹ Xta'wi heb' naj yik'al ya' Gad b'oj heb' naj yik'al ya' Rubén:

—Xhkoyijye' junuj schejb'anil Komam Yahveh xa' jet ti' han. ³² Xhjaha' listohal kob'ah han yuh kotoj yinh howal han, kat jek'ojtoj sq'axepal ha' Jordán yalanh schejb'anil Komam Yahveh ti' han, yuh kotoj b'ay tx'otx' Canaán han. Yaja' hat xhjiha' kotx'otx' sq'axepal ha' Jordán ti' han, xhi heb' naj.

³³ Haktu' xuh ya'ni ya' Moisés tu' stx'otx' heb' naj yik'al ya' Gad, heb' naj yik'al ya' Rubén b'oj stx'otx' yiktaj yik'al ya' Manasés, tx'otx' yet-tik'a ya' Sehón sreyal heb' naj amorreo b'oj tx'otx' yet-tik'a ya' Og

sreyal Basán. Xa' ya' Moisés tu' sunil skonhob'al tx'otx' tet heb' naj.

³⁴ Heb' naj yik'al ya' Gad tu', xwatx'ekanh heb' naj hej konhob' Dibón, konhob' Atarot, konhob' Aroer, ³⁵ konhob' Atarot-sofán, konhob' Jazer, konhob' Jogbeha, ³⁶ konhob' Bet-nimra b'oj konhob' Bet-arán. Kaw k'ul xuh swatx'enkanh heb' naj hunq'ahan konhob' tu', xwatx'enpaxkanh heb' naj hej peyab' b'ay ch'oktoj skaneluh. ³⁷ Xwatx'epaxkanh heb' naj yik'al ya' Rubén tu', konhob' Hesbón, konhob' Eleale, konhob' Quiriataim, ³⁸ konhob' Nebo, konhob' Baal-meón b'oj konhob' Sibma. Xsheltoj heb' naj sb'ih hej konhob' xakanh tu', ak'xa sb'ih hej konhob' tu' xakoj heb' naj.

³⁹ Heb' naj yik'al ya' Maquir, sk'ahol ya' Manasés, xetnhekanoj heb' naj Galaad, xchejnikaniltij heb' naj, heb' naj amorreo sat tx'otx' tx'otx' tu'. ⁴⁰ Haktu' xuh ya'ni ya' Moisés tx'otx' Galaad tet heb' naj yik'al ya' Maquir, sk'ahol ya' Manasés, hat xkankanoj heb' naj sat tx'otx' tu'. ⁴¹ Haktu' xuh yetnhenpaxkanoj naj Jair yik'al ya' Manasés swayanhb'alil tx'otx' Galaad tu', xanikankoj naj Havot-jair sb'ihoj tx'otx'. ⁴² Haktik'apaxtu' xuh yetnhen naj Noba tx'otx' Kenat b'oj sunil swayanhb'alil tx'otx'; xanikankoj naj Noba sb'ihoj tx'otx', haka' sb'ih naj.

Hej lugar b'aytaj x'ek'le heb' ya' israelita

33 ¹ Ha' ti' stxolil tzet xuh sb'elwi konhob' Israel yet x'el b'et Egipto. Hun xuh sb'elwi heb' ya' b'oj hej soldado; yalanh schejb'anil ya' Moisés b'oj ya' Aarón xb'elwi heb' ya'. ² Yet chanikanoj heb' ya'

tx'otx' tx'otx' b'aytaj ch'ek'i, kat stz'ib'nhenkanayoj ya' Moisés sb'ih hunun tx'otx' tx'otx' tu', haka' yetij schejb'anil ya' yuh Komam Yahveh. Ha' ti' stxolil tzet xuh sb'elwi heb' ya':

³⁻⁴Yinh tz'ayik 15, yet sb'ab'el x'ahaw yet hab'il, yet yewihal yek' q'inh Pascua, x'el heb' ya' b'et tx'otx' Ramesés. Kaw ay smay xuh yeltij heb' ya', haxkam yinh sat sunil heb' naj egipcio xtit heb' ya', yet lanhan smujnitoj heb' naj, b'ab'el sk'ahol xiloj Komam Yahveh sq'inal. Ha' Komam x'uni st'inhanil yinh sdios heb' naj.

⁵Lawi yel heb' ya' b'et tx'otx' Ramesés tu', x'ehayoj heb' ya' b'et Sucot.

⁶X'el heb' ya' b'et Sucot, x'ehayoj heb' ya' b'et Etam, snajachil desierto.

⁷X'elpax heb' ya' b'et Etam tu', xtopax heb' ya' b'et Pi-hahirof aykoj yetk'ulal Baal-zefón, hat x'ehayoj heb' ya' skawilal Migdol.

⁸X'el heb' ya' b'et Pi-hahirof tu', xb'elwik'toj heb' ya' b'ay ha' Mar Rojo, x'apni heb' ya' yul desierto. Oxeb' tz'ayik xb'elwi heb' ya' yul desierto yet Etam, hat x'ehayoj heb' ya' b'et Mara.

⁹X'el heb' ya' b'et Mara tu', x'apni heb' ya' b'et Elim, b'ay ay 12 snuq' ha' ha', yok 70 petan yoj te' palma; b'et tu' x'ehayoj heb' ya'.

¹⁰X'elpax heb' ya' Elim tu', hat x'ehayoj heb' ya' sti' ha' Mar Rojo.

¹¹X'el heb' ya' sti' ha' Mar Rojo tu', hat x'ehayoj heb' ya' yul desierto yet Sin.

¹²X'elpax heb' ya' yul desierto yet Sin tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Dofca.

¹³ X'el heb' ya' b'et Dofca tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Alús.

¹⁴ X'elpax heb' ya' b'et Alús tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Refidim, b'ay mach ha' ha' xuk' anma.

¹⁵ X'el heb' ya' b'et Refidim tu', hat x'ehayoj heb' ya' yul desierto Sinaí.

¹⁶ X'elpax heb' ya' yul desierto Sinaí tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Kibrot-hataava.

¹⁷ X'elpax heb' ya' Kibrot-hataava tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Hazerot.

¹⁸ X'elpax heb' ya' Hazerot tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Ritma.

¹⁹ X'el heb' ya' b'et Ritma tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Rimón-peres.

²⁰ X'elpax heb' ya' Rimón-peres tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Libna.

²¹ X'el heb' ya' b'et Libna tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Rissa.

²² X'el heb' ya' b'et Rissa tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Ceelata.

²³ X'el heb' ya' Ceelata tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et witz Sefer.

²⁴ X'el heb' ya' b'et witz Sefer tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Harada.

²⁵ X'el heb' ya' b'et Harada tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Macelot.

²⁶ X'el heb' ya' b'et Macelot tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Tahat.

²⁷ X'el heb' ya' b'et Tahat tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Tara.

²⁸ X'el heb' ya' b'et Tara tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Mitca.

²⁹ X'el heb' ya' b'et Mitca tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Hasmona.

³⁰ X'el heb' ya' b'et Hasmona tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Moserot.

³¹ X'el heb' ya' b'et Moserot tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Bene-jaacán.

³² X'el heb' ya' b'et Bene-jaacán tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et witz Gidgad.

³³ X'el heb' ya' b'et witz Gidgad tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Jotbata.

³⁴ X'el heb' ya' b'et Jotbata tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Abrona.

³⁵ X'el heb' ya' b'et Abrona tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Ezión-geber.

³⁶ X'el heb' ya' b'et Ezión-geber tu', hat x'ehayoj heb' ya' yul desierto Zin, ha'tik'apax Cades.

³⁷ X'el heb' ya' b'et Cades tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et witz Hor, snajachil Edom.

³⁸ B'et swi' witz Hor tu', hat xchej Komam Yahveh ahojtoj ya' Aarón sacerdote; b'et tu' xkam ya' yinh sb'ab'el tz'ayik yet sho' x'ahaw, yet 40 hab'ilxa yeltij heb' ya' israelita b'et Egipto.

³⁹ 123 hab'ilxa ya' Aarón sacerdote, yet xkam ya' swi' witz Hor tu'.

⁴⁰ Ya' rey cananeo sreyal Arad, hat ch'ehayoj ya' b'et Neguev b'ay stx'otx'al Canaán, xab'ehiloy ya' ta yapnojxa heb' ya' israelita.

⁴¹ X'elpax heb' ya' israelita b'et witz Hor tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Zalmona.

⁴² X'el heb' ya' Zalmona tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Punón.

⁴³ X'el heb' ya' Punón tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Obot.

⁴⁴ X'el heb' ya' Obot tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Ije-abarim, snajachil Moab.

⁴⁵ X'el heb' ya' Ije-abarim tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Dibón-gad. ⁴⁶ X'el heb' ya' Dibón-gad tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'et Almón-diblataim.

⁴⁷ X'el heb' ya' Almón-diblataim tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'ay switzal Abarim, skawilal witz Nebo.

⁴⁸ X'el heb' ya' b'et switzal Abarim tu', hat x'ehayoj heb' ya' b'ay yak'alil Moab, skawilal ha' Jordán, yetk'ulal Jericó. ⁴⁹ Lawitu' hat x'ehayoj heb' ya' skawilal ha' Jordán, tx'otx' ch'ichitij Bet-jesimot, masanta Abel-sitim, b'ay yak'alil Moab.

Xpohlaxayoj tx'otx' Canaán

⁵⁰ B'ay yak'alil Moab, skawilal ha' Jordán, yetk'ulal Jericó, hat xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya':

⁵¹ «Al tet heb' ya' israelita: Yet chex ek'ojapnoj sq'axepal ha' Jordán, kat heyokojtoj sat tx'otx' Canaán, ⁵² cheyi'altij sunil anma ay yul konhob' tu', kat heyetanojkantoj sunil hej stiyoxh watx'eb'il yinh ch'en ch'en, sunil hej stiyoxh watx'eb'il yinh ch'en metal ulinajtoj b'oj sunil hej b'ay shaq'e hej sdios. ⁵³ Cheyi'altij sunil anma ay sat tx'otx' tx'otx' tu', kat heyetnhenojkanoj tx'otx', haxkam hayin xax wa' tx'otx' teyet han. ⁵⁴ Yilal yokoj sorteo yinh tx'otx' tx'otx' tu' yet chepohnojyoy tx'otx' haka' sb'isil hefamilia. Maktik'a q'a' tx'ihalto yik'al, q'a' nimejalto stx'otx' chiha'; wal mak ninch'an-nhe sb'isil yik'al, ninch'an-nhe stx'otx' chiha'. B'aytik'a

ch'ayoj suerte, hat cheyiha' hetx'otx'. Yinh yik'al heyichmam cheyiha' hetx'otx'.

⁵⁵»Yaja' ta mach cheyi'altij sunil anma ay yul konhob' tu', haka' spahlakoj te' tx'ix yinh anma b'oj haka' chuktuj q'alem yul sb'aq' sat anma, haktu' yetlojkoj heb' naj teyinh yet ayex-xakoj sat tx'otx' tx'otx' tu'. ⁵⁶Teyinhxa xhwub' hune' tzet xhwal wub' yinh heb' naj han», xhi Komam.

Snajachil tx'otx' Canaán

34 ¹Xtzotelpax Komam Yahveh tet ya' Moisés, xalni Komam tet ya': ²«Al tet heb' ya' israelita ta ha' ti' snajachil tx'otx' Canaán xhwaha' tet heb' ya' han yet ch'okojtoj heb' ya' sat tx'otx':

³»Snajachil tx'otx' yinh sur, hat ch'ichohtij b'ay desierto Zin, masanta b'ay snajachil Edom, hat xhtanhk'ohoj tx'otx' b'ay ha' Mar Muerto, yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik. ⁴B'et tu' ch'ek'ojtij snajachil tx'otx', kat stoj shoynoj yetk'ulal sur, masanta yichlaj witz Acrabim; xhq'axponojik'toj snajachil tx'otx' b'et Zin, kat yapnoj b'ay tx'otx' Cades-barnea, kat stojpax snajachil tx'otx' b'et Hasar-adar, masanta Asmón. ⁵Yek'ojpaxtij snajachil tx'otx' b'et Asmón tu', masanta b'ay ch'aytij snuq' ha' ha' yet Egipto, kat yapnojkanoj b'ay ha' mar Mediterráneo.

⁶»Haxapax snajachil tx'otx', yetk'ulal b'ay xhtoh tz'ayik, ha' sti' ha' mar Mediterráneo.

⁷»Snajachil tx'otx' yinh yetk'ulal norte: rinhan chub'ik'toj snajachil tx'otx' b'ay ha' Mar, masanta witz Hor. ⁸B'et Hor tu', hat rinhan chub'ik'tij snajachil tx'otx', kat yapnoj b'ay ch'oktoj sb'elal konhob' Hamat, kat yapnojkanoj snajachil tx'otx'

b'et Zedad. ⁹ Kat stojpax snajachil tx'otx' masanta Zifrón, kat yapnoj pax tanhoj tx'otx' b'et Hazar-enán; ha' hune' ti' snajachil tx'otx' yinh yetk'ulal norte.

¹⁰ »Snajachil tx'otx' yinh yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik: chetoholb'anhehik'tij snajachil tx'otx' b'et Hazar-enán, masanta b'et Sefam. ¹¹ Hune' najach tu', ch'ayojtij Sefam, kat yapnoj b'et Ribla, yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik yet Aín. Ch'ahojtoj najach tu', kat yapnoj b'ay sti'laj ha' mar Cineret,^u yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik. ¹² Ch'ayojtij najach tu' b'ay ha' Jordán, kat yapnoj tanhoj b'ay ha' Mar Muerto.

»Ha' hunq'ahan ti' snajachil hetx'otx'», xhi Komam.

¹³ Haktu' xuh ya'ni ya' Moisés chejb'anile tet heb' ya' yet konhob' israelita, xalni ya': «Ha' hune' tx'otx' tx'otx' ti' ch'a'laxoj sortear yet xhpohlaxojayoj tx'otx' teyinh. Ha' tx'otx' ti' yalnajkanoj Komam Yahveh, ta yilal ya'laxoj tet b'alunheb' yok yiktaj yik'al jet konhob' israelita. ¹⁴⁻¹⁵ Haxkam heb' ya' sfamilia sb'ah xax yi' yet, ha' heb' ya' yik'al ya' Rubén, heb' ya' yik'al ya' Gad b'oj yiktaj yik'al ya' Manasés; ha' heb' ya' ti' xax chah stx'otx', hat xi' heb' ya' yet sq'axepal ha' Jordán, yetk'ulal Jericó b'ay ch'ahiloj tz'ayik», xhi ya'.

¹⁶ Xalnipax Komam Yahveh tet ya' Moisés: ¹⁷ «Heb' ya' xhpohnojayoj tx'otx' tx'otx' tu' teyinh, ha' ya' Eleazar sacerdote b'oj ya' Josué sk'ahol ya' Nun.

¹⁸ Chesaya'pax hunun heb' ya' ijb'alom yinh hunun ik'ale, yunhe skolwahoj heb' ya' spohnojayoj tx'otx' teyinh. ¹⁹ Heb' ya' ijb'alom chesaya' tu', ha':

»Ya' Caleb sk'ahol ya' Jefone yinh yik'al ya' Judá.

^u34:11 *Cineret* Mar yet Galilea mato Genesaret, ha' x'al-lax yinh ha' ti' yinh Nuevo Testamento.

²⁰ »Ya' Semuel sk'ahol ya' Amiud yinh yik'al ya' Simeón.

²¹ »Ya' Elidad sk'ahol ya' Quislón yinh yik'al ya' Benjamín.

²² »Ya' Buqui sk'ahol ya' Jogli yinh yik'al ya' Dan.

²³ »Yinh heb' ya' sk'ahol ya' José: Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Manasés, ha' ya' Haniel sk'ahol ya' Efod.

²⁴ »Ya' Kemuel sk'ahol ya' Siftán, ha' ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Efraín sk'ahol ya' José.

²⁵ »Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Zabulón, ha' ya' Elizafán, sk'ahol ya' Parnac.

²⁶ »Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Isacar, ha' ya' Paltiel sk'ahol ya' Azán.

²⁷ »Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Aser, ha' ya' Ahiud sk'ahol ya' Selomi.

²⁸ »Ya' ijb'alom yinh yik'al ya' Neftalí, ha' ya' Pedael sk'ahol ya' Amiud», xhi Komam.

²⁹ Ha' heb' ya' ti' xchej Komam Yahveh spohnojajoj tx'otx' Canaán xol heb' ya' israelita.

Hej konhob' x'a'lax tet yik'al ya' Leví

35 ¹ Xtzotel Komam Yahveh tet ya' Moisés b'ay yak'alil Moab, skawilal ha' Jordán, yetk'ulal Jericó, xalni Komam tet ya':

² «Chej heb' ya' israelita ya'ni hayeb'oj konhob' tet heb' ya' yik'al ya' Leví b'oj tx'otx' tx'otx' aykoj shoyanil hej konhob' tu', yuh slowoj snoq' heb' ya'.

³ Haximwal ay b'ay ch'ehoj heb' ya', kat slowoj snoq' heb' ya' shoyanil tu', swakax heb' ya', skaneluh heb' ya' b'oj yaq'b'ilxa hej snoq' heb' ya'.

⁴ »Tx'otx' cheyaha' tet heb' ya' yik'al ya' Leví b'ay xhlowoj snoq', 460 metro yekoj tx'otx'; ch'ichojtij

tx'otx' yinh peyab' hoynhe konhob', masanta yinhtaj konhob'. ⁵ Sunil tx'otx' tx'otx' tu', cuadrado chub'ayoj smalil tx'otx', 920 metro smalil hunun sq'axq'epal tx'otx': yinh yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik, yetk'ulal b'ay xhtoh tz'ayik, yetk'ulal norte b'oj yetk'ulal sur. Haktu' chuh skanojkanoj hej konhob' tu' yiktajb'al tx'otx' b'ay xhlowoj no' noq' tu'.

⁶ »Yinh hunq'ahan konhob' cheyaha' tet heb' ya' yik'al ya' Leví tu', wajeb' ch'oknojkoj b'ay cheb'a' sb'ah anma,^v yok 42 topax konhob' cheyaha' yaq'b'iloj tet heb' ya'. ⁷ 48 sb'isil sunil hej konhob' cheyaha' tet heb' ya' yik'al ya' Leví tu', yinh aykankoj hej tx'otx' tx'otx' b'ay xhlowoj snoq' heb' ya'.

⁸ »Yinh tx'otx' ch'a'laxoj tet heb' ya' israelita: heb' ya' tx'ihal sb'isil yet, tx'ihal yet heb' ya' ch'eloy, wal heb' ya' ninch'an-nhe yet, ninch'an-nhe yet heb' ya' ch'ilaxojiloj. Haktu' chuh yinojiloj heb' ya' hanik'oj skonhob' tu' yinh yet, kat ya'noj heb' ya' tet heb' ya' yik'al ya' Leví», xhi Komam.

Hej konhob' b'ay cheb'a' sb'ah anma

⁹ Xalnipax Komam Yahveh tet ya' Moisés: ¹⁰ «Al tet heb' ya' israelita: Yet chex ek'ojtoj sq'axepal ha' Jordán, yuh hetoj b'ay tx'otx' Canaán: ¹¹ Yilal hesik'lenoj hayeb'oj konhob' b'ay chuh yeb'anoj sb'ah anma, maktaj mach yultik'ahoj sk'ul kat spotx'nojkamoj hunujxa maka. ¹² B'et tu' cheb'a'toj sb'ah hune' mak tu' tet sfamilia xhpajtzenoj skamikal

^v35:6 *b'ay cheb'a' sb'ah anma* Yul hunq'ahan konhob' ti' b'ay cheb'a' sb'ah anma mach yultik'ahoj sk'ul kat spotx'ni hunujxa maka.

naj xpotx'lax tu', yalanhto maxhto xhpich'laxkoj smul yuh konhob', kat yil-laxoj tzet xhtanhojkanoj.

¹³⁻¹⁴»Wajeb' konhob' cheyanhe'kanoj b'ay chuh yeb'anoj sb'ah anma: Oxeb' konhob' cheyaha'kanoj sq'axepal ha' Jordán yetk'ulal b'ay ch'ahiloj tz'ayik, yok oxeb'xa b'et Canaán. ¹⁵Ha' swajeb'al konhob' ti' b'ay cheb'a' sb'ah heb' ya' israelita, heb' naj nan konhob'al ay hexol b'oj heb' naj tonhe ch'ek' hexol. B'et tu' chuh yeb'anoj sb'ah sunil mak mach yultik'ahoj sk'ul kat spotx'wahoj.

¹⁶»Ta ay hunuj mak ch'anojkoj lahwilal yinh hunuj anma yinh hunuj tzet watx'eb'il yinh ch'en hierro, kat skam hune' anma tu'; potx'wahom hune' mak tu', yilal skamoj.

¹⁷»Ta ay mak xhk'ojnojkamoj hunuj anma yinh ch'en k'ojwal, potx'wahom hune' mak tu', yuxin potx'b'il chub'paxoj.

¹⁸»Ta ay hunuj mak xhmaq'nojkmamoj hunuj anma yinh te' te', potx'wahom, yilal spotx'laxojpaxoj.

¹⁹Sfamilia naj xkam tu', ha' xhpajtzenoj skamikal naj, yet xhnachahoj naj potx'wahom tu' yuh hune' mak tu'.

²⁰»Ta ay hunuj mak aykoj showal yinh hunuj maka, kat sten-nitoj pak'na hune' mak tu'; mato sb'ejtij hunuj tzetet yib'anh, kat skami; ²¹maka yuh mach lahk'ulal xol b'oj hune' mak tu', kat smaq'nikamoj yuh sq'ab', potx'wahom hune' mak tu'. Mak xhpajtzenoj skamikal naj xpotx'lax tu', ha' xhpotx'noj naj xpotx'wa tu', yet xhnachahoj naj yuh hune' mak tu'.

²²»Yaja' ta ay hunuj mak mach yultik'ahoj sk'ul, kat sten-nojtoj hunuj maka, mato mach yultik'ahoj sk'ul

kat shirnojajoj tzantik'a tzetetal yib'anh hune' mak tu'; ²³ mato mach xil yinh k'ul, xb'ejnitoj hunuj ch'en ch'en yib'anh hunuj maka, k'uxan xkam hune' anma tu', yaja' machkoj showal anma tu' yinh hunun b'oj mach yultik'ahoj sk'ul xuteni; ²⁴ yinh haktu', anma ay yul konhob', ha' ch'okoj juezal xol naj xpotx'wa tu' b'oj mak sfamilia xhpajtzenoj skamikal naj xpotx'lax tu', haka' kaw yalni hunq'ahan chejb'anile ti'. ²⁵ Ha' konhob' tu' xhkolnoj sq'inal naj xpotx'wa tu' tet mak xhpajtzenoj skamikal naj xpotx'lax tu'. Ha' konhob' tu' schanojtoj hune' mak tu' b'ay konhob' b'aytik'a xeb'ah sb'ah. B'et tu' ch'ehoj hune' mak tu', masantotik'a xhkamoj ya' swi'al yinh heb' ya' sacerdote xpohlaxiloj yet x'alaxatoj te' aceite kaw xikiltaj yeh yinh swi'.

²⁶ »Yaja' ta ch'elajtij hune' mak xpotx'wa tu' yinhtaj snajachil konhob' b'ay cheb'a' sb'ah tu', ²⁷ kat schalohoj, yuh mak xhpajtzenoj skamikal naj xpotx'laxi; chuh spotx'noj hune' mak tu' naj xpotx'wa tu', mach smul naj chaha'koj. ²⁸ Naj xpotx'wa tu', xhkanojkanoj naj yul konhob' b'ay cheb'a' sb'ah. Masanto xhkamoj ya' swi'al yinh heb' ya' sacerdote, kat-to smeltzohojtij naj b'ay skonhob'.

²⁹ »Ha' hunq'ahan chejb'anile ti' xhkanojkanoj hexol b'oj heyik'al, tzantik'a b'ay chex ehøj.

³⁰ »Tzantik'a mak xhpotx'noj hunuj anma, potx'b'iltik'a chub'paxoj ta tx'ihal mak lahk'ulal yeyi ta xhkam hune' mak xpotx'wa tu'; yaja' ta hunujnhe mak ch'alni ta xhkam hune' mak tu', mach chuh spotx'laxojkamoj.

³¹ »Mach chuh stohlanoj naj potx'wahom tu' smul yuh skolnojkanoj naj sq'inal yet kawxinajxakoj smul naj yib'anh, yilaltik'a skamoj naj.

³² »Hakpaxtu' naj eb'ab'iltoj sb'ah yul konhob' tu' yuh, mach chuh stohlanoj naj smul, yunhe spaxojtij naj b'ay skonhob'. Yilal yechmanoj naj skamoj ya' swi'al yinh heb' ya' sacerdote, kat-to smeltzohojtij naj yul skonhob'.

³³ »Mach cheyeta'toj tx'otx' tx'otx' b'ay chex ehoj yinh hepox'nojkanoj anma, haxkam yuh potx'wal tu', yuxin ch'etaxkantoj konhob'. Mach chuh swatx'ojiltoj tx'otx' yinh haknhenati', hanhk'anhe spotx'laxoj naj potx'wahom tu', hanhk'anhe yanhal, kat swatx'ojiltoj tx'otx' hunekxa yul hinsat han.

³⁴ »Yuxin mach cheyeta'toj tx'otx' tx'otx' b'ay chex ehoj, haxkam hat chin ehpaaxoyoj han. Hayin Yahveh hin ti' chin ehayoj hexol han», xhi Komam.

Tx'otx' tx'otx' ab'ilkanoj tet heb' ix ix

36 ¹ Heb' ya' icham winaj ijb'alom yinh sfamilia hej smam smi' ya' Galaad sk'ahol ya' Maquir, yihtxikin ya' Manasés titnaj yinh sfamilia ya' José, xtoh heb' ya' yila' ya' Moisés b'oj yaq'b'ilxa heb' ya' ijb'alom yinh konhob' Israel, ² xalni heb' ya':

—Mamin Moisés, ha' Komam Yahveh xach chejni hawa'noj sortear tx'otx' tx'otx' yet xapohnihayoj tx'otx' yinh heb' ya' jet konhob' israelita. X'a'laxpax chejb'anile tawet yinh hawa'ni stx'otx' ya' juxhtaj Zelofehad tet heb' ix skutz'in han. ³ Yaja' ta xhmohyi heb' ix b'oj heb' naj nan ik'alehal israelita, haxa heb' naj tu' ch'etnhenojkanoj tx'otx' tx'otx' tu', matxa xhkanojkanoj tx'otx' jet han; haktu' chuh yelojkanoj

stz'aj kotx'otx' xji' han yet x'a'lax sortear tx'otx', x'a'laxkanoj tx'otx' jet han. ⁴ Yet ch'apnoj stz'ayikalil b'ay chek'tze' heb' ya' jet konhob' israelita ti' q'inh yet ch'a'lax librehal hej tx'otx' tx'otx' tet maktik'a ay yet tx'otx', kat yek'ojkantoj stx'otx' heb' ix tu' tet hunxa ik'ale yet yichamil heb' ix, kat yelojkanoj tx'otx' tx'otx' tu' tet yik'al komam han, xhi heb' naj.

⁵ Haktu' xuh yalni ya' Moisés schejb'anil Komam Yahveh tet heb' ya' israelita tu', xalni ya':

—St'inhanil tzet chal heb' naj yik'al ya' José ti'.

⁶ Ha' ti' schej Komam Yahveh yub' heb' ix skutz'in ya' Zelofehad: “Chuh smohyoj heb' ix b'oj maktik'a choche', tanhe xoltik'a yik'al smam heb' ix tu' titnaj heb' naj chiha' yichamiloj. ⁷ Mach chuh yek'ojtoj stx'otx' hunuj ik'ale tet hunujxa ik'ale yet Israel, haximwal hun-nhetik'a chub'kuj yinh stx'otx' yik'al smam ab'ilkanoj tet. ⁸ Sunil heb' ix kutz'ine ab'il stx'otx' yinh hunuj yik'al Israel, yilal smohyoj heb' ix yinh heb' naj titnaj yinh yik'al smam; haktu' chuh syanhenoj hunun heb' naj israelita tu' hej stx'otx' aykanoj tet yuh smam. ⁹ Mach tx'otx' tx'otx' chuh yek'oj hek'on tet nanan-nhe ik'alehal, yilal stanhenoj hunun ik'ale tu' stx'otx' b'ay hun yekoj”, xhi ya' Moisés.

¹⁰ Haka' xuh yalnitij Komam Yahveh tet ya' Moisés yib'anhiloj heb' ix skutz'in ya' Zelofehad, haktu' xuh syijyen heb' ix. ¹¹ Ix Maala, ix Tirsa, ix Hogla, ix Milca b'oj ix Noa, xmohyi heb' ix b'oj heb' naj sk'ahol yuxhtaj smam. ¹² Xmohyi heb' ix yinh heb' naj sfamilia yik'al ya' Manasés, sk'ahol ya' José, yuxin xkankanoj stx'otx' heb' ix tet yik'al sfamilia smam.

¹³ Ha' hunq'ahan chejb'anile ti' b'oj tzet xchej
Komam Yahveh yub' ya' Moisés b'ay yak'alil Moab,
skawilal ha' Jordán, yetk'ulal Jericó, yuh ya'ni ya'
tet heb' ya' israelita.